

undergraduate/postgraduate degree programs. They offer lectures on different historical periods, events, theories, etc., and write detailed research papers, articles, and books

Part B

Programme : B. A.

Subject History

Semester 1

Code of the Course/Subject	Title of the Course/Subject	Total Number of Periods	No. of Credits
History	History of India from Early to 700 A.D	75 Periods	05

Course Assessment: End Term Exam Marks: 80 (University level Exam)

SEM (Skill Enhancement Module):20 Marks(College level evaluation)

Course Outcome (COs)

- 1: Survey the sources of History of Ancient India.
- 2: Describe the social, economic, religious and institutional bases of Ancient India.
- 3: Analyze development of the concept of Nation- State background of political history.
- 4: Study ancient Indian Art & Architecture

On successful completion of the Course the students will be able to:

- 1: Learn the socio-political and cultural background of the Ancient Indian History.
- 2: Learn various Ancient Indian History Tourist places and Guide Tourist.
- 3: Prepare for Competitive Examinations like UPSC, MPSC, and SET/NET etc.
- 4: Understand various concepts in Social Studies through the Ancient Indian History.
- 5: Learn developments of mankind.

Unit I	1. Survey of the Sources of Ancient India: 1.1 Archaeological Sources. 1.2. Literary Sources and Foreign Travelers Account 2. Harappan Civilization: 2.1 Origin, extent
---------------	---

	<p>2.2 Socio – Economic, Religious and Cultural Life 2.3 Script and Decline 3. Vedic Age : 3.1 Society, polity, economy, religious life in pre - Vedic period 3.2 Society, polity, economy and religious life in post - Vedic period</p> <p style="text-align: right;">(12 Periods)</p>
Unit II	<p>1. Rise of Religious Movements: 1.1 Causes, Doctrines and Social Dimensions of Buddhism and Jainism. 1.2 Spread and Decline Buddhism and Jainism. 2. Mouryan Dynasties 1.1 Chandragupta Mourya & Mouryan Administration, 3. Significance of Kaling War, Ashoka's Dhamma; Patronage to Buddhism</p> <p style="text-align: right;">(12 Periods)</p>
Unit III	<p>1. Post Mouryan Dynasties- Shungas, Kushanas and Satavahaha 2. Gupta Dynasty : Samudragupta and Chandragupta Vikramaditya 3. Gupta's Administration</p> <p style="text-align: right;">(12 Periods)</p>
Unit IV	<p>1. Concept of Golden Age 2. Vakatak Dynasty: 1.1. Relation of Vakataka with Gupta 1.2. Vakataka's Society and Religion 3. Vardhan Empire</p> <p style="text-align: right;">(12 Periods)</p>
Unit V	<p>1. Education in Ancient India 2. Position of Women in Ancient India 3. Judicial Administration in Ancient India</p> <p style="text-align: right;">(12 Periods)</p>
Unit VI	<p>Skill Enhancement Module Tourism in Art and Architecture in Ancient India</p> <p style="text-align: right;">(15 Periods)</p>
Co's	<p>CO1: Study of Tourism in ancient Indian Art & Architecture CO2: Students are aware and able to describe tourist places. CO3: Prepare the students for employability.</p>
SEMI I	<p>1) Harappan Civilization Town Planning, Architecture 2) Mouryan's Art and Architecture 3) Kushan's Art and Architecture 4) Gupta Age Art and Architecture 5) Vakataka's Art and Architecture 6) Regional Heritage Sites</p> <p>Bhon, Tal. Sangrampur, Dist. Buldana Lonar, Dist. Buldhana Tarapur, Dist. Buldhana, NarasimhaMurti, Mehkar, Dist. Buldhana, SharangdharBalaji, Mehkar, Dist. Buldhana, KanchanichaMahal, Mehkar, Dist. Buldhana, Washim, Dist. Washim Nimba, Tal. Darvha, Dist. Yavatmal, Salbardi, Dist. Amravati, Muktagiri, Dist. Amravati, Ramtek, Dist. Nagpur, Nagardhan, Dist. Nagpur, Ajintha Aurangabad, Eolra Aurangabad, Pitalkhore, Dist. Aurangabad, Pratishthan, Dist. Aurangabad, Kandhar, Dist. Nanded</p>
Activities:	<p>1. Study Tour 2. Project 3. Seminar</p>

4. Assignment

Weblink to Equivalent MOOC on SWAYAM :

1. https://onlinecourses.swayam2.ac.in/cec20_ge19/preview

(TOURISM AND TRAVEL MANAGEMENT)

By Mr N. ROOPESH KUMAR | DoS in Tourism and Hospitality Management, PoojaBhagavat Memorial Mahajana PG Centre.

2. https://onlinecourses.swayam2.ac.in/cec22_ge37/preview

(Tourism Resources of India)

By Prof. H. Rajashekar | Professor of Commerce & Tourism University of Mysore

Any pertinent media (recorded lectures, YouTube, etc.):

1. <https://youtu.be/k014Qu-U-kM>
2. <https://youtu.be/Aq0y9vz1IC4>

Course Material/Learning Resources:

Text books:

Reference Books:

1. A.S. Altekar :- Position of Women in In Hindu civilization.
2. Harle J.C.:- Art and Architecture of the India Sub continent
3. Mujumdar R.C. :- The Vakataka and Gupta Age
4. Mukharjee R.K. :- Education in Ancient India
5. Sharma R.S. :- Aspect of Political Ideas and Institution in Ancient India
6. Thapar Romila :- Ancient Indian History
7. Dr. Vipin Rathod - Historical Religious Places in Washim District, Surya Pub. Kanpur
8. अलतेकर मुजुमदार-प्राचीन भारत की शासन प्रणाली
9. डॉ. श. गो. कोलारकर-प्राचीन भारताचा राजकीय, सामाजिक, सांस्कृतीक इतिहास
10. डॉ. मिराशी बा. वि. -वाकाटक नृपती आणि त्यांचा काळ
11. महाजन व्ही. डी. -प्राचीन भारत
12. आचार्य धनंजय-भारताचा इतिहास (प्रारंभापासून 1526 पर्यंत)
13. डॉ. गायकवाड कैलास, भारतीय शिक्षण पध्दतीचा इतिहास , लोट्स अँड कोब्रा पब्ली. नागपूर
14. डॉ. मिराशी वि. वा. -सातवाहन आणि पश्चिमी क्षत्रप

15. डॉ. बनसोड संतोष, डॉ. जाधव सिध्दार्थ - भारताचा इतिहास (प्रारंभापासून 1526 पर्यंत),
साईनाथ प्रकाशन नागपूर.
16. डॉ. डोंगरे वसंत - मौर्यकालीन मुद्रा
17. डॉ. रोकडे प्रशांत - सम्राट अशोककालीन कृषी व्यवस्था, रोशन ऑफसेट प्रिंटर्स, दिल्ली

Programme : B. A

Subject History

Semester2

Code of the Course/Subject	Title of the Course/Subject	Total Number of Periods	No. of Credits
History	History of India from Early to 701 A.D to 1525 A.D.	75 Periods	05

Course Assessment: End Term Exam Marks: 80 (University level Exam)

SEM (Skill Enhancement Module): 20 Marks (College level evaluation)

Course Outcome

- 1: Survey the sources of History in Sultanate period of India.
- 2: Analyze the social, economic, religious and institutional bases of Sultanate period of India.
- 3: Known development of the concept of Nation- State background of political history.
- 4: Study Sultanate period of India Art & Architecture

On successful completion of the Course the students will be able to:

- 1: Learn the socio-political and cultural background of the Sultanate period of Indian History.
- 2: Learn various Sultanate period Indian History Tourist places and Guide Tourist.
- 3: Prepare for Competitive Examinations like UPSC, MPSC, and SET/NET etc.
- 4: Analyze various concepts in Social Studies through the Sultanate period of Indian History.
- 5: Learn developments of mankind Through Religious Movements.

Unit I	<ol style="list-style-type: none"> 1. The political situation in India before the establishment of the Sultanate: Invasion of Mohammad-Bin-Kasim, Mohammad Gazani and Mohammad Ghori 2. Qutbuddin Aibak- Founder of Delhi Sultanate, Iltumish- Early Difficulties, Victory over his Rivals, Administration. 3. Razia- Opposition to her Rule, Causes of her Fall. 4. Balban- Theory of Kingship, Destruction of the 'Forty' <p style="text-align: right;">(12 Periods)</p>
Unit II	<ol style="list-style-type: none"> 1. Allauddin Khilji's Political & Administrative Policy- His Theory of Kingship, Deccan Policy, Administrative Reforms , 2. Allauddin Khilji's Economical Policy- Market Control and Revenue Policy, Estimate of his Achievement 3. Mohammad Tughluq- His Revenue Reforms, Transfer of Capital, Introduction of Token Currency, Famine Relief and Agricultural Reforms, Causes of his Failure 4. Firoz Shah Tughluq- Economic Reforms and Impact, <p style="text-align: right;">(12 Periods)</p>
Unit III	<ol style="list-style-type: none"> 1. The Decline of the Sultanate 2. The Bahamanis Kingdom- Rise and Expansion of Bahamani Kingdom, Society and Economy, Achievements of Muhamad Gawan, Disintegration of Bahamani Kingdom 3. The Vijaynagar Empire- Rise and Expansion of Vijaynagar Empire, Society, Economy and Literature, Achievements of Krishna Deva Raya II, Disintegration of Vijaynagar Kingdom. <p style="text-align: right;">(12 Periods)</p>
Unit IV	<ol style="list-style-type: none"> 1. State & Society : Hindu and Muslim Society 2. Administrative System of Sultanate Period 3. Military Organization 4. Ruling Classes <p style="text-align: right;">(12 Periods)</p>
Unit V	<ol style="list-style-type: none"> 1. Social Status of Women- Marriage, Property Rights, Sati, Pardah and Devdasi. 2. Economical and Technological Developments- Agriculture, Industries, Trade and Commerce, Urban Centers 3. Religious Movements- The Bhakti Movement :Warkari Sampraday, Mahanubhav Sampraday, Lingayat Sampraday, Suffi Movement <p style="text-align: right;">(12 Periods)</p>
Unit VI	<p style="text-align: center;">Skill Enhancement Module</p> <p>Tourism in Art and Architecture in Sultanate period in India</p> <p style="text-align: right;">(15 Periods)</p>
Co's	<p>CO1: Study of Tourism in Sultanate Period's Indian Art & Architecture</p> <p>CO2: Student's are aware and able to describe tourist places.</p>

	<ol style="list-style-type: none">1) Gulams' Art and Architecture2) Tughluq's Art and Architecture3) Bahamani's Art and Architecture4) Vijaynagar's Art and Architecture5) Regional Heritage Site- Ridhadpur, Dist. Amravati, Anjangaon Surji, Dist. Amravati Lasur, Dist. Amravati, Achalpur, Dist. Amravati, Kondeshwar, Dist. Amravati, Gavilgad fort, Dist. Amravati, Mahimapur, Dist. Amravati, Chikhaldara, Dist. Amravati, Karanja Lad, Dist. Washim Asadgad Fort, Dist. Akola, Narnala fort, Dist. Akola, Devagiri Fort, Dist. Aurangabad Mahurgad, Dist. Nanded, Khandeshwar Temple, Nandgaon Khandeshwar Dist Amravati.
Activities:	<ol style="list-style-type: none">5. Study Tour6. Project7. Seminar8. Assignment

Weblink to Equivalent MOOC on SWAYAM:

3. https://onlinecourses.swayam2.ac.in/cec22_ge38/preview

(Tourism Transport and Travel Services)

By Mr. Srikanth. K. S | Dept. of Tourism and Hospitality Management PBM Mahajana PG Center

4. https://onlinecourses.swayam2.ac.in/cec22_ge40/preview

(Tourism Planning and Sustainable Development)

By Prashant Kumar Gautam | Panjab University | Chandigarh

Books Recommended:

1. Aivangar S.K. Saltanate India and South Indian History and Culture
2. Basham A.K.- The Wonder That was India.
3. Basham A.L. - The cultural History of India of Deccan
4. Bhandarkar R.G. :- Ear IV History
5. Desai Z.A. :- Indo-Islamic Architecture
6. Harle J. C. :- Art and Architecture of the India Subcontinent
7. Habibulla :- Foundation of Muslim Rule in India
8. Majumdar R. C. - History and culture of the Indian people vols. III, IV & V
9. Munshi V. K.M. and R. R. Diwakar:- Bharatva Vidya Bhavan series Indian Inheritance, 3 Vols
10. Puri Chopra and Das: Social and Economic History of India Vol.1
11. Rowland B. - The Art and Achitecture of India
12. Sharma R.S. :- Light on early Indian Society and Economy
13. Saraswati S.K.- A Survey of Indian Sculpture

NOTIFICATION

No. : 61/2018

Date : 28 June, 2018

Subject : Implementation of Syllabi of Various Course / Subjects as per Semester and Credit Grade System in the Faculty of Humanities from the Session 2018-2019 and onwards.

It is notified for general information of all concerned that the authorities of the University has accepted the Syllabus of the following various courses / subjects as per Semester and Credit Grade System as mentioned in Column No.2 which are to be implemented from the session 2018-2019 and onwards with appendices which are attached herewith as shown in column No. 3 of the following table.

TABLE

Sr.No.	Course / Subjects	Appendices of the New Syllabi
	B.A. Semester-III & IV	
1.	History	The Syllabi prescribed for the subject History which is appended herewith as Appendix – ‘A’
2.	Geography	The Syllabi prescribed for the subject Geography which is appended herewith as Appendix – ‘B’
3.	Economics	The Syllabi prescribed for the subject Economics which is appended herewith as Appendix – ‘C’
4.	Philosophy	The Syllabi prescribed for the subject Philosophy which is appended herewith as Appendix – ‘D’
5.	Home Economics	The Syllabi prescribed for the subject Home Economics which is appended herewith as Appendix – ‘E’
6.	Sociology	The Syllabi prescribed for the subject Sociology which is appended herewith as Appendix – ‘F’
7.	Psychology	The Syllabi prescribed for the subject Psychology which is appended herewith as Appendix – ‘G’
8.	Political Science	The Syllabi prescribed for the subject Political Science which is appended herewith as Appendix – ‘H’
9.	Statistics	The Syllabi prescribed for the subject Statistics which is appended herewith as Appendix – ‘I’
10.	Public Administration	The Syllabi prescribed for the subject Public Admn. which is appended herewith as Appendix – ‘J’
11.	Community Development and Extension	The Syllabi prescribed for the subject Community Devp. and Extn. which is appended herewith as Appendix – ‘K’
12.	Co-operation	The Syllabi prescribed for the subject Co-operation which is appended herewith as Appendix – ‘L’
13.	Early Childhood Care and Education	The Syllabi prescribed for the subject Early Childhood Care and Education which is appended herewith as Appendix – ‘M’
14.	Rashtrasant Tukdoji Thought	The Syllabi prescribed for the subject Rashtrasant Tukdoji Thought which is appended herewith as Appendix – ‘N’
15.	Yogshastra	The Syllabi prescribed for the subject Yogshastra which is appended herewith as Appendix – ‘O’
16.	Library and Information Science	The Syllabi prescribed for the subject Library and Information Science which is appended herewith as Appendix – ‘P’
17.	Food and Technology	The Syllabi prescribed for the subject Food and Tech. which is appended herewith as Appendix – ‘Q’
18.	Apparel and Textile Designing	The Syllabi prescribed for the subject Apparel and Textile Designing which is appended herewith as Appendix – ‘R’
19.	Human Rights	The Syllabi prescribed for the subject Human Rights which is appended herewith as Appendix – ‘S’
20.	Rural Development	The Syllabi prescribed for the subject Rural Development which is appended herewith as Appendix – ‘T’
21.	Rural Handicraft	The Syllabi prescribed for the subject Rural Handicraft which is appended herewith as Appendix – ‘U’

Sd/-

Registrar

Sant Gadge Baba Amravati University

**Syllabi of B.A. Part-II
Semester-III & IV
(Implemented from 2018-2019 Session)
(History)**

Instructions for Both Semester I to IV of B.A. Part-I& Part-II

- (1) Students will have to Solve TWO (2) Long Questions from any Two of Five Units. Each of these Long Question carries SIXTEEN (16) Marks. Internal Choice is available from same unit.
- (2) Students will have to Solve EIGHT (8) Short Questions in all choosing four questions from each of Two units out of Total Five Units. Each of these Short Question Carries FOUR (4) Marks. Internal Choice is available from same unit.
- (3) Students will have to Solve SIXTEEN (16) Multiple Type Questions from all the Five Units. Each of these Short Question Carries ONE (1) Mark. No Internal Choice is available.

Distribution of Internal 20 Marks

- (1) TEN (10) Marks to be awarded by the Teacher concerned on ASSIGNMENT submitted by the Student. ASSIGNMENT is based on the syllabus.
- (2) TEN (10) Marks to be awarded by the Teacher concerned on student's performance i VIVA-VOCE which is based on the syllabus.

**B.A.Part-II
Semester-III
(History of India From 1206 A.D. to 1756 A.D.)
(Implemented from 2018-2019 Session)**

Time : 3 Hours)

Marks : 80
Int.Ass. : 20

Unit-I

1. **Survey of the Sources of Medieval India :**
 - 1.1 Archaeological, Epigraphic and Numismatic Materials and Monuments.
 - 1.2. Literary Sources-Persian, Sanskrit and Regional Languages.
2. **Establishment and Consolidation of Mughal Empire :**
 - 2.1 Babar
 - 2.2 Akbar
 - 2.3 ShershahaSuri
 - 2.4 Aurangzeb
3. **Mughal Polity :**
 - 3.1 Administrative Structure
 - 3.2 Manasabdari
 - 3.3 Jagirdari

Unit-II

1. **Mughal Ruling Classes :**
 - 1.1 Ulema
 - 1.2 Nobility
 - 1.3 Jamindar
2. **Mughal's Relation with Indian Power :**
 - 2.1. Mughal's Relation with Rajput with special reference to Akbar and Aurangzeb
3. **Decline of Mughal Empire :**
 - 3.1 Political, Administrative Causes
 - 3.2 Social, Economic and Religious Causes
 - 3.4 Effects of Decline of Mughal Empire

Unit-III

1. **Mughal Economy :**
 - 1.1 Agricultural Production and Management of Water Recourses
 - 1.2 Trade and Commerce, Urban Centers and Industries
 - 1.3 Monetary System

2. **Mughal Society :**
 - 2.1 The Village Community and Peasantry , Agricultural Labor and Slaves
 - 2.2 Urban Social Structure , Merchants, Bankers, Artisans, Craftsmen and Laborers
 - 2.3 Status of Women and their Rights, Parda, Dasi, Sati
3. **Religion :**
 - 3.1 Sufis, Sant Tradition
 - 3.2 Sikh, Kabirpanthis, Vaishnava Bhakti
4. **Cultural Life :**
 - 4.1 Education in Mughal period
 - 4.2 Literature- Persian, Sanskrit and Regional Language

Unit-IV

1. **Sources of Maratha History**
 - 1.1 Archaeological, Epigraphic and Numismatic Materials and Monuments.
 - 1.2. Literary Sources-Bakhars, Adnyapatra, Shakavali
2. **Emergence of Maratha Power**
 - 2.1 Political, Social, Religious and Economic Condition before rise of Maratha
 - 2.2 Causes of Rise of Maratha Power
3. **Maratha Power Under Shivaji**
 - 3.1 .Shivaji's Relations with Adilshahi
 - 3.2. Shivaji's Relations with the Mughals
 - 3.3. Significance of Shivaji's Coronation
4. **Maratha Power Under Sambhaji**
 - 4.1 .Sambhaji's Relations with the Portuguese
 - 4.2. Sambhaji's Relations with the Siddis of Janjira
 - 4.3. Sambhaji's Relations with the Mughals
5. **The Maratha War of Independence**
 - 5.1. The Maratha War of Independence under Rajaram
 - 5.2. The Maratha War of Independence under Tarabai

Unit-V

1. **Political Administration Under Maratha**
 - 1.1 Central Administration, Ashta Pradhan Mandal
 - 1.2 Provincial and Village Administration
2. **Military System Under Maratha**
 - 2.1 Infantry, Cavalry, Navy
 - 2.2 Secret Intelligence System of Shivaji
3. **Judicial Administration Under Maratha**
 - 3.1 Judicial Structure and Procedure
 - 3.2 Crimes and Punishment
4. **Fiscal Administration of Maratha**
 - 4.1. Public Income
 - 4.2. Public Expenditure
5. **Religious Policy of Maratha**
 - 5.1. Religious Policy of Shivaji
 - 5.2. Religious Policy of Sambhaji

Reference Books :

1. Chaudhari K.N. - An Economic History from Rise of Islam to 1750
2. Chitnis K.N. - Socio-Economic aspects of Medieval India
3. Chopra P.N. - A Socio-Economic and cultural History of Medieval India
4. Habibullah - Foundation of Muslim rule in India
5. Hussaini S.A.O. - Administration under the Mughals
6. Moreland W.H. - Agrarian System of Muslim India
7. Sarkar Sir J.N. - Mughal Administration
8. Singh Meera - Medieval History of India.
9. Ghosh A. - Indian Economy
10. Singh V.B. - The Economic History of India
११. चिटणीसकृ.ना. - मध्ययुगीन भारतीय संकल्पना व संस्था

१२. पगडी सेतु माधवराव - सुफी संप्रदाय
१३. गैरोला वाचस्पती - भारतीय संस्कृती औरकला
१४. इरफान हबीब - मध्यकालीन भारत भाग १ ते ५
१५. श्रीवास्तव आशिर्वादीलाल - मुगले भारत
१६. महाजन विद्याधर - मध्ययुगीन भारत
१७. नि.सी.दिक्षीत - भारतचाइतिहास (वगळण्यात आले)
१८. डॉ.दांडगे मनोरमा - भारताचाइतिहास (१५२६ ते १९४७)
१९. आचार्य धनंजय - भारताचाइतिहास (१५२६ ते १९४७)
२०. वैद्यडॉ. रविंद्र व गद्रेडॉ.प्रभाकर - मोगल सम्राट औरंगजेब
२१. भोरजारडॉ.अशोक व गद्रेडॉ.प्रभाकर - मोगल सम्राट अकबर

B.A. Part-II
Semester-IV

(History of India From 1757 A.D. to 1947 A.D.)

Time : 3 Hours)

Marks : 80
Int.Ass. : 20

Unit-I

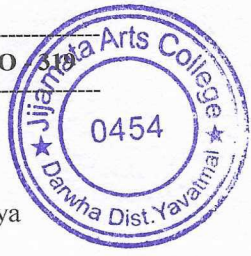
1. **Advent of European Powers :**
 - 1.1 Portuguese
 - 1.2 French
 - 1.3 British
2. **Tools of Expansion of British Dominion in India :**
 - 2.1 Subsidiary Alliance
 - 2.2 Doctrine of Lapse
3. **Economic Changes**
 - 3.1 Land Revenue Statements - Permanent Settlement, Ryotwari, Mahalwari
 - 3.2 Commercialization of Agriculture and it's Effects
 - 3.3 Decline of Indian Industries, Major Modern Industries

Unit-II

1. **Revolt of 1857 :**
 - 1.1 Causes of Revolt, Nature, Results
 - 1.2 Queen's Proclamation
2. **Socio- Religious Movements:**
 - 2.1 BrahmaSamaj
 - 2.2 AryaSamaj
 - 2.3 Ramkrishna Mission
 - 2.4 SatyashodhakSamaj
3. **Modern Education :**
 - 3.1 Rise and Growth of Modern Education
 - 3.2 Effects of Modern Education

Unit-III

1. **Nationalism :**
 - 1.1 Rise of Nationalism – Causes
 - 1.2. Formation of Indian National Congress
2. **Indian National Congress (Early Phase) :**
 - 2.1 Role of Moderates
 - 2.2 Rise of Extremists– Causes
 - 2.3. Partition of Bengal
 - 2.4 Swadeshi and Boycott Movement
3. **Indian National Congress (Later Phase) :**
 - 3.1 Emerging communal Trends – Muslim League Formation
 - 3.2. Home –Rule Movement

Unit-IV

1. **Early Gandhian Programmes :**
 - 1.1 Satyagraha, Ahimsa, Hartal
 - 1.2. Early Struggle – Champaran Satyagraha, Ahmadabad Mill Strike, hed Satyagrahya
 - 1.3 Rowlatt Act- Jaliyawala Bagh Massacre
2. **Non Co-operation Movement :**
 - 2.1 Causes, Nature, Effects
 - 2.2. Khilapat Movement
3. **Civil Disobedience Movement :**
 - 3.1 Causes, Nature, Effects
 - 3.2. Gandhi - Irwin Pact
 - 3.3 Round Table Conferences
 - 3.4 Poona Pact
4. **Quite India Movement :**
 - 4.1 Causes, Nature, Effects
 - 4.2 Second World War and Indian National Movement

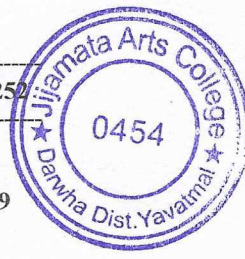
Unit-V

1. **Constitutional Development :**
 - 1.1 Act of 1909 & 1919
 - 1.2. Act of 1935
2. **Revolutionary Movement :**
 - 2.1 Vasudeo Balwant Phadake, Chafekar brothers, V.D. Sawarkar
 - 2.2. Lahor, Kakori and Chittgong Conspiracy
3. **Subhash Chandra Bose and Azad Hind Army :**
 - 3.1 Foundation of Azad- Hind Army
 - 3.2. Role of Subhash Chandra Bose in Azad Hind Army
4. **India Towards Independence :**
 - 4.1 Cripps Plan
 - 4.2 Cabinet Mission
 - 4.3 Mounbattan Plan, Act of Independence

Reference Books :

1. Bipan Chandra	- Communalism in Modern India
2. Desai A.R.	- Peasant Struggles in India
3. Mujumdar R.C.	- History of Freedom Movement in India
4. Sarkar S.C. & Gupta K.K.	- Modern Indian History
5. Ranade M.G.	- Religious and Social Reforms
6. Shrinivas M.N.	- Social Change in Modern India.
7. Heimsath C.M.	- Indian Nationalism and Hindu Social Reforms
8. Ghosh A.	- Indian Economy
9. Singh V.B.	- The Economic History of India
१०. जावडेकर आचार्य	- आधुनिक भारत
११. डॉ. वैद्य सुमन, डॉ. कोठेकर शांता	- आधुनिक भारताचा इतिहास
१२. कोलारकर ष.गो.	- आधुनिक भारताचा इतिहास
१३. ढवळे, बारगळ	- अर्वाचीन भारत
१४. गैरोला वाचस्पती	- भारतीय संस्कृती और कला
१५. नि.सी. दिक्षीत	- भारताचा इतिहास (वगळण्यात आले)
१६. डॉ. दांडगे मनोरमा	- भारताचा इतिहास (१५२६ ते १९४७)
१७. आचार्य धनंजय	- भारताचा इतिहास (१५२६ ते १९४७)

 Principal
 Jijamata Arts College
 Darwaha Dist. Yavatmai

NOTIFICATION

No. : 67/2019

Date : 11 July, 2019

Subject :Implementation of Syllabi of Various Course / Subjects as per Semester and Credit Grade System in the Faculty of Humanities from the Session 2019-2020and onwards.

It is notified for general information of all concerned that the authorities of the University has acceptedthe Syllabus of the following various courses / subjects as per Semester and Credit Grade Systemas mentioned in Column No.2 which are to be implemented from the session 2019-2020 and onwards with appendices which are attached herewith as shown in column No. 3 of the following table.

TABLE

Sr.No.	Course / Subjects	Appendices of the New Syllabi
	B.A. Semester-V &VI	
1.	History	The Syllabi prescribed for the subject History which is appended herewith as Appendix – ‘A’
2.	Geography	The Syllabi prescribed for the subject Geography which is appended herewith as Appendix – ‘B’
3.	Economics	The Syllabi prescribed for the subject Economics which is appended herewith as Appendix – ‘C’
4.	Philosophy	The Syllabi prescribed for the subject Philosophy which is appended herewith as Appendix – ‘D’
5.	Home Economics	The Syllabi prescribed for the subject Home Economics which is appended herewith as Appendix – ‘E’
6.	Sociology	The Syllabi prescribed for the subject Sociology which is appended herewith as Appendix – ‘F’
7.	Psychology	The Syllabi prescribed for the subject Psychology which is appended herewith as Appendix – ‘G’
8.	Political Science	The Syllabi prescribed for the subject Political Science which is appended herewith as Appendix – ‘H’
9.	Statistics	The Syllabi prescribed for the subject Statistics which is appended herewith as Appendix – ‘I’
10.	Public Administration	The Syllabi prescribed for the subject Public Admn. which is appended herewith as Appendix – ‘J’
11.	Community Development and Extension	The Syllabi prescribed for the subject Community Devp. andExtn. which is appended herewith as Appendix – ‘K’
12.	Co-operation	The Syllabi prescribed for the subject Co-operation which is appended herewith as Appendix – ‘L’
13.	Early Childhood Care and Education	The Syllabi prescribed for the subject Early Childhood Care and Education which is appended herewith as Appendix – ‘M’
14.	RashtrasantTukdoji Thought	The Syllabi prescribed for the subject RashtrasantTukdoji Thought which is appended herewith as Appendix – ‘N’
15.	Food and Technology	The Syllabi prescribed for the subject Food and Tech. which is appended herewith as Appendix – ‘O’
16.	Apparel and Textile Designing	The Syllabi prescribed for the subject Apparel and Textile Designing which is appended herewith as Appendix – ‘P’
17.	Human Rights	The Syllabi prescribed for the subject Human Rights which is appended herewith as Appendix – ‘Q’
18.	Rural Development	The Syllabi prescribed for the subject Rural Development which is appended herewith as Appendix – ‘R’
19.	Rural Handicraft	The Syllabi prescribed for the subject Rural Handicraft which is appended herewith as Appendix – ‘S’

Sd/-

Registrar

SantGadge Baba Amravati University

**Syllabi of B.A. Final
Semester-V & VI
(Implemented from 2019-2020 Session)**

Instructions for Both Semester V & VI of B.A. Final

- (1) Students will have to Solve TWO (2) Long Questions from any Two of Five Units. Each of these Long Question carries SIXTEEN (16) Marks. Internal Choice is available from same unit.
- (2) Students will have to Solve EIGHT (8) Short Questions in all choosing four questions from each of Two units out of Total Five Units. Each of these Short Question Carries FOUR (4) Marks. Internal Choice is available from same unit.
- (3) Students will have to Solve SIXTEEN (16) Multiple Type Questions from all the Five Units. Each of these Short Question Carries ONE (1) Mark. No Internal Choice is available.

Distribution of Internal 20 Marks

- (1) TEN (10) Marks to be awarded by the Teacher concerned on ASSIGNMENT submitted by the Student. ASSIGNMENT is based on the syllabus.
- (2) TEN (10) Marks to be awarded by the Teacher concerned on student's performance in VIVA-VOCE which is based on the syllabus.

**Syllabi of B.A. Final
Semester-V
History of Modern World
(From 1780 to 1920 AD)**

Time : 3 Hours)

Marks : 80
Int.Ass. :20

Objectives –

The students should have an integrated view of the process of change in the Society, Economy and Civilization in the contest of Political Developments.

- Notes :**
- 1) One Question or a set of Questions from each unit will have to be answered.
 - 2) Five Periods per week shall be provided for instructions.
 - 3) Facilities of excursion tours to students are made available once a year, preferably in Diwali Vacation. The Financial Burden shall be borne by the students only.

Unit-I

1. **French Revolution** -Crisis of the ancient regime, Intellectual currents, Participation of Social Classes.
2. Emergence of Napoleonic Bonaparte - Expansion, Consolidation and downfall.
3. Congress of Vienna (1815 AD).

Unit-II

1. Making of the Nations - States of Italy and Germany.
2. Foreign Policy of Germany under Bismark.
3. Germany under Kaiser William II.

Unit-III

1. Triple Entente (1907 AD).
2. Russo – Japanese War (1904 – 05 AD)
3. First World War – Causes and Effects.
A) The Fourteen Points of President Wilson.

Unit-IV

1. The Entry of the U.S.A. into First World War.
2. Concept of Communism, Capitalism, Socialism.
3. The Russian Revolution (1917 AD) – Causes and Effects

Unit-V

1. Paris Peace Conference
2. Versailles Treaty – (i) Sent German Treaty NewliePreaty, (ii) Trian on Treaty & (iii) Sevres Treaty.
3. The League of Nation's – Aims, Objectives, Structure, Achievement and Failure.

Books Recommended :-

1. Europe since Nepolean	- Thomson David
2. Bismark	- Robertson G.
3. From Bismark to the world war	- Brandenburg E.
4. The Struggle for Mastery of Europe 1848-1948	- Taylor A.J.P.
5. European History since 1870	- Benns
6. Contemporary Europe	- Hughes H.S.
7. The first world war	- Taylor A.J.P.
8. Europe M. 19 th & 20 th Century (Hmdi also)	- Lipsons. E.
9. Europe since 1870	- Zable S.H.
10. The Rise of Modern Europe	- Langer, William (ed)
11. History of the league of Nations	- Walters F.P.
12. Europe between th World War	- Carr. E.H.
13. Europe since 1919	- Langsam
14. International Relations (Between the two wars 1920-1939)	- Carr. E.H.
15. Fascism M. gtaoy	- Trannanbaum. E.
16. History of the United States	- Current, W.
17. Origins of the cold war	- Fleruing D.G.
18. Soviet Foreign Policy after Stalin	- Dallm D.J.
19. International Politics	- Schuman
20. International Politics	- Paimer&Parkins.
21. Europe in Nineteenth Century	- E. Lipson
२२. आधुनिक युरोप काइतिहास	- गुच जी.पी.
२३. आधुनिक युरोप	- साउथगेट जी.पी.
२४. आधुनिककालकाइतिहास	- केटलबी.
२५. आधुनिककालकाइतिहास	- शर्मा, डॉ.मथुरालाल
२६. आधुनिककालकाइतिहास	- विद्यालंकार सत्यकेतु
२७. आधुनिक युरोप	- शर्मा बी.एस.
२८. आधुनिक जगाचा इतिहास	- ए.एस. अल्सेकर
२९. आधुनिक जगाचा इतिहास	- कोलारकर, ज्ञ.गो.
३०. अर्वाचिन युरोप	- केशट्टीवार
३१. अमेरिकेचाइतिहास	- वक्काणी, डॉ. नि.आ.
३२. आधुनिक जगाचा इतिहास	- गायकवाड, कदम आणितोरात
३३. विश्व काइतिहास	- खुराणीडॉ. के.एल.
३४. आधुनिक युरोप	- मेहता, डॉ. बी.एन.
३५. आधुनिक युरोप काइतिहास	- महाजन व्ही.डी.
३६. आधुनिक जग भाग १,२,३	- डॉ. सुमन वैद्य
३७. युद्धोत्तर जग	- य.ना. कदम
३८. आधुनिक जग	- पी.जी. जोशी

Syllabi of B.A. Final
Semester-VI
History of Modern World
(From 1921 to 1965 AD)

Time : 3 Hours)

Marks : 80
Int.Ass. : 20

Objectives –

The students should have an integrated view of the process of change in the Society, Economy and Civilization in the contest of Political Developments.

- Notes :** 1) One Question or a set of Questions from each unit will have to be answered.
2) Five Periods per week shall be provided for instructions.
3) Facilities of excursion tours to students are made available once a year, preferably in Diwali Vacation. The Financial Burden shall be borne by the students only.

Unit-I

1. Rise of Fascism in Italy –
Musolini and his Internal & Foreign Policies.
2. Rise of Nazism in Germany –
Hitler and his Internal & Foreign Policies
3. Rise of Stalin in Russia – Internal Policies of Stalin.
4. The Great Economic Depression (1929 A.D.) and its impact.

Unit-II

1. Causes and Result of the Second World War.
2. Entry of the U.S.A. into the Second World War.
3. Diplomatic Conferences during the War Period (1935-1945 A.D.)

Unit-III

1. United Nations Organization :- Aims, Structure, Achievement and Failure.
2. The Emergence of the U.S.A. as World Power, Causes and Effects.
3. The Emergence of the U.S.S.R. as World Power, Causes and Effects.

Unit-IV

1. Post War World - The Cold War – Causes and effect, Origins and Meaning
2. Truman Doctrine, The Marshal Plan, Point Four Programme.
3. Military Alliances – The NATO and Warsaw Pact, the SEATO, The CENTO.

Unit-IV

1. The Suez Crisis - The Eisenhower Doctrine,
2. European Unity and Disunity, European Common Market – The Common Wealth of Nations –
The Berlin Crisis of 1958, Quba Crisis.

Books Recommended :-

1. Europe since Napolean	- Thomson David
2. Bismark	- Robertson G.
3. From Bismark to the world war	- Brandenhurg E.
4. The Struggle for Mastery of Europe
1848-1948	- Taylor A.J.P.
5. European History since 1870	- Benns
6. Contemporary Europe	- Hughes H.S.
7. The first world war	- Taylor A.J.P.
8. Europe M. 19 th & 20 th Century (Hmdi also	- Lipsons. E.
9. Europe since 1870	- Zable S.H.
10. The Rise of Modern Europe	- Langer, William (ed)
11. History of the league of Nations	- Walters F.P.
12. Europe between th World War	- Carr. E.H.
13. Europe since 1919	- Langsam
14. International Relations (Between the
two wars 1920-1939	- Carr. E.H.

15. Fascism M. gtaoy	- Trannanbaum. E.
16. History of the United States	- Current, W.
17. Origins of the cold war	- Fleruing D.G.
18. Soviet Foreign Policy after Stalin	- Dallm D.J.
19. International Politics	- Schuman
20. International Politics	- Paimer&Parkins.
21. Europe in Nineteenth Century	- E. Lipson
२२. आधुनिक युरोप काइतिहास	- गुच जी.पी.
२३. आधुनिक युरोप	- साउथगेट जी.पी.
२४. आधुनिककालकाइतिहास	- केटलबी.
२५. आधुनिककालकाइतिहास	- शर्मा, डॉ.मथुरालाल
२६. आधुनिककालकाइतिहास	- विद्यालंकार सत्यकेतु
२७. आधुनिक युरोप	- शर्मा बी.एस.
२८. आधुनिक जगाचा इतिहास	- ए.एस. अल्सेकर
२९. आधुनिक जगाचा इतिहास	- कोलारकर, ज्ञ.गो.
३०. अर्वाचिन युरोप	- केशडीवार
३१. अमेरिकेचाइतिहास	- वक्काणी, डॉ. नि.आ.
३२. आधुनिक जगाचा इतिहास	- गायकवाड, कदम आणिथोरात
३३. विश्व काइतिहास	- खुराणीडॉ. के.एल.
३४. आधुनिक युरोप	- मेहता, डॉ. बी.एन.
३५. आधुनिक युरोप काइतिहास	- महाजन व्ही.डी.
३६. आधुनिक जग भाग १,२,३	- डॉ. सुमन वैद्य
३७. युद्धोत्तर जग	- य.ना. कदम
३८. आधुनिक जग	- पी.जी. जोशी

Appendix-B**B.A. Part-III (Semester-V)****Subject : Geography****Paper :Geography of India**

The Examination in Geography will comprise of three head, One Theory paper, Internal Assessment and one Practical. The Theory paper shall be of Three Hours duration and shall carry 50 Marks, the Internal Assessment shall carry 20 Marks and the Practical Examination shall be of Three Hours duration and shall carry 30 Marks The following syllabus is prescribed on the basis of Five Lectures per week and one practical of Two Periods for each batch 16 students.

Theory		50 Marks (10 Marks Per Unit)
Unit-I)	India in the context of world, India a Land of Diversities & Unity within diversities, Physical Division of India.	
Unit-II)	Drainage System of India. Indian Climate: The Monsoon, Western Disturbance, Norwesters.	
Unit-III)	Soil Types of India, their distribution & Characteristic. Major Crops in India: Wheat, Rice, Cotton& Sugarcane.	
Unit-IV)	Spatial distribution of Population and density, Population Explosion, Urbanization& Sex ratio in India.	
Unit-V)	Distribution & Conservation of Minerals: Iron, Copper, Bauxite & Power Resource Coal and Mineral Oil, Industrial regions of India.	
Practical		30 Marks
Unit-I	Study of Map-projection. Drawing of following projection by Graphical Method with their properties and uses i) Zenithal equi-distant projection: Polar Case ii) Zenithal equal-area projection: Polar Case iii) Simple cylindrical projection iv) Cylindrical equal -area projection	10 Marks
Unit-II	Study of Indian Topographical maps of the following regions. a) Mountain b) Plateau and c) Plain.	10 Marks
	Practical Record	05 Marks
	Viva	05 Marks
Internal Marks Distribution (20 Marks)		
1)	Home Assignment	10 Marks
2)	Group Discussion /Seminar	10 Marks

Principal
Jijamata Arts College
Darwaha Dist. Yavatmal

The seal of Jijamata Arts College is circular with a double border. The outer border contains the text 'Jijamata Arts College' at the top and 'Dawha Dist. Yavatmal' at the bottom, separated by two stars. The inner circle contains the number '0454'.

Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati
Syllabus Prescribed under Choice based Credit System 2022-23

Faculty : Humanities

Programme: B.A. (Political Science)

Part A

POs:

- 1: Understanding of constitution, government institutions, electoral processes and policies.
- 2: Knowledge of some of the philosophical underpinnings of modern politics and government.
- 3: Develop the ability to make logical inferences about social and political issues on the basis of comparative and historical knowledge.
- 4: Knowledge of key theories and concepts, political thoughts, organization, and modern issues in international relations.
- 5: Develop the analytical abilities, observational skills and decision making abilities of the students so that they will be able to face different challenges of life.
- 6: Equip students with the concepts, principles, theories and processes studied in Political Science, so as to facilitate their career choices and employment.
- 7: Aim at shaping the students' perception and outlook on social, economic and political environment of India and beyond.

PSOs:

Student of B.A. program studying Political Science as an optional subject is expected to:

- 1: To understand the basic structure of Indian political system
- 2: To Inculcate interest in political field
- 3: To create the leadership qualities in students
- 4: To understand Indian governing system

Employability Potential of the Program-

Political Science students have the advantage of learning and knowing about government policies, rules and regulations - knowledge that is increasingly important in today's business world. Political science graduates have even chosen careers in different sector like political parties survey, media exit-pol survey, political analytical agency, personnel, marketing, advising, banking, finance, and public relations. With some work experience, you may also find yourself able to work in both the private and public sectors.

One thing you should keep in mind is that your future employer will likely be looking for people who can do the following:

- communicate clearly, present ideas persuasively (orally or in writing)
- argue and debate constructively and respectfully
- negotiate and mediate conflicts successfully
- plan, make decisions and implement them effectively

provide effective leadership

The study of political science can equip you with all these skills.

Obtaining a Bachelor degree there are many career opportunities. Not only does it enable you to understand the nuances of local and National politics, but you also develop analytical and critical thinking skills.

Equipped with these skills, you can find employment opportunities in central, state, or local government agencies, enter into politics, law, social services, or academia, pursue political journalism, or aim to become a civil servant/political advisor.

Political Science is a versatile and fortuitous liberal arts stream. As mentioned earlier, B.A. degree with political science opens up new career possibilities before you. Below are three reasons why you should enroll in a graduate program with Political Science:

- You develop skills like negotiation & communication skills, writing skills, generic and analytical reasoning, and public response management.
- It equips you to choose from many promising careers such as law, education, journalism, politics, civil services, etc.
- It prepares you to enter the national/international political scene as you will be well-versed with historical and current affairs

B.A. in Political Science: Employment Opportunities

As a Political Science graduate, you will have access to some of the most respectable career options, such as:

1. Teaching

A career in academia is perfect for people who are passionate about teaching and grooming students on matters related to Political Science, Politics, and Polity. You can either be a school teacher While teaching at the school level demands a B.Ed.

2. Journalism

Since a substantial portion of modern journalism covers politics and political matters, journalism is an excellent field for Political Science graduates. Having a thorough understanding of politics, political systems, and the national/international political environment makes Political Science graduates ideal candidates for roles like Political Journalist/Editor or Political Correspondents.

3. Law

While pursuing an B.A. course in Political Science, candidates develop and hone analytical, critical thinking, and decision-making skills. These skills are immensely valued in Law. However, to enter into Law, you need to complete a 3-year LLB course and clear the All India Bar examination administered by the Bar Council of India.

4. Politics

Politics makes up a crucial aspect of every nation, and it is an obvious choice for Political Science students. After getting an B.A. degree in Political Science, you can start working under a Political leader or directly begin your political journey as a Politician/Political Analyst/Political Advisor.

Usually, Political leaders receive monthly along with numerous other benefits.

5. Civil Services

The Indian Civil Services is undoubtedly the most prestigious and respectable career choice for young aspirants. As for Political Science graduates, IAS (Indian Administrative Service) and IFS (Indian Foreign Services) are the two most popular choices.

Since the general science paper of both the preliminary and main exams of Civil Services contain several Political Science questions, Political Science students certainly have the edge over candidates from other streams.

1. Government Affairs Director

As the name suggests, Government Affairs Directors supervise and direct public relations team and manage policies related to local, state, and central government matters. They build and maintain beneficial relationships with relevant government agencies, committees, and legislative bodies.

They design corporate policies, strategies, and plans as per government laws and regulations. They examine how the new and updated government regulations affect businesses and offer befitting suggestions to help the company navigate through the changes.

2. Political Consultant

Political Consultants have extensive knowledge of the political process. Their primary responsibility is to devise effective political strategies and campaigns for electoral candidates to influence voters and gain support from the majority.

Political Consultants also create favorable stories about political candidates to paint them in a positive light and influence their media image. Sometimes, they also conduct surveys to understand the inclinations and reactions of voters towards political candidates.

3. Public Relations Specialist

Public Relations Specialists handle the responsibility for maintaining and improving the reputation of a company or an organization. Their job is mainly media-centric. Thus, they work closely with media agencies and journalists to place favorable news and stories about their clients before the common mass.

Public Relations Specialists draft press releases, write blog posts, manage social media accounts, and organize press conferences and other events to attract media attention and promote their client. They are master negotiators and orators who are always up to date with the industry's current affairs, policies, and laws.

4. Political Analyst

Political Scientists focus on studying the origin, development, and operation of political systems around the world. They also learn and research political ideas and policies, political trends, and analyze governments. Their research usually pertains to the four core areas – political theory, national politics, comparative politics, and international relations.

While Political Scientists use qualitative methods to gather information from disparate sources, they use different quantitative methods to develop political theories. Political Scientists may sometimes don the role of a Policy Analyst for organizations with labor unions and political groups.

5. Intelligence Analyst

Intelligence Analysts are employed by high-level government intelligence agencies like the Central Bureau of Investigation (CBI), Department of Criminal Intelligence, Directorate of Military Intelligence, Defence Intelligence Agency, Indian Political Intelligence Office, and National Investigation Agency, to name a few.

They closely study the behavior and actions of particular groups that are considered security threats, analyze leadership patterns in such groups, and gather information from multiple sources. Intelligence Analysts present their findings in detailed reports and brief to agency executive and political leaders.

6. Policy Analyst

Policy Analysts are primarily responsible for changing, adjusting, and implementing new public policies, laws, and regulations. They may either work under a government or for NGOs and for-profit companies.

Policy Analysts policy design a sound thesis and compelling draft arguments for/against adopting a particular policy or law. They may specialize in specific areas (corporate policy, public policy, energy policy, etc.), or they may focus on a government or organization's general political functions.

- **Academician:-** There is a wide scope for pursuing an academic career in India. Those who choose to pursue further education can in turn become lecturers and professors.
- **Public Administrator:-** As a Public Administrator the political science post graduate with his knowledge can play an important role in decision – making and implementation of policies.
- **Political Content Writer:-** Political Science post graduates can also become political content writer. His work is to write contemporary and historical issues.
- **Archivist:-** A Political archivist is responsible for assessing collecting, organizing, maintaining important records which possess long term value.
- **Legislative Assistant:-** Most people are unaware of the fact that Members of Parliament and other elected representatives and officials often hire assistants who can help them with their legislative duties.

More on career opportunities....

Most students think that a Political Science degree means you want to be a politician, but it can also lead to many other exciting careers. Here are just a few:

- Journalist
- Senior bureaucrat, including Deputy Minister
- Researcher in private companies
- Member of India's diplomatic and foreign services
- Government worker, including customs officer and employment insurance officer
- City planner
- Non-government organizations (NGO's)
- Police officer
- Social worker
- Community activist
- Constituency office worker
- Project officer
- Communications officer with a government organization
- Election Campaigning Advisor

**Syllabus Prescribed for 2022-23-Year UG
Programme Programme: B.A. (Political-Science)**

Semester 1

Code of the Course/Subject	Title of the Course/Subject	(Total Number of Periods)
Political-Science	Indian Political System	75

COs

At the end of the course the students should be able to:

- 1: Understand and explain the significance of Indian constitution as the fundamental law of the land.
- 2: To know the making process of the constitution and salient features of Indian constitution.
- 3: Exercise the fundamental rights in proper sense at the same time identifies his responsibilities in national building.
- 4: Analyze the Indian Political System, the powers and functions of the Union, State Government in detail.
- 5: Critically analyzing the important institutions of Indian Union: The Executive: President, Vice-President, Prime Minister, Council of Ministers, State Executive: Governor, Chief Minister, Council of Ministers, The Legislature: Rajya Sabha, Lok Sabha, State Legislature, The Judiciary: Supreme Court and High Court: Composition and jurisdictions.
- 6: To make conscious of the social, cultural, economic and political environment that affects politics in India, at the national as well as regional levels.

Unit	Content
Unit I	1. Making of Indian Constitution: Constituent Assembly and its work. 2. Salient features of Indian Constitution 3. Preamble: Text and significance (periods:15)
Unit II	Fundamental Rights and its Importance 2. Fundamental Duties.. 3. Directive Principles of State Policy- (periods:14)
Unit III	1. President of India: Election process, Qualifications, Emoluments, Term, Powers & Functions, Constitutional position. 2. Vice-President: Election, Qualifications, Powers and functions. (periods:13)
Unit IV	1. Prime Minister: Appointment, Powers & functions, Role. Council of Ministers. 2. Council of Ministers: Formation, Role and function (periods:11)
Unit V	1. Parliament: Rajya Sabha and Lok Sabha- Composition, Powers & functions 2. Judiciary: Supreme Court- Structure, Jurisdiction, Independent judiciary (periods:12)
Unit VI - SEM	1. President of India : Functions & Right 2. Indian Parliament : Composition & Functions (periods 10)
COs: 1: To improve knowledge and communication and presentation skill of the students. 2: To encourage the students to explore new areas relevant to the topic.	
**Activities	1. 1 Seminar -Marks -10 2. Assignment - Marks -10

Semester II

Code of the Course/Subject	Title of the Course/Subject	(Total Number of Periods)
Political Science	Indian Political System	75

COs

At the end of the course the students should be able to:

- 1: Understand and explain the significance of Election Commission of India
- 2: know the powers and role of Governor, Chief Minister & Council of Minister
- 3: Understand structure & powers of Legislative Assembly and Legislative Council
- 4: Explain the structure and jurisdiction of High Court and District Court
- 5: Know the Composition Function and Powers of Grampanchayat & Gram Sabha

Unit	Content
Unit I	1 Election Commission:- Composition , powers and function 2 Election code of conducts (periods:-10)
Unit II	i) Governor: Appointment, Powers and Role ii) Chief Minister: Appointment, Role and functions. iii) Council of Ministers: Formation, Role and function (periods:14)
Unit III	1. State Legislature: a) Legislative Assembly b.) Legislative Council- Composition, Powers & functions 2. Power and duties of Speaker and Deputy Speaker (periods:13)
Unit IV	1. Judiciary: High Court- Structure and Jurisdiction 2 District court: Structure and Jurisdiction (periods:13)
Unit V	Local Self Institution: 1. Grampanchayat: _ composition, function and powers 2. Gramsabha:- composition powers and importance (periods:15)
Unit VI - SEM	Visits to Self Government (periods 10)
COs: 1: To understand actual working of Local Self Institution 2: To realize the importance of team work	
**Activities	1. 1 Group visit to Local self-institutions and submission of report -20 Marks

 Principal
 Jijamata Arts College
 Darwha Dist. Yavatmal

Syllabi for B.A. Part-II
Semester-III
Subject : Political Science
(Implemented From 2018-2019 Session)

Selected Constitutions and International Relations (U.K., U.S.A & China)

Marks : Theory - 80
In.Ass - 20

- Unit-I** i) Salient features of the Constitution of U.K.
ii) Historical Background of Crown.
iii) Powers of the Crown.
iv) Prime Minister - Appointment, Role and Function.
v) Cabinet - Structure and Function

Unit-II Parliamentary System of U.K.

- i) House of Lords - Composition, Powers and Functions (with Reference to Constitutional Reforms Act-2005)
ii) House of Commons - Composition, Powers and Functions
iii) Role of Opposition and Shadow Cabinet.

Unit-III i) Salient features of the Constitution of U.S.A.

- ii) President - Election Process, Powers and Functions.
iii) Cabinet - Structure and Functions.
iv) Vice-President - Election Process, Powers and Functions.

Unit-IV Legislature of U.S.A. - Congress.

- i) Senate - Composition, Powers and Functions.
ii) House of Representative - Composition, Powers and Functions
iii) Supreme Court - Composition, Powers and Functions.

Unit-V South Asian Association for Regional Co-operation (SAARC)

- i) Objectives
ii) Structure
iii) Function.

Distribution of Internal Marks

- i) Group Discussion ... 10 Marks
ii) Project ... 10 Marks

Reference Books :

- 1) Griffith - The American government System.
2) Norman Hill - International Organization
3) Khanna V.W. - Comparative Study of Government and Politics.
4) Show, Edgas - Red China Today.
5) कुळकर्णी गो.मा. - निवडक संविधाने
6) डॉ.शा.कृ.भोगले - प्रमुख देशांची शासन पद्धती.
7) शर्मा, ब्रिजमोहन - प्रमुख देशांची शासन प्रणालीयाँ.
8) पोतदार के.ए. - चार निवडक राज्यघटना
9) पाटील बी.बी. - चार घटनांचा तौलनिक अभ्यास.
10) प्र.ग.मुळे - निवडक आधुनिक राजकीय व्यवस्था
11) प्रा.तिजारे, प्रा.इंदापवार, प्रा.कानेटकर- आधुनिक राजकीय व्यवस्था
12) प्रा. रा.ज. लोटे - आधुनिक राजकी. व्यवस्था.
13) डॉ.टी.डी.मुदलीयार, डॉ.ए.एस.गाडे - चीनची राजकीय व्यवस्था.
14) डॉ.श्रीराम येरणकर - तुलनात्मक शासन आणि राजकारण.
15) प्रा. रा.ज. लोटे - तुलनात्मक शासन व राजकारण.

Semester-IV (B.A.-II)

Selected Constitutions and International Relations (U.K., U.S.A & China)

Marks : Theory – 80
In.Ass – 20

- Unit-I** i) Salient features of the Constitution of China (1982).
ii) National People Congress (NPC) – Composition, Powers and Functions.
iii) Standing Committee – Composition, Powers and Functions.
- Unit-II** i) President of China – Appointment, Role and Functions
ii) State Council of China – Composition, Powers and Functions
iii) Prime Minister of China - Appointment, Role and Functions.
iv) Role of Communist Party in China.
- Unit-III United Nations Organization (UNO) :**
i) Charter
ii) Aims and Basic Principles.
iii) General Assembly of UNO – Composition and Functions.
- Unit-IV** i) Security - Council of UNO – Composition and Functions
ii) Secretary General – Appointment, Powers and Functions.
iii) International Court of Justice – Composition and Powers.
- Unit-V Indo-China Relations – Major Issues :**
i) Tibet Dispute.
ii) Role of China about India in UNO.
iii) Impact of Chinese goods and market on Indian Economy.

Distribution of Internal Marks

i) Group Discussion	...	10 Marks
ii) Project	...	10 Marks

Reference Books :

1) Griffith	- The American government System.
2) Norman Hill	- International Organization
3) Khanna V.W.	- Comparative Study of Government and Politics.
4) Show, Edgas	- Red China Today.
5) कुळकर्णी गो.मा.	- निवडक संविधाने
6) डॉ.शा.कृ.भोगले	- प्रमुख देशांची शासन पद्धती.
7) शर्मा, ब्रिजमोहन	- प्रमुख देशांची शासन प्रणालीयाँ.
8) पोतदार के.ए.	- चार निवडक राज्यघटना
9) पाटील बी.बी.	- चार घटनांचा तौलनिक अभ्यास.
10) प्र.ग.मुळे	- निवडक आधुनिक राजकीय व्यवस्था
11) प्रा.तिजारे, प्रा.इंदापवार, प्रा.कानेटकर-	आधुनिक राजकीय व्यवस्था
12) प्रा. रा.ज. लोटे	- आधुनिक राजकी. व्यवस्था.
13) डॉ.टी.डी.मुदलीयार, डॉ.ए.एस.गाडे-	चीनची राजकीय व्यवस्था.
14) डॉ.श्रीराम येरणकर	- तुलनात्मक शासन आणि राजकारण.
15) प्रा. रा.ज. लोटे	- तुलनात्मक शासन व राजकारण.

Principal
Jijamata Arts College
Darwha Dist Yavatmal

Unit-II Variables :

- 2.1 Meaning and Types
- 2.2 Research Problems : Sources and Types, Criteria of a Good Problem
- 2.3 Hypothesis : Meaning and Types
- 2.4 Sampling : Meaning and Types
- 2.5 Methods of Data Collection : Experimental, Interview, Survey and Case Study

Unit-III Introduction to Psychological Testing :

- 3.1 Definitions, Types, Characteristics and uses of Psychological Testing
- 3.2 Reliability : Definition and Types
- 3.3 Validity : Definition and Types
- 3.4 Norms : Definition and Types.

Unit-IV Statistics : Critical Ratio 't' (Small Sample) and Chi Square

Practicals (Conduct Five) (30 Marks)

1. Expectation from Life Partner Scale
2. Happiness Scale
3. Marriage Attitude Scale
4. Locus of Control
5. Type A, B Behavioural Pattern Scale
6. Deva's Social Adjustment Inventory
7. Interest Inventory
8. Normal Probability Curve

20 Marks of Internal Assessment (As shown in above Instructions)

Recommended Books :

1. Psychological Testing and Assessment - Ronals Jay Cohen, Mark E. Swerdlik 6th Edition, McGraw Hill, New Delhi – 2005..
2. Psychological Testing - Anne Anastasi, Susana Urbina, Pearson Education, 2005.
3. Psychological Testing - Frank S. Freeman 3rd Edition, Oxford and IBH Publishing, New Delhi – 1965.
4. Psychological Testing - Kaplan and Saccuzzo, Wadsworth Thompson, 2001.
5. Research Methods - McBurney, Thompson, Indian Edition, 2000
6. Essentials of Research Methods in Psychology - Shaugknessy, Tata McGraw Hill, 2009.
७. मानसशास्त्रीय चाचण्या - अनिता पाटील, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे – २००५
८. मानसशास्त्रीय संशोधन पद्धती - डॉ.बी.एन.बर्वे, विद्या प्रकाशन, नागपूर – २०१०
९. मनोमापन - डॉ.बी.एन.बर्वे, एच.जे. नरके, विद्या प्रकाशन, नागपूर - २००५.

Syllabi for B.A. Final

Semester-V

**Modern Concepts and Policy in Politics
(Implemented From 2019-2020 Session)**

Appendix-H

Marks : Theory – 80
In.Ass - 20

Unit-I Leadership :

- a) Meaning of Leadership.
- b) Factors of Leadership.
- c) Role of Leadership

Unit-II Reservation :

- Meaning and Nature of Indian – Reservation Policy.
- Reservation in Indian Parliament.
- Reservation and Politics in India.

Unit-III Nationalism :

- Meaning and Nature of Nationalism.
- Factors of Nationalism
- Present Status of Indian Nationalism.

Unit-IV Communalism :

- Meaning of Communalism.
- Role of Communalism in Indian Politics.
- Present Status of Communalism in India.

Unit-V Terrorism :

- Meaning and Definition of Terrorism.
- Kinds of Terrorism
- The Acts for Prevention of Terrorism in India.

Internal Assessment of Marks (20 Marks)

1) Group Discussion Related to Syllabus	...	10 Marks
2) Paper Presentation OR P.P.T Presentation
Related to Syllabus	...	10 Marks

Books Recommended :

- पवार, प्रकाश - भारतीय राजकारण आणि नेतृत्वाची वाटचाल, डायमंड पब्लिकेशन, नारायणपेट, पुणे, जानेवारी-२०१४
- देशमुख, सुधाकर - राष्ट्र आणि राष्ट्रवाद (संकल्पना आणि विकास), पद्मगंधा प्रकाशन, एरंडवन पुणे, मार्च - २००९.
- डॉ.पळशीकर, सुहास - समकालीन भारतीय राजकारण (काँग्रेस वर्चस्व ते हिंदू जमातवाद)
- मोदि, महावीरप्रसाद व डॉ. सरोज मोदि - भारतीय राजनीती की प्रकृतियों (Trends of Indian Politics) कॉलेज बुक डेपो प्रकाशन, जयपूर, १९९९.
- डॉ.जैन, पुखराज व डॉ. पडीयार, बी.एल. - भारतीय शासन एवं राजनीती, साहित्य भवन प्रकाशन, २०१२.
- त्रिपाठी, विपीनकुमार - जनमुखी राष्ट्रवाद, पद्मभाव मिशन प्रकाशन, नई दिल्ली, जूलाई-२००२.
- डॉ.शर्मा, हरिओम - ग्रामिण नेतृत्व के उभरते परिमाण, अर्जुन पब्लिशिंग हाऊस, दरियागंज, नई, दिल्ली, प्रथम संस्करण - २००४.
- डॉ. भोळे, भास्कर लक्ष्मण- भारतीय गणराज्याचे शासन आणि राजकारण, पिंपळापूरे अँड कं. पब्लिशर्स, नागपूर, २००३.
- आंबेडकर, बाबासाहेब - पाकिस्तान अर्थात भारताची फाळणी, रघुवंशी प्रकाशन, पुणे.
- चव्हाण, प्रविण व दिवाकर, वैशाली - भारतीय राष्ट्रवाद : सिध्दांत आणि व्यवहार, प्रविण चव्हाण प्रकाशन, पुणे २०००.
- काणे, पा.वा. - धर्मशास्त्राचा इतिहास, सारांश ग्रंथ, महाराष्ट्र साहित्य मंडळ, मुंबई.
- डॉ.सुभाष गवई, डॉ. आर.एन. फुलारी, प्रा.विनय कोडापे - दहशतवादाचे विविध आयाम, वेदमुद्रा प्रकाशन, अमरावती.
- डॉ. के.एच.वासनिक (संपादक) - आंतकवाद के विविध आयाम, गायत्री प्रकाशन, रिवा (मध्यप्रदेश), २६ जानेवारी, २०११.

- 14) Dr. Hegde, M.D. - Backward Class Movements in india, Jawahar Publishers, New Delhi
First Edition- 2013.
15) Dr. Sharma, Harish - Future Tense in Naxal Fight, Aarti Prakashan, New Delhi, 2011.
16) Dr. Suryavanshi, P.H. - Recent Trends in Indian Politics, Gaurav Publication, Kanpur-2016.
17) Asirvadani, E. - Political Theory, The Uper India Pub. House, Lucknow, 1961.
18) Johari, J.C. - Principles of Modern Political Science, Sterling Pub., New Delhi-1989.
19) Dr. Shriram Yerankar - Secularism in India, Theory and Practice, Adhyayan Pub., Delhi. 2006.

Syllabi for B.A. Final

Semester-VI

Concepts of Western and Indian Thinkers

Marks : Theory – 80
In.Ass - 20

Unit-I Concept of State :

- a) Aristotle - Classification of State.
b) M.K. Gandhi – Concept of Ramrajya.

Unit-II Concept of Democracy :

- a) Walter Bagehot – Concept of Democracy
b) Abraham Lincoln – Concept of Democracy
c) Dr. B.R. Ambedkar – Parliamentary Democracy.

Unit-III Concept of Nationalism :

- a) Niccolo Machiavelli – Concept of Nationalism
b) Swami Vivekananda – Concept of Nationalism
c) V.D. Sawarkar – Concept of Nationalism

Unit-IV Socialism :

- a) Karl Marx - Concept of Socialism
b) Pt. Jawaharlal Nehru – Concept of Socialism
c) Ram Manohar Lohiya – Concept of Socialism

Unit-V Behaviouralism and Sovereignty :

- a) David Easton - Concept of Behaviouralism
b) Gabriel Almond - Concepts of Post Behaviouralism
c) John Austin - Concept of Sovereignty.

Internal Assessment of Marks (20 Marks)

1) Bibliography Related to Syllabus	...	10 Marks
2) Home Assignment (Any One)
Related to Syllabus	...	10 Marks

Books Recommended :

- 1) Francis W. Coker - Recent Political Thought, The World Press Pvt. Ltd.
2) George H. Sabine - A History of Political theory, George G. Harrap & Company Ltd.
London.
3) C.L. Wayper - Political Thought, S.T. Pausl, Honce Warwick Lane London, Ec,4.
4) V.D.Mahajan & R.R.Seth - Recent Political Thought, Premier Publishing Co. Delhi.
5) Radhey Sham Chourasia - History of Western Political Thought – Volume I & II
6) Suda, J.P. - History of Political Thought.
7) श्रृंगारपुरे, प्रा. अरविंद - पाश्चिमात्य राजकीय विचारवंत, श्री मंगेश प्रकाशन, नागपूर

- ८) भोळे, डॉ.भाष्कर लक्ष्मण - भारतीय आणि पाश्चिमात्य राजकीय विचार, पिंपळापूरे अँन्ड के.पब्लीशर्स, नागपूर.
- ९) पाटील, वा.भा. - पाश्चिमात्य राजकीय विचारक, श्री मंगेश प्रकाशन, नागपूर
- १०) काणे, प्रा. प.सी., - काही प्रमुख राज्यशास्त्रज्ञ, विद्या प्रकाशन, नागपूर.
- ११) पाटील, वा.भा. - आधुनिक भारतीय राजकीय विचारवंत, प्रशांत पब्लीकेशन्स, जळगांव.
- १२) भोळे, डॉ.भाष्कर लक्ष्मण - भारतीय आणि पाश्चिमात्य राजकीय विचार, पिंपळापूरे अँन्ड के.पब्लीशर्स, नागपूर.
- १४) प्रा.घांगरेकर, सी.जी. - पाश्चात्य आणि भारतीय विचारवंत
- १५) डॉ. एस.एस सिंह - भारतीय राजकीय चिंतन का इतिहास
- १६) ओमप्रकाश गाबा - पाश्चात्य आणि भारतीय राजनीतिक चिंतन का इतिहास.
- 17) Prof. Danning - History of Political Thought.
- 18) Raghukul Tilak - Indian Political Thought
- १९) रघुनंदनलाल व-हाडपूरकर - पाश्चात्य आणि भारतीय विचारवंत
- २०) डॉ.जैन, पुखराज व डॉ. पडीयार, बी.एल. - पाश्चात्य राजनीतिक चिंतनका इतिहास
- २१) कृ.दि. बोराडकर - पाश्चिमात्य व भारतीय राजकीय विचारवंत.
- २२) येरणकर, श्रीराम आणि डॉ.देवगांवकर, एस.जी. - राजकीय सिध्दांत आणि राजकीय विचार, श्री साईनाथ प्रकाशन, नागपूर.
- 23) Verma, S.P. - Modern Political Theory, Vikas Pub., House, New Delhi – 1975.

**Syllabi of B.A. Final
Semester-V**

Subject: Statistics

(To be implemented from 2019-2020 Session)

Appendix-I

The examination in Statistics in BA Part III Semester V and Semester VI will comprise of one theory paper each, Internal Assessment and practical examination. Theory paper will be of Three Hours duration and carry 50Marks. The Internal Assessment will be of 20 marks and practical examination will be of 30marks.

The Distribution of Marks will be as follows:

- Theory Examination : Multiple Choice Questions : 10 Marks
Descriptive Type Questions : 40 Marks.
Total : 50 Marks.
- Practical Examination : Practical record duly certified : 05Marks.
Practical problems : 20 Marks.
Viva voce : 05 Marks.
Total : 30 Marks.
- Internal Assessment : Assignments
(Home assignments/Field Survey) : 10 Marks.
Viva Voce : 10 Marks.
Total : 20 Marks.

The syllabus of statistics in Semester V and Semester VI is based on the basis of five theory periods per week and six practical periods (2 Practical of 3 Periods each)per batch per week.

Principal
Jijamata Arts College
Darwha Dist Yavatmal

SANT GADGE BABA AMRAVATI UNIVERSITY, AMRAVATI

SYLLABUS

PRESCRIBED FOR

BA - PART I EXAMINATION

Semester – I

Compulsory English

(Course Code DSC ENG 1.1)

PSOs:

After completion of this course students will be able to:

1. Comprehend various forms of literature like Prose, Poetry, Drama and Fiction
2. Develop the knowledge of grammatical system
3. Develop four language skills LSRW
4. Widen scope of employability and Entrepreneurship viz Teaching, Civil Services and Creative Writing

Cos:-

After completion of this course students will be able to:

1. Understand the basic knowledge of English language and literature
2. Understand the relation between literature and real life.
3. Understand and interpret the prose, poem, short stories
4. Write the News Report, Letter, Essay, Paragraph etc.
5. Avail the pleasure of literary forms such as Novel, Poem, Play etc.
6. Develop interview technique, Reading Skills, Writing Skills and Speaking Skills.
7. Enhance the interest in English Language.

UNIT-I PROSE (15 PERIODS)

- I) Address at the Parliament of the World's Religions- Swami Vivekananda
- II) Education Provides a Solid Foundation- APJ Abdul Kalam
- III) The Dispenser of Holy Water - Guy de Maupassant
- IV) The Happy Prince- Oscar Wilde

UNIT-II POETRY (15 PERIODS)

- I) The Quality of Mercy- William Shakespeare
- II) Indian Weavers - Sarojini Naidu
- III) The Lotus- Toru Dutt
- IV) Success is Counted Sweetest- Emily Dickinson

UNIT-III- BASICS OF COMMUNICATION SKILLS IN ENGLISH (15 PERIODS)

- I) Articles
- II) Prepositions
- III) Conjunctions

UNIT – IV- BASICS OF COMMUNICATION SKILLS IN ENGLISH (15 PERIODS)

- I) Verb- Auxiliary Verbs and Modal Auxiliaries
- II) Subject – Verb Agreement

UNIT- V- COMMUNICATION SKILLS (15 PERIODS)

- I) Meeting People, Exchanging Greetings and Taking Leave
- II) Introducing Yourself
- III) Introducing People to others
- IV) Making Inquires on Phone

Unit- VI - Skill Enhancement Module (For Internal Assessment)

Reading Skills: Comprehension

Cos:

After completion of this module students will be able to:

1. Read speedily and fluently.
2. Develop understanding of the passage
3. Enrich their vocabulary.
4. Summarise a paragraph

- I) Assignment: Comprehension (Unseen Passages)
- II) Class Test: Reading of Passage from the prescribed text.

**Prescribed Textbook : Inspirations by Board of Editors & published by
Orient Blackswan**

SYLLABUS
PRESCRIBED FOR
BA - PART I EXAMINATION

Semester – II
Compulsory English

PSOs:

After completion of this course students will be able to:

1. Comprehend various forms of literature like Prose, Poetry, Drama and Fiction
2. Develop the knowledge of grammatical system
3. Develop four language skills LSRW
4. Widen scope of employability and Entrepreneurship viz Teaching, Civil Services and Creative Writing

Cos:-

After completion of this course students will be able to:

1. Understand the basic knowledge of English language and literature
2. Understand the relation between literature and real life.
3. Understand and interpret the prose, poem, short stories.
4. Write the News Report, Letter, Essay, Paragraph etc.
5. Avail the pleasure of literary forms such as Novel, Poem, Play etc.
6. Develop interview technique, Reading Skills, Writing Skills and Speaking Skills.
7. Enhance the interest in English Language.

UNIT-I –PROSE (15 PERIODS)

I) The Responsibilities Young Citizens -Lal Bahadur Shastri

II) A Career – R.K. Narayan

III) A Simple Philosophy – Seathl

IV) In Sahyadri Hills- A Lesson in Humility- Sudha Murty

UNIT- II POETRY (15 PERIODS)

I) A psalm of Life- H.W. Longfellow

II) On his Blindness- John Milton

III) Daffodils- William Wordsworth

IV) Leave this Chanting and Singing- Rabindranath Tagore

UNIT-III - BASICS OF COMMUNICATION SKILLS IN ENGLISH (15 PERIODS)

I) Degrees of Comparison

II) Simple, Complex and Compound Sentences

UNIT-IV- BASICS OF COMMUNICATION SKILLS IN ENGLISH (15 PERIODS)

- I) Types of Sentence: Assertive, Interrogative, Imperative, Exclamatory
- II) Transformation of Assertive into Exclamatory Sentences
- III) Transformation of Exclamatory into Assertive Sentences
- IV) Framing Questions with helping verbs and WH words

UNIT-V - COMMUNICATION SKILLS (15 PERIODS)

- I) Thanking Someone and Responding to Thanks
- II) Inviting, Accepting and Refusing Invitations
- III) Apologising and Responding to Apology

Unit- VI - Skill Enhancement Module (For Internal Assessment)

Writing Skills: Writing an Application

Cos:

After completion of this module students will be able to:

- 1. Understand various types of application.
 - 2. Understand the structure of application.
 - 3. Write various applications.
- I) Assignment: Application for Bonafide Certificate, Character Certificate , T.C., leave
 - II) Class Test on Application Writing.

BA PART-I EXAMINATION

Compulsory English

SEMESTER – I

(Distribution of Marks)

TIME :3HOURS

MAXMARKS THEORY:80MARKS

MINPASSING MARKS :32MARKS

MAXMARKS INTERNALASSESSMENT:20MARKS

MINPASSINGMARKS: 08MARKS

Unit - I

- A) Prose** i) The students will have to answer THREE out of FOUR short answer questions of 2 marks each. **6 Marks**
ii) The students will have to answer ONE out of THREE long answer questions of 6 marks. **6 Marks**

Unit - II

- B) Poetry** i) The students will have to answer THREE out of FOUR short answer questions of 2 marks each. **6 Marks**
ii) The students will have to answer ONE out of THREE long answer questions of 6 marks. **6 Marks**

Unit - III

Basics of Communication Skills in English

- I) Articles **4 Marks**
II) Prepositions **4 Marks**
III) Conjunctions **4 Marks**

Unit - IV

Basics of Communication Skills in English

- I) Verb- Auxiliary Verbs and Modal Auxiliaries **8 Marks**
II) Subject – Verb Agreement **4 Marks**

Unit - V

Communication Skills

- I) Meeting People, Exchanging Greetings and Taking Leave **3 Marks**
II) Introducing Yourself **3 Marks**
III) Introducing People to others **3 Marks**
IV) Making Inquires on Phone **3 Marks**

Multiple Choice Questions

The Student will have to answer 10 MCQs based on Unit I, II, III, IV and V (each MCQ carries 2 Marks) **20 Marks**

Internal Assessment

- I) Assignment **10 Marks**
II) Class Test **10 Marks**

BA PART-I EXAMINATION
Compulsory English
SEMESTER – II
(Distribution of Marks)

TIME :3HOURS

MAXMARKS THEORY:80MARKS

MINPASSING MARKS :32MARKS

MAXMARKS INTERNALASSESSMENT:20MARKS

MINPASSINGMARKS: 08MARKS

Unit - I

A) Prose-

- i) The students will have to answer THREE out of FOUR short answer questions of 2 marks each. 6Marks
- ii) The students will have to answer ONE out of THREE long answer questions of 6 marks. 6Marks

Unit - II

- B) Poetry** i) The students will have to answer THREE out of FOUR short answer questions of 2 marks each. 6Marks
- ii) The students will have to answer ONE out of THREE long answer questions of 6 marks each. 6Marks

Unit - III

Basics of Communication Skills in English

- I) Degrees of Comparison 6 Marks
- II) Simple, Complex and Compound Sentences 6 Marks

Unit - IV

Basics of Communication Skills in English

- I) Types of Sentence: Assertive, Interrogative, Imperative, Exclamatory 3 Marks
- II) Transformation of Assertive into Exclamatory Sentences 3 Marks
- III) Transformation of Exclamatory into Assertive Sentences 3 Marks
- IV) Framing Questions with helping verbs and Wh words 3 Marks

Unit - V

Communication Skills

- I) Thanking Someone and Responding to Thanks 4 Marks
- II) Inviting, Accepting and Refusing Invitations 4 Marks
- III) Apologising and Responding to Apology 4 Marks

Multiple Choice Questions

The Students will have to answer 10 MCQs based on Unit I, II, III, IV and V (each MCQ carries 2 Marks)

20 Marks

Internal Assessment

- I) Assignment 10 Marks
- II) Class Test 10 Marks

Principal
Jijamata Arts College
Darwaha Dist. Yavatmal

BA Part II
Compulsory English
Semester III
SGB Amravati University, Amravati

TIME : 3 HOURS

MAX MARKS THEORY : 80 MARKS

MIN PASSING MARKS : 32 MARKS

MAX MARKS INTERNAL ASSESSMENT: 20 MARKS

MIN PASSING MARKS : 08 MARKS

Distribution of Marks

UNIT I (16 Marks)

- A) **Prose** i) The students will have to answer TWO out of THREE short answer questions of 3 marks each. = 6 Marks
ii) The students will have to answer TWO out of THREE long answer questions of 5 marks each = 10 Marks

UNIT II (16 Marks)

- B) **Poetry** i) The students will have to answer TWO out of THREE short answer questions of 3 marks each. = 6 Marks
ii) The students will have to answer TWO out of THREE long answer questions of 5 marks each. = 10 Marks

UNIT III (16 Marks)

- C) **Grammar** : Prescribed Text Blossoming Flowers by Board of Editors & published by Orient Blackswan
i) Clauses = 06 Marks
ii) Types of Sentences = 10 Marks

UNIT IV (16 Marks)

- D) **Communication Skills** :
i) Telephonic Conversation = 8 Marks
ii) Interpersonal Conversation = 08 Marks

UNIT V (16 Marks)

E) **Multiple Choice Questions (MCQ)**

Based on Unit I & II : The students will have to answer SIXTEEN out of SIXTEEN MCQ's = 16 Marks

F) **Internal Assessment**

i) **Viva- Voce = 20 Marks**

- a) Personal Interview = 10 Marks
b) Seminar - Presentation = 10 Marks

Note:

1. The teachers are expected to impart formal training in Grammar Composition, Making Introduction, Greeting People, Talking about Family, Describing People, Places & Animals, Expressing Feelings, Inviting, Suggesting, Accepting & Refusing, Reading & Oral Skills in the tutorial classes.
2. Internal examiner shall interview an examinee to test his or her spoken skills.
3. There shall be separate passing for theory & Internal Assessment.

SYLLABUS
PRESCRIBED FOR
B.A - PART II EXAMINATION
SEMESTER IV
COMPULSORY ENGLISH

TIME : 3 HOURS

MAX MARKS THEORY : 80 MARKS

MAX MARKS INTERNAL ASSESSTMENT : 20 MARKS

Prescribed Textbook : Blossoming Flowers by Board of Editors, Published by Orient Blackswan.

UNIT I

PROSE -

1. [Why Are Beggars Despised](#) - George Orwell
2. On the Conduct of Life (extract) - William Hazlitt
3. The Girl - O Henry
4. The Magic Shop - H. G Wells

UNIT II

POETRY -

5. Where the mind is without fear - Rabindranath Tagore
6. A Lament - P.B Shelley
7. Love in Life - Robert Browning
8. Up - Hill : Christina Rossetti

UNIT III

GRAMMAR :

9. Transformation of Sentences :

- ✓ Interchange of Affirmative & Negative Sentences
- ✓ Interchange of Assertive & Interrogative Sentences
- ✓ Interchange of Assertive & Exclamatory Sentences
- ✓ Conversion of Simple to Compound Sentences
- ✓ Conversion of Simple to Complex Sentences
- ✓ Conversion of Complex to Simple Sentences
- ✓ Conversion of Compound to Complex Sentences
- ✓ Conversion of Complex to Compound Sentences

10. Synthesis of Sentences :

Combination of two or more simple sentences into a single simple sentence / Compound Sentence / Complex Sentence.

UNIT IV

COMMUNICATION SKILLS :

11. Interpersonal Conversation

- ✓ Congratulating and Responding to Congratulations
- ✓ Paying Compliments, Showing Appreciation, Offering Encouragement and Responding
- ✓ Asking for , Giving and Refusing Permission

12. Casual Conversation

- ✓ Talking about the Weather
- ✓ Describing Daily Routines
- ✓ Talking about Current Activities

UNIT V

MULTIPLE CHOICE QUESTIONS

Based on prescribed text Unit I & II only

Internal Assessment :

Viva- Voce

A) Personal Interview

B) Seminar - Presentation (Based on prescribed text : Prose & Poetry

BA Part II
Compulsory English
Semester IV
SGB Amravati University, Amravati

TIME : 3 HOURS

MAX MARKS THEORY : 80 MARKS

MIN PASSING MARKS : 32 MARKS

MAX MARKS INTERNAL ASSESSMENT: 20 MARKS

MIN PASSING MARKS : 08 MARKS

Distribution of Marks

UNIT I (16 Marks)

- A) **Prose** i) The students will have to answer TWO out of THREE short answer questions of 3 marks each. = 6 Marks
ii) The students will have to answer TWO out of THREE long answer questions of 5 marks each = 10 Marks

UNIT II (16 Marks)

- B) **Poetry** i) The students will have to answer TWO out of THREE short answer questions of 3 marks each. = 6 Marks
ii) The students will have to answer TWO out of THREE long answer questions of 5 marks each. = 10 Marks

UNIT III (16 Marks)

C) **Grammar** : Prescribed Text Blossoming Flowers by Board of Editors & published by Orient Blackswan

i) Transformation of Sentences= 8 Marks

ii) Synthesis of Sentences = 8 Marks

**SYLLABUS
PRESCRIBED FOR
B.A – PART II EXAMINATION
SEMESTER III
COMPULSORY ENGLISH**

TIME : 3 HOURS

MAX MARKS THEORY : 80 MARKS

MAX MARKS INTERNAL ASSESSTMENT : 20 MARKS

Prescribed Textbook : Blossoming Flowers by Board of Editors, Published by Orient Blackswan.

UNIT I

PROSE –

1. India's Message to the World – Swami Vivekanand
2. The Pleasure of Ignorance – Robert Lynd
3. The Happy Prince – Oscar Wilde
4. The Three Questions – Leo Tolstoy

UNIT II

POETRY –

5. Sonnet 116 – William Shakespeare
6. Dirge – James Shirley
7. Leisure – W H Davies
8. A Baby Asleep After Pain – D.H Lawrence

UNIT III

GRAMMAR :

9. Clauses :
 - ✓ Main Clause
 - ✓ Subordinate Clause (Noun Clause , Adverb Clause , Adjective Clause)
10. Types of Sentences :
 - ✓ Assertive/ Affirmative Sentences
 - ✓ Exclamatory Sentences
 - ✓ Negative Sentences
 - ✓ Interrogative Sentences
 - ✓ Simple Sentences
 - ✓ Compound Sentences
 - ✓ Complex Sentences
 - ✓ Compound Complex Sentences

UNIT IV

COMMUNICATION SKILLS :

11. Telephone Conversation
 - ✓ Answering the Telephone and Asking for Someone
 - ✓ Taking and Leaving Messages
 - ✓ Making Enquiries on the Phone
12. Interpersonal Conversation
 - ✓ Getting People's Attention and Interrupting
 - ✓ Making Requests and Responding to Them
 - ✓ Asking for Directions and Giving Directions

UNIT V

MULTIPLE CHOICE QUESTIONS

Based on prescribed text Unit I & II only

Internal Assessment :

Viva- Voce

A) Personal Interview

B) Seminar - Presentation (Based on prescribed text : Prose & Poetry)

Principal
Jijamata Arts College
Darwha Dist. Yavatmal

SYLLABUS
PRESCRIBED FOR
B.A – PART III EXAMINATION
SEMESTER V
COMPULSORY ENGLISH

TIME : 3 HOURS

MAXIMUM MARKS THEORY : 80 MARKS

MAXIMUM MARKS INTERNAL ASSESSTMENT: 20 MARKS

Prescribed Textbook: Sands of Time by Board of Editors, Published by Orient Blackswan.

UNIT I

SHORT STORIES

1. The Open Window - Saki
2. The Three Hermits – Leo Tolstoy

UNIT II

ESSAYS

1. What is Swaraj? - M K Gandhi
2. A Letter to his Son – Lord Chesterton

UNIT III

POETRY –

1. Bangle Sellers -Sarojini Naidu
2. The Mountain and the Squirrel – Ralph Waldo Emerson

UNIT IV

WRITING SKILLS

1. Précis Writing
2. Developing a Thought

UNIT V

MULTIPLE CHOICE QUESTIONS

Based on prescribed text Unit I, II & III

Internal Assessment :

Viva- Voce

A) Personal Interview

B) Seminar - Presentation (Based on prescribed Text : Short Stories, Essays & Poetry)

BA Part III
Compulsory English
Semester V
SGB Amravati University, Amravati

TIME : 3 HOURS

MAX MARKS THEORY : 80 MARKS

MIN PASSING MARKS : 32 MARKS

MAX MARKS INTERNAL ASSESSMENT: 20 MARKS

MIN PASSING MARKS : 08 MARKS

Distribution of Marks

UNIT I (16 Marks)

A) SHORT STORIES

- i) The students shall have to answer TWO out of THREE questions in Two or Three sentences of 3 marks each. = 6 Marks
- ii) The students shall have to answer TWO out of THREE questions in about 100 words of 5 marks each = 10 Marks

UNIT II (16 Marks)

B) ESSAYS

- i) The students shall have to answer TWO out of THREE questions in Two or Three sentences of 3 marks each. = 6 Marks
- ii) The students shall have to answer TWO out of THREE questions in about 100 words of 5 marks each = 10 Marks

UNIT III (16 Marks)

- C) **POETRY:** Prescribed Text Sands of Time by Board of Editors & published by Orient Blackswan
i) The students shall have to answer TWO out of THREE questions in Two or Three sentences of 3 marks each. = 6 Marks
ii) The students shall have to answer TWO out of THREE questions in about 100 words of 5 marks each = 10 Marks

UNIT IV (16 Marks)

WRITING SKILLS

1. Précis Writing : i) The students shall have to write a précis of the given paragraph with suitable title for 08 marks
2. Developing a Thought: i) The students shall have to develop a thought, choosing one of the two in about 250 words for 08 marks

UNIT V (16 Marks)

E) Multiple Choice Questions (MCQ)

Based on Unit I, II & III: The students shall have to attempt multiple choice questions= 16 Marks

F) Internal Assessment

i) Viva- Voce = 20 Marks

- a) Personal Interview = 10Marks
- b) Seminar - Presentation = 10 Marks

**SYLLABUS
PRESCRIBED FOR
BA - PART III EXAMINATION
SEMESTER VI
COMPULSORY ENGLISH**

TIME : 3 HOURS

**MAXIMUM MARKS THEORY : 80 MARKS
MAXIMU MARKS INTERNAL ASSESSTMENT: 20 MARKS**

Prescribed Textbook: Sands of Time by Board of Editors, Published by Orient Blackswan.

UNIT I

SHORT STORIES:

1. Quality – John Galsworthy
2. Miss Brill – Catherine Mansfield

UNIT II

ESSAYS:

1. My Financial Career -Stephen Leacock
2. Socrates and the Schoolmaster – FL Brayne

UNIT III

POETRY:

1. The Solitary Reaper- William Wordsworth
2. Stay Calm -Grenville Kleiser

UNIT IV

WRITING SKILLS:

1. Report Writing : i) The students shall have to write a Report on the given topic in about 250 words for 08 marks
2. Essay : i) The students shall have to write an essay, choosing from the four given topics in about 250 words for 08 marks

UNIT V

MULTIPLE CHOICE QUESTIONS

Based on Prescribed Text : Unit I, II & III

Internal Assessment:

Viva- Voce

A) Personal Interview

B) Seminar - Presentation (Based on Prescribed Text : Short Stories, Essay & Poetry)

BA Part III
Compulsory English
Semester VI
SGB Amravati University, Amravati

TIME : 3 HOURS

MAX MARKS THEORY : 80 MARKS
MAX MARKS INTERNAL ASSESSMENT: 20 MARKS

MIN PASSING MARKS : 32 MARKS
MIN PASSING MARKS : 08 MARKS

Distribution of Marks

UNIT I (16 Marks)

A) SHORT STORIES

- The students shall have to answer TWO out of THREE questions in Two or Three sentences of 3 marks each. = 6 Marks
- The students shall have to answer TWO out of THREE questions in about 100 words of 5 marks each = 10 Marks

UNIT II (16 Marks)

B) ESSAYS

- The students shall have to answer TWO out of THREE questions in Two or Three sentences of 3 marks each. = 6 Marks
- The students shall have to answer TWO out of THREE questions in about 100 words of 5 marks each = 10 Marks

UNIT III (16 Marks)

C) POETRY: Prescribed Text Sands of Time by Board of Editors & published by Orient Blackswan

- The students shall have to answer TWO out of THREE questions in Two or Three sentences of 3 marks each. = 6 Marks
- The students shall have to answer TWO out of THREE questions in about 100 words of 5 marks each = 10 Marks

UNIT IV (16 Marks)

WRITING SKILLS

- Report Writing : i) The students shall have to write a Report on the given topic in about 250 words for 08 marks
- Essay : i) The students shall have to write an essay, choosing from the four given topics in about 250 words for 08 marks

UNIT V (16 Marks)

E) Multiple Choice Questions (MCQ)

Based on Unit I, II & III: The students shall have to attempt multiple choice questions= 16 Marks

F) Internal Assessment

i) Viva- Voce = 20 Marks

- Personal Interview = 10Marks
- Seminar - Presentation = 10 Marks

SYLLABUS
PRESCRIBED FOR
B.A PART III EXAMINATION
SEMESTER V
ENGLISH LITERATURE
UNIT I

Text Prescribed : A Background to the study of English Literature by B.Prasad. (Section II DRAMA)

Chapters Prescribed :

Chapter II - 1) Tragedy and Comedy

Chapter III - 1) Dramatic Irony

Chapter VI - 2) Shakespearean Tragedy 3) Shakespeare's English Historical Plays

UNIT II

Prescribed Textbook: Magic Casements by Board of Editors, Published by Orient Blackswan

POETRY:

The following poems are prescribed

- Ode on a Grecian Urn- John Keats
- Kubla Khan- S.T. Coleridge
- Snake- D.H. Lawrence
- A Prayer for My Daughter - W.B. Yeats
- Alexander's Feast (Extract) - John Dryden

fooli
Principal
Jijamata Arts College
Darwha Dist. Yavatmal

Sant Gadge Baba University Amravati
Syllabus Prescribed under Choice based Credit System 2022-23
Faculty: Humanity
Programme: UG (B.A. Home Economics)

Part A

PSOs

After successfully completion of UG course in Home Economics student will be able to -

- Describe the home management process and apply it in practice for planning and executing inside and outside the home
- Play model role as a home maker, home manager, home Scientist, counselor as well as play a different role in different kinds.
- Build Confidence to create her own business and adjust in it better way.
- Derive certain changes in behavior and attitudes that require for effective communication and as a Entrepreneur.

Employability potential of the program

Home-Economics education is an education for life. Home-Economics subject is an applied subject in which all areas of courses is utilized in day-to-day individual life as well as community services. This area has vast potentials that develop learning communities. Home-Economics is an evolving practical discipline with a lot of employment potential in both academic and commercial sector. Home- Economics covers areas of specialization such as Food and Nutrition, Communication and Extension, Resource Management, Human Development, Fabric and Apparel science. Home-Economics is a combination of art and science not only confined to food and nutrition but also Housekeeping, Textiles, Dietetics, Family Relations, Community living, Consumer Economics, Child Development and Hygiene. To begin with a career in this field, Students must possess rational mind along with realistic approach and an objective attitude. Increasing consciousness with respect to health, diet and way of life has increased the number of candidates taking up homeeconomics as their career source.

With regards to Academic, students can also find teaching jobs in governmental and private schools and colleges. Students continues their further master degree and Ph.D. in the field of Home-Economics and take up NET examination in Home-Economics. Home-Economics students have a lot of opportunities of employment in private companies, NGOs, and entrepreneurship development. Home-Economics graduates can run childhood care units like Daycare Centers, Crèches, Nursery school after-school centers and Health Centers Health centers can provide special advice for the dietary needs of people suffering from different diseases. These centers will not only be a service to the community but would help them create employment for themselves and others. Students with BA degree can disseminate important information related to health conscious and community health. Being a part of television programmes or writing a cook book are great options.

In India, Home-Economics is in its emerging stage of development, so Home-Economics graduates have ample employment opportunities in private sector (cooking, fashion designer, housekeeping, dietitians), (social welfare officer, food analysts, fashion designer), government sector (scientists, professors, research assistant) and self-employment sector (boutique, cloths designing, coaching Centre, hobby Centre, child care, catering and health care). Thus, Home-Economics is an emerging academic discipline which has ample opportunities of technologies for conservation and is a unique discipline with a blend of science and art. And a very useful application of these knowledge by learning community is play favorable role in family life cycle effectively and try to make responsible citizen doing extension activities and community services.

Part-B
Syllabus prescribed for 2022-23 for UG program
Program- BA
Course/ Subject: HOME ECONOMICS

Semester-I

Code of the Course/ Subject	Title of the Course/ Subject	Total number of Periods
1113	Family Resource Management and Interior Decoration	75 periods

Objectives: This course will enable the students-

- To recognize the basic concepts home economics.
- To design a plan of home-work using management process.
- To classify the resources and decisions and use it effectively.
- To enhance the chances of reaching the desired goals through wise decisions and effective use of resources.
- To apply the course knowledge in day-to-day life.

COs

After successfully completion of course student should be able to-

- Formulate a plan of activities/programs managing and saving resources.
- Evaluate the planned activities and will be able to build better plan in coming program.
- Classify the decisions to its hierarchy for achieving a goal in future.
- Make family budget with list of items.
- Make greeting cards and sample design using colour schemes
- Quote and Name to each flower arrangement

Unit	Content
Unit I Introduction of Home Economics	(12 periods) 1.1 Introduction and History of Home Economics. 1.2 Definition, Meaning and Scope of Home Economics 1.3 Branches of Home Economics: i) Home Management ii) Food & Nutrition iii) Textile & Clothing iv) Human Development, v) Extension & Education vi) Consumer Economics vii) Marriage and Family relationship 1.4 Application of Home Economics Subject's knowledge for employment and self-employment.
Unit II Home Management and Family resources	(12 periods) 2.1 Definition, Meaning and Importance of Home management. 2.2 Process of Home management: Planning, Controlling and Evaluation 2.3 Types of family resources. 2.4 Qualities of Home manager: i) Intelligence ii) Imagination power. iii) Skills iv) Positiveness v) Encouraging and supportive, vi) honest vii) Role model

Unit III		(12 periods)
Decision Making	3.1 Definition and Meaning Decision Making 3.2 Steps of Decision Making process 3.3 Types Decision Making 3.4 Family budget: Meaning and Components for making budget (Housing, Household expenses, Transportation, Insurance, Medical and Health, Education Saving, etc.)	
Unit IV		(12 Periods)
Colour & Colour Schemes	4.1 Classification of Colour: i) Primary ii) Secondary iii) Intermediate iv) Tertiary v) Quaternary vi) Colour wheel 4.2 Colour Schemes: Relative and Contrasting. 4.3 Definitions and Importance/values of FlowerArrangement 4.4 Types of flower arrangements: i) Japanese ii) Traditional iii) Dry iv) Mass	
Unit V		(12 periods)
Event Management	5.1. Event Management: Concept and scope in modern era 5.2. Event Management new trend of employment and self-employment 5.3. Types of events: households and Commercial 5.4. Development of event management system: a) Fundamental: Building team, Advertisement, Marketing. b) Concrete: Events Booking, Budget, Arrangement of Event, Monitoring, Records, Payment mode, Services, Decoration, Hospitality, etc.	

SEM (Module) Event Management		Total 15 periods
Objectives: -		
<ol style="list-style-type: none"> 1. To Acquire the basic concept of event management 2. To design a event plan for carrying out easily and skillfully. 3. To enable event delivery and evaluation 4. To develop skills Event /planning is a source of employment and self-employment 		
COs		
After successfully completion of module course students should be able to –		
<ul style="list-style-type: none"> • Design Draft of event plan and follow the timeline • Do job work in event planning industry as well as play a role of Event manager after well-practiced • Identify best practice in the development and delivery for successful event. • Enhance the scope for bringing understandings into event planning practices 		
Activities	1. Attend the Planned Event and summarize the observed system. (Group activity)- (Skill acquired through Participative learning)	4 Periods
	2. Visit to prearranged event venues (Group activity)- Report (Experiential learning)	3 Periods
	3. Visit to arranged event venues (Group activity)- Report (Experiential learning)	3 Periods
	4. Plan Event and submit the report (Group activity) Soft Copy (Application of Knowledge)	3 Periods
	5. List the all required sub-events for Budgeting. (Critical thinking)	2 Periods
	Assessment-	
	1. Attend the Planned Event	5 marks
	2. Visit to prearranged event	5 marks
	3. Visit to arranged event Plan Event and submit the report	5 marks
	4. Listed the all required sub-events for Budgeting	5 marks
		Total: 20 Mark

Part-B
Syllabus prescribed for 2022-23 for UG program
Program- BA
(Laboratory/Practical/practicum/hands- on/Activity)
Course/ Subject: HOME ECONOMICS

Semester-I

Code of the Course/ Subject	Title of the Course/ Subject	Total number of Periods
1113	Family Resource Management and Interior Decoration	(2 periods/Week)

COs-

After successfully completion of practical course student will be able to-

- Draw a design for colour schemes.
- Apply the practical knowledge of colour schemes for rangoli and flower arrangement.
- Do and demonstrate types of flower arrangements.
- Take order of flower decoration.

List of practical

Sr.No	Practical course/ activities (2 periods/week /batch)
1	Colour scheme
2	Colour wheel drawing
3	Preparation of greeting card
4	Introduction to Types of flowers
5	Introduction of material required for flower arrangement
6.	Demonstration of Flower arrangement
7.	Flower decoration
8	Visit to Flower shops
9	Visit to Flower Exhibition
10	Demonstration of rangoli schemes
11	Record book / practical book preparation including samples
12	Ideal practical prior to University practical.

Distribution of Practical Marks

Total Marks-20

Practical work	Marks	Evaluation Mode	Total Marks
Colour scheme /Flower arrangement (Any One)	07	External	10
Viva-Voce	03		
Class work report	06	Internal	10
Record Book	04		

Course material/ learning resources

Reference Books:

1. Gross & Crandall, " Management for Modern Families," Appleton century crafts, New York.
2. P Nickell & Dorsey. J.M., " Management in Family Living", Wiley Eastern Ltd. New Delhi.
3. Bhargara Bela, " Family Resource Management & Interior Decoration," University Book House Private Ltd, Jaipur.
4. Rutt, Anna Hong, " Home Furnishing," Wiley Eastern Private Ltd. New Delhi.
5. Goldsmith, "Art in Everyday life," McMillan, New York.
6. Deshpande R.S., " Modern Ideal Houses for Indian," United Book Corporation, Pune.
7. Kale S. A. 2016 "Event Management" Gaurav book, Pub, Kanpur.

Text Book

7. मुन्शी आणि जठार- गृह अर्थशास्त्र भाग 1, पिंपळापुरे अँड कंपनी पब्लिशर्स, नागपूर.
8. लिमये क्षमा- गृह अर्थशास्त्र आणि गृह कला, विद्या प्रकाशन, नागपूर।
9. वसू आणि महाजन-आधुनिक गृह अर्थशास्त्र, मंगेश प्रकाशन, नागपूर.
10. पुरब प्रभावती- भरत कला मॅजेस्टिक बुक डेपो, मुंबई.
11. कोकड अ. वि. - अभिनव भरत कला।
12. शेरी जे.पी. गृहकला एवम गृह प्रबंध
13. कांडलकर लीना- गृह अर्थशास्त्राची मुलतत्वे. विद्या प्रकाशन, रुईकर पथ, नागपूर.
14. लीना कांडलकर कौटुंबिक संसाधनाची संकल्पना, विद्या प्रकाशन, रुईकर मार्ग नागपूर.
15. फरकाडे त्रिवेणी, गोगे सुलभा -गृह विज्ञान विस्तार
16. फरकाडे त्रिवेणी, गोगे सुलभा, कौटुंबिक संसाधनाचे व्यवस्थापन आणि गृहसजावट
17. डॉ. ज्योती हावरे, दिपाली भटकर, कौटुंबिक संसाधनाचे व्यवस्थापन आणि आंतरिक सजावट,
18. डॉ. संगीता आ. जवंजाळ डॉ. किरण रा. बेलुरकर I, कौटुंबिक संसाधनाचे व्यवस्थापन आणि

Links

1. <https://www.oxfordhomestudy.com/courses/online-management-courses/management-course-free>
2. https://onlinecourses.swayam2.ac.in/cec22_mgl1/preview
3. <https://mooc.es/course/family-resource-management-and-housing/>
4. <https://www.classcentral.com/course/swayam-family-resource-management-and-housing-14049>

You tube links

1. <https://www.youtube.com/watch?v=1FOgf4I37IE>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=Wq3uBSIHWbA>

Part-B
Syllabus prescribed for 2022-23 for UG program
Program- BA
Course/ Subject: HOME ECONOMICS

Semester-II

Code of the Course/ Subject	Title of the Course/ Subject	Total number of Periods
1113	Family Resource Management and Interior Decoration	75 periods

Objectives: -

- To realize the basic concepts of housing
- To design a plan of different arrangements in home Decoration
- To modify the home simply using this course knowledge.
- To demonstrate the principles of housing
- To develop aesthetic sense of students.

COs

After successfully completion of course student can-

- Formulate a plan of arrangements to modify home decoration.
- Classify and arrange the items using principles of housing.
- Design plan of work/ activities by acquiring knowledge of Work Simplification
- Make carrier in the field Interior Decoration and designing.
- Apply and guide ergonomics' technique for comfort physique.

Unit	Content
Unit I Housing	(12 Periods) 1.1 Concept and importance of housing 1.2 Selection of site for house building: i) Soil Condition ii) Cost factor iii) Location iv) Health aspect v) legal aspect vi) Services 1.3 Principles of House planning: i) Orientation ii) Spaciousness iii) Light and Ventilation iv) Grouping v) Privacy vi) Circulation vii) Cleanliness 1.4 Need of water conservation and disposal of household waste.
Unit II Work Simplification	(12 Periods) 2.1 Definition of Work Simplification 2.2 Importance of Work Simplification 2.3 Classes of Work Simplification 2.4 Informal Techniques of Work Simplification
Unit III Furniture	(12 Periods) 3.1 Types of Furniture. 3.2 Factors affecting selection of furniture 3.3 Curtain and Galicha 3.4 Modular Kitchen

Unit IV Interior Decoration	(12 Periods) 4.1 Definition and Scope of Interior Decoration 4.2 Interior Decoration: Concept and Carriers 4.3 Basic features (5'S) of Interior Decoration- i) Simplicity ii) Serenity ii) Spaciousness iv) Suitability v) Sympathy 4.4 Principles of Interior decoration i) Balance/ harmony ii) Rhythm. iii) Emphasis. iv) Contrast. v) Proportion
Unit V Opportunities of Employment and Self-Employment	(12 Periods) 5.1 Employment Opportunities in home economics. 5.2 Self-Employment Opportunities in home economics 5.3 Guiding Principles of Self-Employment 5.4 Role of "Jilha Udhog Kendra" and MAVIM (Mahila Arthik Vikas Mahamandal) in women empowerment.

SEM (Module) Interior Decoration		15 periods
Objectives: This Module will enable the students- <ul style="list-style-type: none"> To describe the basic concept of Interior Decoration To design art draft skillfully. To inspire the students to choose their carrier in this field To apply the knowledge in their carrier advancement 		
COs After successfully completion of module course student should be able to- <ul style="list-style-type: none"> Design a Draft plan of interior decoration on gain knowledge. Match all the arrangements in order to relation in home space and area. Enhanced their Skills in this field for carrier advancement. Open his/her self- enterprise all industry, applying the respective course knowledge. 		
Activities	1.Lecture-discussion on - Skills and qualities of Interior Decorator and Designer (Interactive)	1 Periods
	2. Presentation of Interior Decoration: Photos and PPTS	3 Periods
	3. Practical work: Visit to modular kitchen (Group activity) and submission of report	3 Periods
	4. Play internet videos	3 Periods
	5. Visit to well organized and interior decor home. (Group activity)	2 Periods
	6. Furniture arrangement and Rangoli Art- on Paper plan Drawing Art (Individual activity)	3 Periods
	Assessment-	
	1. Attend the Planned Event	5 marks
	2. Visit to prearranged event	5 marks
	3. Visit to arranged event Plan Event and submit the report	5 marks
	4. Listed the all required sub-events for Budgeting	5 marks
		(Total-20)

Part-B
Syllabus prescribed for 2022-23 for UG program
Program- BA
(Laboratory/Practical/practicum/hands- on/Activity)
Course/ Subject: HOME ECONOMICS

Semester-II

Code of the Course/ Subject	Title of the Course/ Subject	Total number of Periods
1113	Family Resource Management and Interior Decoration	(2 periods/Week)

COs-

After successfully completion of practical course student will be able to-

- Draw a design on clothes.
- Apply the practical knowledge for making block printing sample
- Create carpet designs applying motifs
- Decorate their own home by applying the practical course knowledge.
- Enter in this field doing self-enterprise.

List of practical

Sr.No	Practical course/ activities	(2 periods/week/Batch)
1	Colour scheme	
2	Introduction of blocks	
3	Introduction of colors for block printing	
4	Demonstration of block printing practical	
5	Visit to block printing cottage industry	
6	Preparation of block printing sample	
7	Making sample of tablecloth	
8	Making sample of pillow cover	
9	Making sample of scarf using block printing	
10	Exhibition of block printing articles	
11	Demonstration of carpet designs	
12	Types of carpets and their motifs	
13	Application of principles of arts on paper drawing	
14	Practical Exhibition	
15	Ideal practical for preparation of University practical	

Distribution of Practical Marks

Total Marks-20

Practical work	Marks	Evaluation Mode	Total Marks
Sample of Block printing (Any One)	07	External	10
Viva-Voce	03		
Class work report	06	Internal	10
Record Book	04		

Course material/ learning resources

Reference Books:

1. Gross & Crandall, " Management for Modern Families,' Appleton century crafts, New York.
2. P. Nickell & Dorsey. J.M., " Management in Family Living ,"Wiley Eastern Ltd. New Delhi .
3. Bhargara Bela, " Family Resource Management &Interior Decoration," University Book House Private Ltd, Jaipur.
4. Rutt, Anna Hong, " Home Furnishing," Wiley Eastern Private Ltd. New Delhi.
5. Goldsmith, "Art in Everyday life," McMillan, New York.
6. Deshpande R.S., " Modern Ideal Houses for Indian," United Book Corporation, Pune.
7. Kale S. A. 2016 "Event Management" Gaurav book, Pub, Kanpur.

Text Book

7. मुन्शी आणि जठार- गृह अर्थशास्त्र भाग 1, पिंपळापुरे अँड कंपनी पब्लिशर्स, नागपूर.
8. लिमये क्षमा- गृह अर्थशास्त्र आणि गृह कला, विद्या प्रकाशन, नागपूर।
9. वसू आणि महाजन-आधुनिक गृहअर्थशास्त्र, मंगेश प्रकाशन, नागपूर.
10. पुरब प्रभावती- भरत कला मॅजेस्टिक बुक डेपो, मुंबई.
11. कोकड अ. वि. - अभिनव भरत कला।
12. शेरी जे.पी. गृहकला एवम गृह प्रबंध
13. कांडलकर लीना- गृह अर्थशास्त्राची मुलतत्वे. विद्या प्रकाशन, रुईकर पथ, नागपूर.
14. कौटुंबिक संसाधनाची संकल्पना, लीना कांडलकर, विद्या प्रकाशन, रुईकर मार्ग नागपूर.
15. फरकाडे त्रिवेणी, गोंगे सुलभा -गृह विज्ञान विस्तार
16. फरकाडे त्रिवेणी, गोंगे सुलभा, कौटुंबिक संसाधनाचे व्यवस्था
17. डॉ. ज्योती हावरे, दिपाली भटकर, कौटुंबिक संसाधनाचे व्यवस्थापन आणि आंतरिक सजावट,
18. डॉ. संगीता आ. जवजाळ डॉ. किरण रा. बेलुरकर। कौटुंबिक संसाधनाचे व्यवस्थापन आणि गृहसजावट, श्री साईनाथ प्रकाशन, नागपूर
19. "कौटुंबिक संसाधनाचे व्यवस्थापन आणि गृहसजावट" डॉ. लता बा. हिवसे, डॉ निना सा. चवरे साई ज्योती प्रकाशन

Links

5. <https://www.oxfordhomestudy.com/courses/online-management-courses/management-course-free>
6. https://onlinecourses.swayam2.ac.in/cec22_mgl1/preview
7. <https://mooc.es/course/family-resource-management-and-housing/>
8. <https://www.classcentral.com/course/swayam-family-resource-management-and-housing-14049>

You tube links

1. <https://www.youtube.com/watch?v=1FOgf4I37IE>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=Wq3uBSIHwBA>

Principal
Jijamata Arts College
Darwha Dist. Yavatmal

Unit-IV Inference : Kinds of Inference, Definition & Description, Rules of Definition, Kinds of Definition, Logical Fallacies.

Unit-V Induction – Definition of Induction, Principle of Induction, Nature of Induction, Problem of Induction Postulates of Induction, Whether it can be proved or not ? Mill's Method of Experimental Enquiry.

Books Recommended :

- 1) Symbolic Logic - I.M. Copi
- 2) Introduction to Logic - I.M. Copi
- 3) Formal Logic - Richard Joffery
- 4) Method of Logic - W.V.O. Quine
- 5) आकारिकतर्कशास्त्र - मे.पु. रेगे
- 6) तर्कशास्त्र - बी.के. सावंगीकर
- 7) तर्कशास्त्र - डॉ.वी.एम.ठाकरे
- 8) तर्कशास्त्र प्रवेश - हुल्याळकर व काळे

Appendix-E

Semester System Syllabus

For

B.A. (Home Economics)

Semester wise Distribution of Marks

Sr.No.	Class	Semester	Theory	Internal Assessment	Practical	Total
01	B.A.Part I	I Semester	50	20	30	100
02	B.A.Part I	II Semester	50	20	30	100
03	B.A.Part I	III Semester	50	20	30	100
04	B.A.Part II	IV Semester	50	20	30	100
05	B.A.Part III	V Semester	50	20	30	100
06	B.A.Part III	VI Semester	50	20	30	100
			300	120	180	600

Pattern of Examination

Theory: Examination of one theory paper of 50 Marks each and of Three Hours duration will be conducted at the end of each semester.

Practical : i) One Practical Examination of 30 marks of Three Hours duration in each semester will be conducted at the end of the same semester.
ii) Practical examination in all six semesters will be conducted by internal and external examiners appointed by the University.

Internal Assessment :

Internal assessment of 20 Marks will be done in following manner.

Head of the department will carryout internal assessment of the students on the basis of evaluation report from the concerned teacher and will be done at the end of each semester.

Pattern of Question Paper

Examination: B.A. Sem-I to Sem-VI

Home Economics

Time- 3 Hours

Full Marks -50

Instructions: i) All questions are compulsory
ii) All questions carry equal marks.

Question No. 1: Long answer question with internal choice from any unit of 10 Marks.

Question No. 2: Long answer question with internal choice from any unit of 10 Marks.

Question No. 3: Four Short Answer questions with internal choice from any unit of 2½ Marks each (2½ x 4 = 10 Marks)

Question No. 4: Four Short Answer questions with internal choice from any unit of 2½ Marks each (2½ x 4 = 10 Marks)

Question No. 5: Ten objective questions without internal choice. (1 x 10 = 10 Marks)

Note: i) Two long answer questions from any two unit.
ii) Two short answer question from any two of the remaining units.
iii) Objective question should be based on remaining unit.

Rules and Regulations

- 1- There will be **five periods per week** for theory paper.
- 2- **For one practical** there will be **two periods per week per batch.**
- 3- The batch for practical will comprise of *Sixteen students.*
- 4- Next (second) batch will be started when the number of students exceed 19. (i.e. when the number of students exceed 20% of the approved batch of 16 Students.)
- 5- The minimum passing marks of theory paper will be 20 (i.e. 40%).
- 6- The minimum passing marks for practical will be 12 (i.e. 40%)
- 7- The minimum passing marks for internal assessment will be 8 (i.e. 40%)
- 8- Separate passing in theory, practical and internal assessment is necessary.
- 9- Marks will not be allotted to students if she is found absent for Practical and sessional.

Private Candidate :

- 1- With regard to the practical work the private candidate should be instructed to complete the practical prescribed in the college where she desires to appear for annual practical. The record book should be duly signed by the concerned head of the department.
- 2- Private candidate should write to the Principal concerned at the beginning of the session for permission to appear for the practical examination from the college.

Syllabi for B.A.Final

HOME ECONOMICS

Semester-V

HUMAN DEVELOPMENT

(Implemented from the 2019-2020 Session)

Periods of Instruction Per Week-5

Practical: 2 Periods Per Batch

Total Marks :100
Theory: 5 Periods Theory : 50
Practical:30
Int.Ass. :20

- Objectives :**
1. To Introduce the Concept of Human Development
 2. To know the Factors affecting on Human Development
 3. To study the definitions and Meaning Concerning the Concepts

UNIT-I

- 1.1 Meaning, Definitions and Importance of Human Development ✓
- 1.2 Stages of Development & Developmental Tasks. - विकासत्मक कार्य ✓
- 1.3 Principles & Factors affecting on Growth & Development
- 1.4 Stages of Prenatal Development. ✓

मानव विकास
विकासत्मक कार्य
जन्मपूर्व विकास-रक्षा कार्य

Unit-II

- 2.1 Male and Female Reproduction System. ✓
- 2.2 Sex determination & Twins & Premature Baby-Care & Causes
- 2.3 Advantages of Breast Feeding & Artificial Feeding. ✓
- 2.4 Child Diseases -Diarrhea, Jaundice, Diphtheria, Whooping Cough & Immunization

Unit-III

- 3.1 Motor Development : Meaning, Skills.
- 3.2 Causes of Delayed Motor Development.
- 3.3 Physical development : Changes and Factors affecting Physical Development.
- 3.4 Play- Importance, Types & Social Adjustment.

बचपन - शारीरिक खेळ

Unit-IV

- 4.1 Intellectual Development : Classification of Intelligence. Intelligence Quotient (IQ)
- 4.2 Factor Affecting on Intellectual Development
- 4.3 Speech Development : Stages of Speech Development & Factors affecting on Speech Development
- 4.4 Speech Defects

Unit-V

- 5.1 Social Development : Companion & Playmates.
 5.2 Emotional Development – Characteristics. Types.
 5.3 Moral Development : Method & Factors for Moral Development
 5.4 Discipline–Types & Merits & Demerits.

INTERNAL (Total 20 Marks)

1. Seminar on Related Topics	..	05
2. Case Study / Project (Group)	..	10
3. Educational tour/ visit (Report With Soft Copy)	..	05

CLASS WORK

1) Celebration of Breast Feeding Week	..	04
2) Preparation of Supplementary Food for Babyhood-Cerelac/Nachnisatwa/ Sajina – Ghehuna / as per Nutrients. (Any One) (Group)	..	05
3) Poster Competition -Immunization Charts/ Female Foeticide / Personality / Intellectual.	..	05

PRACTICALS(30 Marks)

- A) Cooking – Diet Planning and Preparations of Following Recipes
 *For Pregnant Women – Mix Veg Paratha, Veg Upma, Dalia & Veg Paneer
 *For Lactating Women – Gum Laddoo, Veg Dhiridi & Veg Cutlet & Halwa.
 *Baby During Weaning Period – Khir, *Tomato Soup, Sooji, Soft Khichidi

- B) Preparation of Children's Play Materials Best Out of Waste

Distribution of Marks (30 Marks)

Preparation of Dish (Any One) With Presentation	-	08 Marks
1) Diet Plan (Any One)	-	05 Marks
2) Class Work/ RB	-	14 Marks
3) Viva	-	03 Marks

References :

1. Herlock Elizabeth	- Child Development
2. Swaminathan M.B. and Bharghave, R.K.	- Our Food.
3. Herlock Elizabeths	- Chilgrowth and Development
4. Fontana Davind	- Personality and Education
5. Gardner, D. Bruce	- Development of early childhood
६. जूननकरकुसुम	- मातृकला
७. चंद्रावसकरनलिनी	- मातृकला आणि बालसंगोपन पिंपळापुरे प्र.क नागपूर.
८. पुरम प्रभावती	- शिवणकला, मॅजेस्टिक बुक स्टॉल, मुंबई-४
९. काळे प्रेमला	- बाल मानसशास्त्र
१०. आपटे, सारंगधर आणि पाठक	- आ
११. काळे प्रभावती	- लोकरीचे अभिनवविणकाम, नितीन प्रकाशन, पुणे-३०
१२. भिसे, पद्मावती	- सोपे शवणकाम मॅजेस्टिक बुक स्टॉल, मुंबई ४
१३. योगेन्द्रजीत भाई	- विकासात्मक मनोविज्ञान
१४. जूननकरकुसुम	- बालकाचाविकास व खेळणे
१५. जूननकरकुसुम	- मातृत्व आणि बालसंगोपन, पिंपळापुरेअॅन्ड कं.पब्लिशर्स, महाल, नागपूर-२
१६. व-हाडपांडे नलिनी	- बालविकास
१७. कांडलकर, लीना	- मानवविकास, दिव्या प्रकाशन, रुईकर रोड, नागपूर-०२
१८. गणोरकर, मीना	- बालविकास आणि संबंधितक्षेत्र, म.वि.ग्रं.नि.पुणे ३०
१९. विंग, क्लाइव्ह, चौधरी शकरनाडकर्णी सुरेश.	- एव आय व्ही आणि एडर्स, कुटुंब मार्गदर्शिका पॉप्युलर प्रकाशन मुंबई -- ३४

HOME ECONOMICS
Semester-VI
HUMAN DEVELOPMENT
(Implemented from the 2019-2020 Session)

Periods of Instruction Per Week-5

Theory: 5 Periods

Practical: 2 Periods Per Batch

Total Marks : 100

Theory : 50

Practical : 30

Int.Ass. :20

Objectives: This Course Will Enable The Students

1. To aware the Role of Heredity & Environment in Development
2. To State the Role of Parent & Teacher in Child Development.
3. To Introduce the Problems of Child .
4. To Inspire the Students for Skill Based Activity.

Unit-I

- 1.1 Heredity- Meaning & Laws
- 1.2 Role of Heredity- in Development of Child
- 1.3 Role of Environment- in Development of Child
- 1.4 Role of Family in Development of Child (Nuclear & Joint)

Unit-II

- 2.1 Personality: Types& Factors Affecting on Personality Development.
- 2.2 Defense Mechanism
- 2.3 Self Concept- Types (Positive & Negative) .
- 2.4 Role of Self concept in Personality Development.

Unit-III

- 3.1 Leadership- Types & Qualities.
- 3.2 Childhood Behavioral Problems: Lying, Stealing, Nail Biting, Thumb Sucking. (Causes and Remedies)
- 3.3 Need& Importance of Sex Education
- 3.4 Handicapped Child- Types & Education & Learning Difficulties.

Unit-IV

- 4.1 Adolescence- Developmental Task
- 4.2 Physical & Emotional Changes in Adolescence .
- 4.3 Adolescence Habits & its effect on their life (Jvenile Delinquency, Drugs. & Alcoholic)
- 4.4 Role of Parents & Teacher in Developing Positive Attitudes Towards Life.

Unit-V

- 5.1 Parenting- Importance & Types
- 5.2 Parent - Child Relationship & Importance.
- 5.3 Methods of Child Rearing Practices.
- 5.4 Parental Challenge - (Junk Food, Television Watching, Social Media)

INTERNAL (Total 20 Marks)

- 1) Seminar on related Topics - 10 Marks
- 2) Manage any Event Using Management Process - (Birthday / Tea Party/Any Program)(Report Writing with ICT- Soft Copy) - 10 Marks

CLASS WORK

1. Guest Lecture on women Awareness.
2. Workshop on personality development.

PRACTICALS (30 Marks)

- A) Cooking - Diet Planning and Preparation of following Recipies
 - Pre-school Children - Sandwiches, Groundnut Chikki, MixLadoo, VegPuri.
 - School Going - Cake, Appe and Chutney, Chirvante, Mix Dal Wada
 - Adolescence - Dhokla, Pannertikki, Pav-Bhaji, & Halwa
- B) Drafting and Stiching Any One of the following
 - a) Kurti
 - b) Nighty
 - c) Gown
 - d) Saiwar

OR

C) Preparation of Children Play-Material (Games) for Self- Employment
Distribution of 30 Marks of Practical Examination

A) Preparation of Dish (Any One) With Presentation	- 08
B) Drafting / Play Material	- 06
C) Class Work / R.B	- 13
D) Viva	- 03

References :

1. Herlock Elizabeth - Child Development
2. Swaminathan M.B. and Bharghave, R.K. - Our Food.
3. Herlock Elizabeths - Childgrowth and Development
4. जूननकरकुसुम - मातृकला
५. चंद्रावसकरनलिनी - मातृकला आणि बालसंगोपन पिंपळापुरे प्र.कं.नागपूर.
६. पुरम प्रभावती - शिवणकला, मॅजेस्टिक बुक स्टॉल, मुंबई-४
७. काळे प्रेमला - बाल मानसशास्त्र
८. आपटे, सारंगधर आणि पाटक - आ
९. काळे प्रभावती - लोकरीचे अभिनवविणकाम, नितीन प्रकाशन, पुणे-३०
१०. भिसे, पद्मावती - सोपे शवणकाम मॅजेस्टिक बुक स्टॉल, मुंबई-४
११. योगेन्द्रजीत भाई - विकासात्मक मनोविज्ञान
१२. जूननकरकुसुम - बालकावाविकास व खेळणे
१३. जूननकरकुसुम - मातृत्व आणि बालसंगोपन, पिंपळापुरेअॅन्ड कं.पब्लीशर्स, महाल,नागपूर-२
१४. व-हाडपांडे नलिनी - बालविकास
१५. कांडलकर,लिना - मानवविकास, विद्या प्रकाशन, रुईकर रोड, नागपूर-०२
१६. गणोरकर, मीना - बालविकास आणि संदर्भितक्षेत्र, म.वि.प.नि.पुणे ३०
१७. विंग, क्लाईव्ह, चौधरी शंकरनाडकर्णी सुरेश, - एव आस व्ही आणिएडर्स, कुटुंब मार्गदर्शिका कॉम्प्युटर प्रकाशन मुंबई - ३४

Appendix-F

**Syllabi of B.A. Final (Sociology)
Semester-V
Social Anthropology
(Implemented from 2019-20)**

Total Marks : 100

Theory : 80

Int.Ass. : 20

Unit-I

Introduction to Social Anthropology:

- a) Meaning & Definition of Social Anthropology
- b) Why we Study Primitive Society
- c) Characteristics of Primitive Society
- d) Relation of Social Anthropology with other Social Science i) Sociology. ii) Economics. iii)History. iv) Psychology & v) Political Science.
- e) Importance of Sociology Anthropology in India

Unit-II

Methods of Social Anthropology :

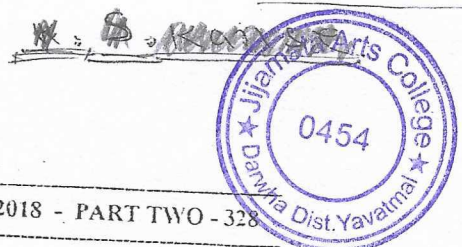
- a) Field Method : Importance of Field Method Role of Researcher in Field Method
- b) Historical Method, Comparative Method & Functional Method
- c) Importance of Tribal in Social Anthropology
- d) Historical background of Tribal Study

Unit-III

Tribal Society in India :

- a) Geographical Distribution of Indian tribes
- b) Racial Classifications of Indian tribes
- c) Linguistic Classification of India Tribe

Principal
Jijamata Arts College
Darwha Dist. Yavatmal

SANT GADGE BABA AMRAVATI UNIVERSITY GAZETTE - 2018 - PART TWO - 328

Pattern of Question Paper
Examination: B.A. (Part I, II & III) Home Economics

Full Marks - 50

Time- 3 Hours

- Instructions: i) All questions are compulsory
 ii) All questions carry equal marks.
- Question No. 1: Long answer question with internal choice from any unit of 10 Marks.
 Question No. 2: Long answer question with internal choice from any unit of 10 Marks.
 Question No. 3: Four Short Answer questions with internal choice from any unit of 2½ Marks each (2½ x 4 = 10 Marks)
 Question No. 4: Four Short Answer questions with internal choice from any unit of 2½ Marks each (2½ x 4 = 10 Marks)
 Question No. 5: Ten objective questions without internal choice. (1 x 10 = 10 Marks)

- Note: i) Two long answer questions from any two unit.
 ii) Two short answer questions from any two of the remaining units.
 iii) Objective question should be based on remaining unit.

Rules and Regulations

- 1- There will be five periods per week for theory paper.
- 2- For one practical there will be two periods per week per batch.
- 3- The batch for practical will comprise of Sixteen students.
- 4- Next (second) batch will be started when the number of students exceed 19. (i.e. when the number of students exceed 20% of the approved batch. of 16 Students.)
- 5- The minimum passing marks of theory paper will be 20 (i.e. 40%).
- 6- The minimum passing marks for practical will be 12 (i.e. 75%).
- 7- The minimum passing marks for internal assessment will be 8 (i.e. 40%)
- 8- Separate passing in theory, practical and internal assessment is necessary.
- 9- Marks will not be allotted to students if she is found absent for Practical and sessional.

Private candidates.

- 1- With regard to the practical work the private candidate should be instructed to complete the practical prescribed in the college where she desires to appear for annual practical. The record book should be duly signed by the concerned head of the department.
- 2- Private candidate should write to the Principal concerned at the beginning of the session for permission to appear for the practical examination from the college.

Syllabi of B.A. Part-II (Home Eco.)

Semester-III

Food Science & Nutrition

(Implemented From 2018-2019 Session)

Periods of Instruction Per week - 5

Theory : 5 Periods

Practical : 2 Periods

Full Marks : 100

Theory : 50

Int. Ass. : 20

Practical : 30

Objectives: This Course will enable the students :-

1. To understand the Basic Concept of Nutrition.
2. To gain the knowledge of Food, Food Functions and Nutritive Value of Foods.
3. To Develop abilities to plan Diets for various stages.
4. To Inspire the Entrepreneurial Skill.

Syllabus

Unit-1

- 1.1 Introduction of Food and Nutrition
- 1.2 Definitions : Food, Nutrition, Nutrients, Nutritional Status, Malnutrition and Health
- 1.3 Relation between Health and Nutrition
- 1.4 Functions of Foods : Physical, Psychological, Socio-Cultural

Unit-II

Energy Giving Nutrients:

- 2.1 Fats and Carbohydrates- Classification, Sources, Functions, Requirement, Deficiency Symptoms, & Symptoms due to Excess Consumption.
- 2.2 Cereals :- i) Types and Nutritive Value ii) Products
iii) Gelatinization & Food Quality Improving Methods
- 2.3 Fats - Classification, Sources, Functions, Requirement, Deficiency Symptoms, & Symptoms due to Excess Consumption.
- 2.4 Oil and Oilseeds :- Types, Nutritive Value

Unit-III

Body Building Nutrient :

- 3.1 Protein - Classification, Sources, Functions, Requirement Deficiency Symptoms,
- 3.2 Pulses and Legumes - Types and Nutritive Value.
- 3.3 Eggs- Structure, Nutritive value,
- 3.4 Meat, Fish & Poultry - Types, Nutritive Value and Selection

Unit-IV

Protecting and Regulating Nutrients:

- 4.1 Vitamin-A, B, C, D, E, K- Sources, Functions, Requirement Deficiency Symptoms
- 4.2 Minerals - Calcium, Phosphorus, Sodium Chloride, Iron, Iodine & Copper
Sources, Functions, Requirement Deficiency Symptoms
- 4.3 Vegetables and Fruits- Importance, Types, Nutritive Value, Selection.
- 4.4 Water- Sources, Functions, Requirement Deficiency Symptoms

Unit-V

- 5.1 Balanced Diet-Meaning and Importance.
- 5.2 Factors affecting on Balanced Diet
- 5.3 Principles of Meal Planning
- 5.4 Balanced Diet for Childhood, Adolescence, Pregnancy & Lactating Mother.

Internal Assessment (Total Marks 20)

1. Visit to Food Industry / Home Industry/ Moll/ Market/ Shop and Submit Report.- 10 Marks

OR

To Prepare Regional Dish Any One (Group Work- Stall Management Aim).

OR

Demonstration Any One related to subject

2. Group Project (For Developing Research View)

Class Work

- 10 Marks

- a) Celebration of Nutrition Week and Report
(Aim- Application of Nutrition Knowledge and Extension Activity)
- b) Evaluation of Self Diet (One Week)

Practical (Total 30 Marks)

- a) Weights & Measures
- b) Demonstration of Pickles/ Masala/ Gravies
- c) Regional Food Preparations Any One- Sambharwadi, Dahi Wada, Uttapa, Chhole Bhatore, Sambhar Wada & Bengali Mithai. (Any One)
- d) Compute Cost and Nutritive Value of Two Rich Nutrients Dish.

Distribution of Practical Marks

- a) Preparation of Dish & Presentation (One Recipe) - 10 Marks
- b) Nutritive & Cost Value - 05 Marks
- c) Class Work - 08 Marks
- d) Record Book - 04 Marks
- e) Viva-Voce - 03 Marks

References :

1. Mudambi, S.R. and Rajgopal M.V. - Fundamental of Food and Nutrition, Wiley Eastern Limited
Ansari Road, New Delhi, 1987.
2. Swaminathan, M. - Essential Food and Nutrition V.I & II. The Bangalore
Printing and Publishing Comp, Mysore road, Bangalore.
3. ICMR Nutritive Value of Indian Book
4. ICMR Recommended Dietary Allowances.

5. Desai, Vasant - Entrepreneurship Development Himalaya Pub House 1991- Vol-I,II and III.
6. Joshi, S.A. - Nutrition and Dietetics Tata MC Hill Pub Company Ltd New Delhi.
7. Shrilakshmi, B. - 1998 Dietetics Edi-III New Age international Ltd. Pub. Pune
8. Sethi, M. and Mathan, S. - Catering management and An Integrated approach, new Age International Private LTd. New Delhi
९. महाजनी, स्नेहा - आहारशास्त्राची मुलतत्वे, मंगेश प्रकाशन, नागपूर.
१०. लेले आणि देऊस्कर - आहारमिमांसा, म.वि. ग्रं.नि.मंडळ, नागपूर.
११. लेले आणि देऊस्कर - आहारशास्त्र विविध दृष्टीकोनातून, म.वि. ग्रं.नि.मंडळ, नागपूर.
१२. टिळक, निर्मला - पार्टी-पार्टी शाकाहारी, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
१३. परुळेकर, आशा आणि कांवळे वसुंधरा - रुचिपूर्णा, शारथ साहित्य, बुधवारपेट, पुणे.
१४. लेले सरव - पापय - आहारशास्त्र परिचय.
१५. देऊस्कर, आशा आणि जोशीसंध्या- अन्न व पोषण प्रात्यक्षिक कार्यपुस्तिका, प्रकाशक, व्ही.एल.देऊस्कर, वृंदावन कॉलनी, अमरावती.

General Reading :

1. Encyclopædia of Social Sciences.

Syllabi of B.A.Part-II (Home Eco.)

Semester-IV

Food Science & Nutrition

(Implemented From 2018-2019 Session)

Periods of Instruction Per week - 5

Theory : 5 Periods

Practical : 2 Periods Per Batch

Full Marks : 100

Theory : 50

Practical : 30

Int. Ass. : 20

Objectives: This Course will enable the students :-

1. To understand the Basic Concepts related to Nutrition.
2. To development abilities to plan diets for various diseases.
3. To understand the methods of Food Preparation and Food Preservation.
4. To encourage the students for self employment.
5. To aware the work of different agencies in the area of health.

Syllabus

Unit-I

- 1.1 Definitions :Dietetics, Dieticians and Diet Therapy.
- 1.2 Objectives and Principles of Diet Therapy
- 1.3 Types of Therapeutic Diet and Role of Dietician in Diet Therapy
- 1.4 National and International Agencies -WHO, UNICEF,NIN & FAO.

Unit-II

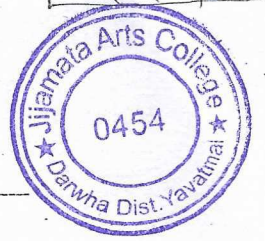
- 2.1 Digestive System Diseases-Constipation, Acidity and Anemia (Symptoms, Causes, and Dietary Treatment)
- 2.2 Liver Disease - Jaundice (Symptoms, Causes, and Dietary Treatment)
- 2.3 Pancreas Disease-Diabetes (Symptoms, Causes, and Dietary Treatment)
- 2.4 Heart Disease-(Symptoms, Causes, and Dietary Treatment)

Unit-III

- 1.1 Food Cooking - Importance and Objectives
- 1.2 Modern Methods of Cooking
- 1.3 Advantage and Disadvantages of Food Cooking
- 1.4 Processes -Pre-Cooking Processes and Improving Nutritional Quality of Food- Germination, Fermentation

Unit-IV

- 1.1 Food preservation-Meaning and Objectives
- 1.2 Principles of Food Preservation
- 1.3 Household methods of Food Preservation
- 1.4 Industrial Methods of Food Preservation

Unit-V

- 5.1 Food Spoilage-Meaning and Objects
- 5.2 Food Adulteration-Meaning and Health Hazards
- 5.3 Identification of Food Adulteration and Precautions.
- 5.4 Food Adulteration Prevention Law

Internal Assessment (Total Marks 20)

- 1. Prepared Therapeutic Diet Plan for any Diseases (Any Stall Management and Marketing) - 10 Marks
OR
Any Preservative Item (Any Stall Management and Marketing)
OR
Demonstration Related to Subject Object -
- 2. Preparation of Innovative Nutritive Dish Using Local Food Stuff (Any One) - 10 Marks

Class work

- a) Preparation Scrap Book

Practical (Total 30 Marks)

- a) Weights & Measures
- b) Demonstration of Squash, Juce & Soup
- c) One Dish of High Nutrient- Vitamin-A, Calories, Protein, Iron, Calcium & Thiamin
- d) Compute Cost and Nutritive Value of Two Dishes.

Distribution of Practical Marks

- a) Preparation of Dish & Presentation (One Recipe) - 10 Marks
- a) Nutritive & Cost Value - 05 Marks
- b) Class Work - 08 Marks
- c) Scrap Book - 04 Marks
- d) Viva-Voce - 03 Marks

References :

- 1. Mudambi.S.R. and Rajgopal M.V.- Fundamental of Food and Nutrition, Wiley Eastern Limited Ansari Road, New Delhi, 1987.
- 2. Sreenivatham, B. - Essential Food and Nutrition V.I & II. The Bangalore printing and publishing Comp, Mysore road, Bangalore.
- 3. ICMR Nutritive Value of Indian Book
- 4. ICMR Recommended Dietary Allowances.
- 5. Desai, Vasant - Entrepreneurship Development Himalaya Pub House 1991-Vol-I,II, and III.
- 6. Joshi, S.A. - Nutrition and Dietetics Tata MC Hill Pub Company Ltd New Delhi.
- 7. Shrilakshmi, B. - 1998 Dietetics Edi-III New Age international Ltd. Pub. Pune
- 8. Sethi, M. and Marjori, S. - Catering management and An Integrated approach, new Age International Private Ltd. New Delhi
- 9. महाजनी, रचेहा - आहारशास्त्राची मुलतत्वे, मंगेश प्रकाशन, नागपूर.
- 10. लेले आणि देऊस्कर - आहारविज्ञान, म.वि. ग्रं.नि.मंडळ, नागपूर.
- 11. लेले आणि देऊस्कर - आहारशास्त्र विविध दृष्टीकोनातून, म.वि. ग्रं.नि.मंडळ, नागपूर.
- 12. टिळक, निरंदा - पार्टी-पार्टी शाकंहाारी, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
- 13. परुळेकर, अशा आणि वेंकट वसुंधरा - रुचिपूर्णा, शास्त्र साहित्य, दुधवारपेट, पुणे.
- 14. लेले सरळ - पेशण व आहारशास्त्र परिचय.
- 15. देऊस्कर, आशा आणि रचेहा - अन्न व पोषण प्रात्यक्षिक कार्यपुस्तीका, प्रकाशक, व्ही.एल.देऊस्कर, मुंबई. एम.ए.टी. अमरावती.

General Reading :

- 1. Encyclopaedia of Social Sciences.

Appendix - 'R'

**Syllabi of B.A.Part-II (Home Eco.)
*Semester-III
Apparel & Textile Designing
(Implemented From 2018-2019 Session)**

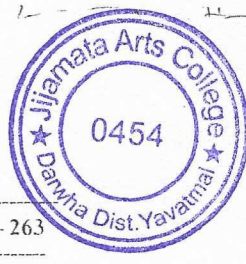
Periods of Instruction Per week - 5
Theory : 5 Periods
Practical : 2 Periods Per Batch

Full Marks : 100
Theory : 50
Practical : 30
Int. Ass. : 20

Objectives :

- The Course will Enable the Students :-
- 1. To know the students about Colour and Printing.
- 2. To Put into Practice the Drafting and Draping by Different Ways.
- 3. To aware the students about Traditional Embroideries in India.
- 4. To learn the students Application & Development of Motif.
- 5. To prepare the students for self Employment by learn the Practice.

Principal
Jijamata Arts College
Darwha Dist. Yavatmal

Unit-IV Inference : Kinds of Inference, Definition & Description, Rules of Definition, Kinds of Definition, Logical Fallacies.

Unit-V Induction – Definition of Induction, Principle of Induction, Nature of Induction, Problem of Induction Postulates of Induction, Whether it can be proved or not ? Mill's Method of Experimental Enquiry.

Books Recommended :

- 1) Symbolic Logic - I.M. Copi
- 2) Introduction to Logic - I.M. Copi
- 3) Formal Logic - Richard Joffery
- 4) Method of Logic - W.V.O. Quine
- 5) आकारिकतर्कशास्त्र - मे.पु. रेगे
- 6) तर्कशास्त्र - बी.के. सावंगीकर
- 7) तर्कशास्त्र - डॉ. वी.एम. टाकरे
- 8) तर्कशास्त्र प्रवेश - हुत्याळकर व काळे

Appendix-E

**Semester System Syllabus
For**

B.A. (Home Economics)

Semester wise Distribution of Marks

Sr.No.	Class	Semester	Theory	Internal Assessment	Practical	Total
01	B.A.Part I	I Semester	50	20	30	100
02	B.A.Part I	II Semester	50	20	30	100
03	B.A.Part I	III Semester	50	20	30	100
04	B.A.Part II	IV Semester	50	20	30	100
05	B.A.Part III	V Semester	50	20	30	100
06	B.A.Part III	VI Semester	50	20	30	100
			300	120	180	600

Pattern of Examination

Theory: Examination of one theory paper of 50 Marks each and of Three Hours duration will be conducted at the end of each semester.

Practical : i) One Practical Examination of 30 marks of Three Hours duration in each semester will be conducted at the end of the same semester.
ii) Practical examination in all six semesters will be conducted by internal and external examiners appointed by the University.

Internal Assessment :

Internal assessment of 20 Marks will be done in following manner.

Head of the department will carryout internal assessment of the students on the basis of evaluation report from the concerned teacher and will be done at the end of each semester.

Pattern of Question Paper

Examination: B.A. Sem-I to Sem-VI

Home Economics

Time- 3 Hours

Full Marks -50

Instructions: i) All questions are compulsory
ii) All questions carry equal marks.

Question No. 1: Long answer question with internal choice from any unit of 10 Marks.

Question No. 2: Long answer question with internal choice from any unit of 10 Marks.

Question No. 3: Four Short Answer questions with internal choice from any unit of 2½ Marks each (2½ x 4 = 10 Marks)

Question No. 4: Four Short Answer questions with internal choice from any unit of 2½ Marks each (2½ x 4 = 10 Marks)

Question No. 5: Ten objective questions without internal choice. (1 x 10 = 10 Marks)

Note: i) Two long answer questions from any two unit.
ii) Two short answer question from any two of the remaining units.
iii) Objective question should be based on remaining unit.

Rules and Regulations

- 1- There will be five periods per week for theory paper.
- 2- For one practical there will be two periods per week per batch.
- 3- The batch for practical will comprise of Sixteen students.
- 4- Next (second) batch will be started when the number of students exceed 19. (i.e. when the number of students exceed 20% of the approved batch of 16 Students.)
- 5- The minimum passing marks of theory paper will be 20 (i.e. 40%).
- 6- The minimum passing marks for practical will be 12 (i.e. 40%)
- 7- The minimum passing marks for internal assessment will be 8 (i.e. 40%)
- 8- Separate passing in theory, practical and internal assessment is necessary.
- 9- Marks will not be allotted to students if she is found absent for Practical and sessional.

Private Candidate :

- 1- With regard to the practical work the private candidate should be instructed to complete the practical prescribed in the college where she desires to appear for annual practical. The record book should be duly signed by the concerned head of the department.
- 2- Private candidate should write to the Principal concerned at the beginning of the session for permission to appear for the practical examination from the college.

Syllabi for B.A.Final

HOME ECONOMICS

Semester-V

HUMAN DEVELOPMENT

(Implemented from the 2019-2020 Session)

Periods of Instruction Per Week-5

Practical: 2 Periods Per Batch

Total Marks :100
Theory: 5 Periods Theory : 50
Practical:30
Int.Ass. :20

- Objectives :
1. To Introduce the Concept of Human Development
 2. To know the Factors affecting on Human Development
 3. To study the definitions and Meaning Concerning the Concepts

UNIT-I

- 1.1 Meaning, Definitions and Importance of Human Development ✓
- 1.2 Stages of Development & Developmental Tasks. - विकासत्मक कार्य
- 1.3 Principles & Factors affecting on Growth & Development
- 1.4 Stages of Prenatal Development. ✓

Unit-II

- 2.1 Male and Female Reproduction System. ✓
- 2.2 Sex determination & Twins & Premature Baby-Care & Causes
- 2.3 Advantages of Breast Feeding & Artificial Feeding. ✓
- 2.4 Child Diseases -Diarrhea, Jaundice, Diphtheria, Whooping Cough & Immunization

Unit-III

- 3.1 Motor Development : Meaning, Skills.
- 3.2 Causes of Delayed Motor Development.
- 3.3 Physical development : Changes and Factors affecting Physical Development.
- 3.4 Play- Importance, Types & Social Adjustment.

Unit-IV

- 4.1 Intellectual Development : Classification of Intelligence. Intelligence Quotient (IQ)
- 4.2 Factor Affecting on Intellectual Development
- 4.3 Speech Development : Stages of Speech Development & Factors affecting on Speech Development
- 4.4 Speech Defects

Unit-V

- 5.1 Social Development : Companion & Playmates.
 5.2 Emotional Development – Characteristics. Types.
 5.3 Moral Development ; Method& Factors for Moral Development
 5.4 Discipline–Types & Merits & Demerits.

INTERNAL (Total 20 Marks)

1. Seminar on Related Topics	..	05
2. Case Study / Project (Group)	..	10
3. Educational tour/ visit (Report With Soft Copy)	..	05

CLASS WORK

1) Celebration of Breast Feeding Week	..	04
2) Preparation of Supplementary Food for Babyhood-Cerelac/Nachnisatwa/ Sajina – Ghehuna / as per Nutrients. (Any One) (Group)	..	05
3) Poster Competition -Immunization Charts, Female Foeticide / Personality / Intellectual.	..	05

PRACTICALS(30 Marks)

- A) Cooking – Diet Planning and Preparations of Following Recipes
 *For Pregnant Women – Mix Veg Paratha, Veg Upma, Dalia & Veg Paneer
 *For Lactating Women – Gum Laddoo, Veg Dhiridi & Veg Cutlet & Halwa.
 *Baby During Weaning Period – Khir, Tomato Soup, Sooji, Soft Khichidi
- B) Preparation of Children's Play Materials Best Out of Waste

Distribution of Marks (30 Marks)

Preparation of Dish (Any One) With Presentation	- 08 Marks
1) Diet Plan (Any One)	- 05 Marks
2) Class Work/ RB	- 14 Marks
3) Viva	- 03 Marks

References :

1. Herlock Elizabeth	- Child Development
2. Swaminathan M.B. and Bharghave, R.K.	- Our Food.
3. Herlock Elizabeths	- Child growth and Development
4. Fontana Davind	- Personality and Education
5. Gardner, D. Bruce	- Development of early childhood
६. जूननकरकुसुम	- मातृकला
७. चंद्रावसकरनलिनी	- मातृकला आणि बालसंगोपन पिपळापुरे प्र.क. नागपूर.
८. पुरम प्रभावती	- शिवणकला, मॅजेस्टिक बुक स्टॉल, मुंबई-४
९. काळे प्रेमला	- बाल मानसशास्त्र
१०. आपटे, सारंगधर आणि पाठक	- आ
११. काळे प्रभावती	- लोकरीचे अभिनवविणकाम, नितीन प्रकाशन, पुणे ३०
१२. भिसो, पद्मावती	- सोपे शवणकाम मॅजेस्टिक बुक स्टॉल, मुंबई ४
१३. योगेन्द्रजीत भाई	- विकासात्मक मनोविज्ञान
१४. जूननकरकुसुम	- बालकाचाविकास व खेळणे
१५. जूननकरकुसुम	- मातृत्व आणि बालसंगोपन, पिपळापुरेअॅन्ड कंपनीशर्मा महाल, नागपूर-२
१६. व-हाडपांडे नलिनी	- बालविकास
१७. कांडलकर, लीना	- मानवविकास, दिव्या प्रकाशन, रुईकर रोड, नागपूर ०२
१८. गणोरकर, मीना	- बालविकास आणि संबंधितक्षेत्र, म. वि. ग्रं. नि. पुणे ३०
१९. विग, क्लाईव्ह, चौधरी शंकरनाडकणी सुरेश.	- एव आय व्ही आणि एडस, कुटुंब मार्गदर्शिका पोप्युलर प्रकाशन मुंबई - ३४

HOME ECONOMICS
Semester-VI
HUMAN DEVELOPMENT
(Implemented from the 2019-2020 Session)

Periods of Instruction Per Week-5
Theory: 5 Periods
Practical: 2 Periods Per Batch

Total Marks : 100
Theory : 50
Practical : 30
Int.Ass. :20

Objectives: This Course Will Enable The Students

1. To aware the Role of Heredity & Environment in Development
2. To State the Role of Parent & Teacher in Child Development.
3. To Introduce the Problems of Child .
4. To Inspire the Students for Skill Based Activity.

Unit-I

- 1.1 Heredity- Meaning & Laws
- 1.2 Role of Heredity- in Development of Child
- 1.3 Role of Environment- in Development of Child
- 1.4 Role of Family in Development of Child (Nuclear & Joint)

Unit-II

- 2.1 Personality: Types& Factors Affecting on Personality Development.
- 2.2 Defense Mechanism
- 2.3 Self Concept- Types (Positive & Negative) .
- 2.4 Role of Self concept in Personality Development.

Unit-III

- 3.1 Leadership- Types & Qualities.
- 3.2 Childhood Behavioral Problems: Lying, Stealing, Nail Biting, Thumb Sucking. (Causes and Remedies)
- 3.3 Need& Importance of Sex Education
- 3.4 Handicapped Child- Types & Education & Learning Difficulties.

Unit-IV

- 4.1 Adolescence- Developmental Task
- 4.2 Physical & Emotional Changes in Adolescence .
- 4.3 Adolescence Habits & its effect on their life (Juvenile Delinquency, Drugs, & Alcoholic)
- 4.4 Role of Parents & Teacher in Developing Positive Attitudes Towards Life.

Unit-V

- 5.1 Parenting- Importance & Types
- 5.2 Parent – Child Relationship & Importance.
- 5.3 Methods of Child Rearing Practices.
- 5.4 Parental Challenge – (Junk Food, Television Watching, Social Media)

INTERNAL (Total 20 Marks)

- 1) Seminar on related Topics - 10 Marks
- 2) Manage any Event Using Management Process - (Birthday / Tea Party/Any Program)(Report Writing with ICT- Soft Copy) - 10 Marks

CLASS WORK

1. Guest Lecture on women Awareness.
2. Workshop on personality development.

PRACTICALS (30 Marks)

- A) Cooking – Diet Planning and Preparation of following Recipes
 - Pre-school Children – Sandwiches, Groundnut Chikki, Mix Ladoo, Veg Puri.
 - School Going – Cake, Ape and Chutney, Chirvame, Mix Dal Wada
 - Adolescence – Dhokla, Pannertikki, Pav-Bhaji, & Halwa
- B) Drafting and Stiching Any One of the following
 - a) Kurti
 - b) Nighty
 - c) Gown
 - d) Salwar

OR

C) Preparation of Children Play-Material (Games) for Self- Employment

Distribution of 30 Marks of Practical Examination

- A) Preparation of Dish (Any One) With Presentation - 08
B) Drafting / Play Material - 06
C) Class Work / R.B - 13
D) Viva - 03

References :

1. Herlock Elizabeth - Child Development
2. Swaminathan M.B. and Bharghave, R.K. - Our Food.
3. Herlock Elizabeths - Childgrowth and Development
4. जुन्नकरकुसुम - मातृकला
5. चंद्रावसरनलिनी - मातृकला आणि बालसंगोपन पिंपळापुरे प्र.कं.नागपूर.
6. पुरम प्रभावती - शिवणकला, मॅजिस्टिक बुक स्टॉल, मुंबई-४
7. काळे प्रेमला - बाल मानसशास्त्र
8. आपटे, सारंगधर आणि पाठक - आ
9. काळे प्रभावती - लोकरीचे अभिनवविणकाम, नितीन प्रकाशन, पुणे-३०
10. भिसे, पद्मावती - सोपे शवणकाम मॅजिस्टिक बुक स्टॉल, मुंबई-४
11. योगेन्द्रजीत भाई - विकासात्मक मनोविज्ञान
12. जुन्नकरकुसुम - बालकावाविकास व खेळणे
13. जुन्नकरकुसुम - मातृत्व आणि बालसंगोपन, पिंपळापुरेअॅन्ड क.पब्लीशर्स, महाल,नागपूर-२
14. व-हाडपांडे नलिनी - बालविकास
15. कांडलकर,लिना - मानवविकास, विद्या प्रकाशन, रुईकर रोड, नागपूर-०२
16. गणोरकर, मीना - बालविकास आणि संदर्भितक्षेत्र, म.वि.पु.पुणे ३०
17. विग, कलाईव्ह, चौधरी शंकरनाडकर्णी सुरेश, - एच आय व्ही अणिएडस, कुटुंब मार्गदर्शिका पॉप्युलर प्रकाशन मुंबई - ३४

Syllabi of B.A. Final (Sociology)
Semester-V
Social Anthropology
(Implemented from 2019-20)

Appendix-F

Total Marks : 100

Theory :80

Int.Ass. : 20

Unit-I

Introduction to Social Anthropology:

- a) Meaning & Definition of Social Anthropology
- b) Why we Study Primitive Society
- c) Characteristics of Primitive Society
- d) Relation of Social Anthropology with other Social Science i) Sociology, ii) Economics, iii)History, iv) Psychology & v) Political Science.
- e) Importance of Sociology Anthropology in India

Unit-II

Methods of Social Anthropology :

- a) Field Method : Importance of Field Method Role of Researcher in Field Method
- b) Historical Method, Comparative Method & Functional Method
- c) Importance of Tribal in Social Anthropology
- d) Historical background of Tribal Study

Unit-III

Tribal Society in India :

- a) Geographical Distribution of Indian tribes
- b) Racial Classifications of Indian tribes
- c) Linguistic Classification of India Tribe

Principal
Jijamata Arts College
Darwha Dist. Yavatmal

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

बी. ए. भाग - २ मराठी (आवश्यक)
सत्र ३ रे

॥ गुण विभागणी ॥

एकूण गुण - १००
लेखी गुण - ८०
अंतर्गत मूल्यमापन - २०
वेळ - ३ तास

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले पाठ्यपुस्तक -- 'मृदगंध' भाग २ (विभाग 'अ', 'ब', आणि 'क' साठी)

विभाग - अ	वैचारिक	--	१६ गुण
विभाग - ब	ललित	--	१६ गुण
विभाग - क	कविता	--	१६ गुण
विभाग - ड	उपयोजित मराठी	--	१६ गुण
	वैचारिक, ललित व कविता या	--	१६ गुण
	विभागांवर वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न		

विभाग 'अ' व 'ब' यावर प्रत्येकी सोळा गुणांचा एक दीर्घांतरी प्रश्न	--	३२ गुण
विभाग 'क' यावर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न	--	१६ गुण
विभाग 'ड' मधील उपयोजित मराठीवर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न	--	१६ गुण
वस्तुनिष्ठ प्रश्न - उपरोक्त अभ्यासक्रमातील विभाग 'अ', 'ब' आणि 'क' यावर	--	१६ गुण
आधारित वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे एकूण १६ बहुपर्यायी प्रश्न		
विचारले जातील. प्रत्येक प्रश्नास एक गुण याप्रमाणे हा		
प्रश्न १६ गुणांचा असेल.		

विभाग 'ड' साठी संदर्भग्रंथ म्हणून 'उपयोजित मराठी' संपादक - केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे हा ग्रंथ असेल. या ग्रंथातील प्रकरण २२ वे 'वक्तृत्व कला' व प्रकरण २३ वे 'सूत्रसंचालन' या प्रकरणांवर प्रत्येकी ०८ गुणांचा एक लघुत्तरी प्रश्न विचारण्यात येईल.

अंतर्गत मूल्यमापन : एकूण २० गुणांची अंतर्गत मूल्यमापन परीक्षा राहिल.

- गुण विभागणी :
- १) गृहपाठ -- १० गुण
- २) मौखिक परीक्षा -- १० गुण

लेखी परीक्षा व अंतर्गत मूल्यमापन या दोन्ही परीक्षांमध्ये स्वतंत्रपणे उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल. त्यासाठी किमान गुण खालीलप्रमाणे आवश्यक असतील.

- लेखी परीक्षा -- ८० पैकी ३२ गुण आवश्यक
- अंतर्गत मूल्यमापन -- २० पैकी ०८ गुण आवश्यक

- सूचना : १) गृहपाठ हा पाठ्यपुस्तकांव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही भाषिक व वाङ्मयीन कौशल्य विकसित करणाऱ्या विषयावर असावा.
- २) मौखिक परीक्षा ही गृहपाठावर आधारित असेल.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

बी. ए. भाग - २ मराठी (आवश्यक)
सत्र ४ थें

॥ गुण विभागणी ॥

एकूण गुण - १००
लेखी गुण - ८०
अंतर्गत मूल्यमापन - २०
वेळ - ३ तास

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले पाठ्यपुस्तक

		-	'मृदगंध' भाग २ (विभाग 'अ', 'ब', आणि 'क' साठी)
विभाग - अ	वैचारिक	-	१६ गुण
विभाग - ब	ललित	-	१६ गुण
विभाग - क	कविता	-	१६ गुण
विभाग - ड	उपयोजित मराठी	-	१६ गुण
	वैचारिक, ललित व कविता या	-	१६ गुण
	विभागांवर वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न		

विभाग 'अ' व 'ब' यावर प्रत्येकी सोळा गुणांचा एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	-	३२ गुण
विभाग 'क' यावर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न	-	१६ गुण
विभाग 'ड' मधील उपयोजित मराठीवर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न	-	१६ गुण
वस्तुनिष्ठ प्रश्न - उपरोक्त अभ्यासक्रमातील विभाग 'अ', 'ब' आणि 'क' यावर	-	१६ गुण
आधारित वस्तुनिष्ठ स्वरुपाचे एकूण १६ बहुपर्यायी प्रश्न		
विचारले जातील. प्रत्येक प्रश्नास एक गुण याप्रमाणे हा		
प्रश्न १६ गुणांचा असेल.		

विभाग 'ड' साठी संदर्भग्रंथ म्हणून 'उपयोजित मराठी' संपादक - केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे हा ग्रंथ असेल. या ग्रंथातील प्रकरण ९ वे 'माहितीपत्रक' व प्रकरण १० वे 'निमंत्रणपत्रिका व कार्यक्रमपत्रिका' या प्रकरणांवर प्रत्येकी ०८ गुणांचा एक लघुत्तरी प्रश्न विचारण्यात येईल.

अंतर्गत मूल्यमापन : एकूण २० गुणांची अंतर्गत मूल्यमापन परीक्षा राहिल.

● गुण विभागणी :

- १) गृहपाठ - १० गुण
- २) मौखिक परीक्षा - १० गुण

लेखी परीक्षा व अंतर्गत मूल्यमापन या दोन्ही परीक्षांमध्ये स्वतंत्रपणे उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल. त्यासाठी किमान गुण खालीलप्रमाणे आवश्यक असतील.

- लेखी परीक्षा - ८० पैकी ३२ गुण आवश्यक
- अंतर्गत मूल्यमापन - २० पैकी ०८ गुण आवश्यक

- सूचना : १) गृहपाठ हा पाठ्यपुस्तकांव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही भाषिक व वाङ्मयीन कौशल्य विकसित करणाऱ्या विषयावर असावा.
- २) मौखिक परीक्षा ही गृहपाठावर आधारित असेल.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

बी. ए. भाग - ३ मराठी (आवश्यक)

सत्र ५ वे

॥ गुण विभागणी ॥

एकूण गुण - १००

लेखी गुण - ८०

अंतर्गत मूल्यमापन - २०

वेळ - ३ तास

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले पाठ्यपुस्तक

		--	'मृदगंध' भाग ३ (विभाग 'अ', 'ब', आणि 'क' साठी)
विभाग - अ	वैचारिक	--	१६ गुण
विभाग - ब	ललित	--	१६ गुण
विभाग - क	कविता	--	१६ गुण
विभाग - ड	उपयोजित मराठी	--	१६ गुण
	वैचारिक, ललित व कविता या	--	१६ गुण
	विभागांवर वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न		

विभाग 'अ' व 'ब' यावर प्रत्येकी सोळा गुणांचा एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	--	३२ गुण
विभाग 'क' यावर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न	--	१६ गुण
विभाग 'ड' मधील उपयोजित मराठीवर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न	--	१६ गुण
वस्तुनिष्ठ प्रश्न - उपरोक्त अभ्यासक्रमातील विभाग 'अ', 'ब' आणि 'क' यावर	--	१६ गुण
आधारित वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे एकूण १६ बहुपर्यायी प्रश्न		
विचारले जातील. प्रत्येक प्रश्नास एक गुण याप्रमाणे हा		
प्रश्न १६ गुणांचा असेल.		

विभाग 'ड' साठी संदर्भग्रंथ म्हणून 'उपयोजित मराठी' संपादक - केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे हा ग्रंथ असेल. या ग्रंथातील प्रकरण १२ वे 'अहवाल लेखन' व प्रकरण १७ वे 'प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन-वृत्तलेखन' या प्रकरणांवर प्रत्येकी ०८ गुणांचा एक लघुत्तरी प्रश्न विचारण्यात येईल.

अंतर्गत मूल्यमापन : एकूण २० गुणांची अंतर्गत मूल्यमापन परीक्षा राहिल.

● गुण विभागणी :

- १) गृहपाठ -- १० गुण
- २) मौखिक परीक्षा -- १० गुण

लेखी परीक्षा व अंतर्गत मूल्यमापन या दोन्ही परीक्षांमध्ये स्वतंत्रपणे उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल. त्यासाठी किमान गुण खालीलप्रमाणे आवश्यक असतील.

- लेखी परीक्षा -- ८० पैकी ३२ गुण आवश्यक
- अंतर्गत मूल्यमापन -- २० पैकी ०८ गुण आवश्यक

- सूचना : १) गृहपाठ हा पाठ्यपुस्तकांव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही भाषिक व वाङ्.मयीन कौशल्य विकसित करणाऱ्या विषयावर असावा.
- २) मौखिक परीक्षा ही गृहपाठावर आधारित असेल.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

बी. ए. भाग - ३ मराठी (आवश्यक)

सत्र ६ वे

॥ गुण विभागणी ॥

एकूण गुण - १००

लेखी गुण - ८०

अंतर्गत मूल्यमापन - २०

वेळ - ३ तास

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले पाठ्यपुस्तक

-- 'मृदगंध' भाग ३ (विभाग 'अ', 'ब', आणि 'क' साठी)

विभाग - अ	वैचारिक	--	१६ गुण
विभाग - ब	ललित	--	१६ गुण
विभाग - क	कविता	--	१६ गुण
विभाग - ड	उपयोजित मराठी	--	१६ गुण
	वैचारिक, ललित व कविता या	--	१६ गुण
	विभागांवर वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न		

विभाग 'अ' व 'ब' यावर प्रत्येकी सोळा गुणांचा एक दीर्घांतरी प्रश्न	--	३२ गुण
विभाग 'क' यावर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न	--	१६ गुण
विभाग 'ड' मधील उपयोजित मराठीवर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न	--	१६ गुण
वस्तुनिष्ठ प्रश्न - उपरोक्त अभ्यासक्रमातील विभाग 'अ', 'ब' आणि 'क' यावर	--	१६ गुण
आधारित वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे एकूण १६ बहुपर्यायी प्रश्न		
विचारले जातील. प्रत्येक प्रश्नास एक गुण याप्रमाणे हा		
प्रश्न १६ गुणांचा असेल.		

विभाग 'ड' साठी संदर्भग्रंथ म्हणून 'उपयोजित मराठी' संपादक - केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे हा ग्रंथ असेल. या ग्रंथातील प्रकरण ६ वे 'जाहीर निवेदन' व प्रकरण ८ वे 'जाहिरात लेखन' या प्रकरणांवर प्रत्येकी ०८ गुणांचा एक लघुत्तरी प्रश्न विचारण्यात येईल.

अंतर्गत मूल्यमापन : एकूण २० गुणांची अंतर्गत मूल्यमापन परीक्षा राहिल.

● गुण विभागणी :

- १) गृहपाठ -- १० गुण
- २) मौखिक परीक्षा -- १० गुण

लेखी परीक्षा व अंतर्गत मूल्यमापन या दोन्ही परीक्षांमध्ये स्वतंत्रपणे उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल. त्यासाठी किमान गुण खालीलप्रमाणे आवश्यक असतील.

- लेखी परीक्षा -- ८० पैकी ३२ गुण आवश्यक
- अंतर्गत मूल्यमापन -- २० पैकी ०८ गुण आवश्यक

- सूचना : १) गृहपाठ हा पाठ्यपुस्तकांव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही भाषिक व वाङ्मयीन कौशल्य विकसित करणाऱ्या विषयावर असावा.
- २) मौखिक परीक्षा ही गृहपाठावर आधारित असेल.

संपादित ग्रंथ - 'मृदंग' भाग २

बी. ए. भाग २ मराठी (आवश्यक)
सत्र ३

विभाग अ) वैचारिक

१)	शुध्द चारित्र्याचा प्रज्ञावंत राजकारणी	तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी
२)	मीपण स्वत्वाच्या सीमेत दरवळतं, तोपर्यंतच ते सुगंधी असत !	आ.ह.साळुंखे
३)	भाषाभिवृद्धीची सामाजिक दृष्टी	श्री.म.माटे

विभाग ब) ललित

१)	आज्ञापत्र	रामचंद्रपंत अमात्य
२)	माझे दत्तक वडील	धि. वि. जोशी
३)	दिवस असे होते	दया पवार

विभाग क) कविता

१)	संतवाणी	अ) चोखामेळा ब) सोयराबाई
२)	अखेर कमाई	कुसुमाग्रज
३)	पाखरे	केशव मेश्राम
४)	जातं	श्रीकांत देशमुख
५)	सात बाराची नोंद	लक्ष्मण महाडिक
६)	शांतता	सिध्दार्थ भगत

विभाग ड) व्यावहारिक मराठी

१)	वक्तृत्व कला	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण २२ वे	संपा. केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
२)	सूत्रसंचालन	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण २३ वे	

बी. ए. भाग २ - मराठी (आवश्यक)

सत्र - ४

विभाग अ) वैचारिक

१)	स्त्री-पुरुष तुलना	ताराबाई शिंदे
२)	आरसा	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
३)	विज्ञानयुगात भारत	जयंत नारळीकर

विभाग ब) ललित

१)	गाडगेबाबांच्या कीर्तनातले तत्त्वज्ञान	प्रबोधनकार के.सी. ठाकरे
२)	स्मशानातील सोनं	अण्णा भाऊ साठे
३)	स्त्रीवादी चळवळीने आम्हाला आमच्या अस्तित्वाची जाणीव दिली	विद्युत भागवत

विभाग क) कविता

१)	संतवाणी	अ) एकनाथ ब) कान्होपात्रा
२)	सारेच दीप कसे मंदावले आता	अनिल
३)	जिवलगा	शांता शेळके
४)	जागजागी	भ.मा. परसावळे
५)	पेटवू नका देश	मिर्झा रफी अहमद बेग
६)	माती	राजेश महल्ले

विभाग ड) व्यावहारिक मराठी

१)	माहितीपत्रक	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण ९ वे	संपा. केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
२)	निमंत्रणपत्रिका व कार्यक्रमपत्रिका	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण १० वे	

संपादित ग्रंथ - 'मृदंगंध' भाग ३

बी. ए. भाग ३ मराठी (आवश्यक)
सत्र ५

विभाग अ) वैचारिक

१) शेतकऱ्याचा असूड	म. फुले
२) मंत्रबळ नव्हे यंत्रबळ	वि.दा.सावरकर
२) बुध्दी : माणसाची खरी शक्ती	दादा धर्माधिकारी

विभाग ब) ललित

१) लोकजीवनातील वृक्षपूजा	द.ता.भोसले
२) पाणी	भास्कर चंदनशीव
३) दहा पैशाचा तमाशा	मुकुंद टाकसाळे

विभाग क) कविता

१) संतवाणी	अ) तुकाराम ब) रामदास
२) औदुंबर	बालकवी
३) गाव	ग्रेस
४) जीवनाचा शोध घेताना	वाहरु सोनवणे
५) खूणच पुसली मानवतेची	सुखदेव ढाणके
६) दातासाठी हत्तीला मारण्याचे गणित	लोकनाथ यशवंत

विभाग ड) व्यावहारिक मराठी

१) अहवाल लेखन	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण १२ वे	संपा. केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
२) प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन - वृत्तलेखन	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण १७ वे मधील 'बातमी लिहावी कशी' हा घटक	

बी. ए. भाग ३ मराठी (आवश्यक)
सत्र ६

विभाग अ) वैचारिक

१) डॉ. पंजाबराव	वि. भि. कोलते
२) राजर्षी शाहू : वसा आणि वारसा	गोविंद पानसरे
३) स्वराज्य संकल्पिका राष्ट्रमाता जिजाऊ	अशोक राणा

विभाग ब) ललित

१) मरणाहून आपेश वोखटे	भाऊसाहेबांची बखर
२) अरणी	मारुती चितमपल्ली
३) ढग	सखा कलाल

विभाग क) कविता

१) संतवाणी	अ) शेख महंमद ब) फादर स्टिफन्स
२) पोरसवदा होतीस	बा.सी. मढेकर
३) विज्ञता विज्ञता स्वतःला	नारायण सुर्वे
४) बैलाचा मृत्यू	वसंत आबाजी डहाके
५) काय कराल?	नारायण कुळकर्णी कवठेकर
६) शेतकरी	बबन सराडकर

विभाग ड) व्यावहारिक मराठी

१) जाहीर निवेदन	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण ६ वे	संपा. केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
२) जाहिरात लेखन	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण ८ वे	

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

वी.ए.भाग-२ मराठी वाङ्मय
सत्र ३ रे

॥ गुण विभागणी ॥

एकूण गुण - १००
लेखी गुण - ८०
अंतर्गत मूल्यमापन - २०
वेळ - ३ तास

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले ग्रंथ -

- १) निवडक मराठी कथा - संपादित
- २) संत तुकारामांचे निवडक अभंग - संपादक - आ.ह. साळुंखे, लोकायत प्रकाशन, सातारा.

अ) निवडक मराठी कथा	४८ गुण
ब) संत तुकारामांचे निवडक अभंग	३२ गुण
	८० गुण

प्रश्ननिहाय गुण विभागणी

- प्रश्न - १ संदर्भासह स्पष्टीकरण - १६ गुण
- निवडक मराठी कथा यावर प्रत्येकी चार गुणांचे दोन संदर्भ विचारले जातील.
 - संत तुकारामांचे निवडक अभंग यावर प्रत्येकी चार गुणांचे दोन संदर्भ विचारले जातील.
- प्रश्न - २ निवडक मराठी कथा यावर एक दीर्घांतरी प्रश्न विचारला जाईल. - १६ गुण
- प्रश्न - ३ निवडक मराठी कथा यावर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न विचारले जातील. - १६ गुण
- प्रश्न - ४ संत तुकारामांचे निवडक अभंग यावर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न विचारले जातील. - १६ गुण
- प्रश्न - ५ वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न - १६ गुण
- (उपरोक्त निवडक मराठी कथा व संत तुकारामांचे निवडक अभंग यावर आधारित प्रत्येकी एक गुण असे १६ वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न असतील.)

अंतर्गत मूल्यमापन :

एकूण २० गुणांची अंतर्गत मूल्यमापन परीक्षा राहिल त्याची गुण विभागणी खालीलप्रमाणे

- १) गृहपाठ - १० गुण
- २) मौखिक परीक्षा - १० गुण

लेखी परीक्षा व अंतर्गत मूल्यमापन या दोन्ही परीक्षांमध्ये स्वतंत्रपणे उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल. त्यासाठी किमान गुण खालीलप्रमाणे आवश्यक असतील.

- लेखी परीक्षा - ८० पैकी ३२ गुण आवश्यक
- अंतर्गत मूल्यमापन - २० पैकी ०८ गुण आवश्यक

- सूचना : १) गृहपाठ हा पाठ्यपुस्तकांव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही साहित्यिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, समाज वास्तव वा समस्यांवर आधारित असावा. यामध्ये परिसरातील साहित्यिकाची मुलाखत घेऊन त्याचे शब्दांकन करणे, परिसरातील लोककलांची माहिती व विशेष नोंदवणे, परिसरातील म्हणी-वाकप्रचार यांचे संकलन करणे विशेष नोंदवणे, लोकगीते, लोककथा यांचे संकलन करणे, ग्रामीण साहित्य, दलित साहित्य, स्त्रीवादी साहित्य इ. वर टिपण तयार करणे. परिसरातील वाङ्मयीन चळवळी, परिसराचा सांस्कृतिक वारसा यावर टिपण तयार करणे. परिसराच्या भाषेचे विशेष नोंदवणे. वाङ्मयीन व्यक्तिमत्त्वांचे चित्रण करणे. सांस्कृतिक कार्यक्रमांचे वृत्तांकन करणे. हस्तलिखिताचे मुद्रितशोधन करणे. लोकसंस्कृतीची माहिती नोंदवणे इ. बाबींचा समावेश असेल.
- २) गृहपाठावर आधारित मौखिक परीक्षा घेण्यात यावी.

संपर्क : प्राचार्य डॉ. गजानन जाधव (अध्यक्ष) व सर्व सदस्य, मराठी अभ्यास मंडळ, सं.गा.बा.अ.वि., अमरावती

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

बी.ए.भाग-२ मराठी वाङ्मय
सत्र ४ थे

॥ गुण विभागणी ॥

एकूण गुण - १००
लेखी गुण - ८०
अंतर्गत मूल्यमापन - २०
वेळ - ३ तास

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले ग्रंथ -

- १) आत्मकथन - आठवणीचे पक्षी - लेखक प्र.ई.सोनकांबळे, चेतना प्रकाशन.
- २) लीळाचरित्रातील निवडक कथा - संपादक - राजेंद्र राऊत

अ) आत्मकथन - आठवणीचे पक्षी	४८ गुण
ब) लीळाचरित्रातील निवडक कथा	३२ गुण
	८० गुण

प्रश्ननिहाय गुण विभागणी.

- प्रश्न - १ संदर्भासह स्पष्टीकरण - १६ गुण
- आठवणीचे पक्षी यावर प्रत्येकी चार गुणांचे दोन संदर्भ विचारले जातील.
 - लीळाचरित्रातील निवडक कथा यावर प्रत्येकी चार गुणांचे दोन संदर्भ विचारले जातील.
- प्रश्न - २ आठवणीचे पक्षी यावर एक दीर्घोत्तरी प्रश्न विचारला जाईल. - १६ गुण
- प्रश्न - ३ आठवणीचे पक्षी यावर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न विचारले जातील. - १६ गुण
- प्रश्न - ४ लीळाचरित्रातील निवडक कथा यावर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न विचारले जातील. - १६ गुण
- प्रश्न - ५ वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न (उपरोक्त आठवणीचे पक्षी व लीळाचरित्रातील निवडक कथा यावर आधारित प्रत्येकी एक गुण असे १६ वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न असतील.) - १६ गुण

अंतर्गत मूल्यमापन :

एकूण २० गुणांची अंतर्गत मूल्यमापन परीक्षा राहिल त्याची गुण विभागणी खालीलप्रमाणे

- १) गृहपाठ - १० गुण
- २) मौखिक परीक्षा - १० गुण

लेखी परीक्षा व अंतर्गत मूल्यमापन या दोन्ही परीक्षांमध्ये स्वतंत्रपणे उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल. त्यासाठी किमान गुण खालीलप्रमाणे आवश्यक असतील.

- लेखी परीक्षा - ८० पैकी ३२ गुण आवश्यक
- अंतर्गत मूल्यमापन - २० पैकी ०८ गुण आवश्यक

सूचना : १)

गृहपाठ हा पाठ्यपुस्तकांव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही साहित्यिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, समाज वास्तव वा समस्यांवर आधारित असावा. यामध्ये परिसरातील साहित्यिकाची मुलाखत घेऊन त्याचे शब्दांकन करणे, परिसरातील लोककलांची माहिती व विशेष नोंदवणे, परिसरातील स्हणी-चाकप्रचार यांचे संकलन करणे, विशेष नोंदवणे, लोकगीते, लोककथा यांचे संकलन करणे, ग्रामीण साहित्य, दलित साहित्य, स्त्रीवादी साहित्य इ. वर टिपण तयार करणे, परिसरातील वाङ्मयीन चळवळी, परिसराचा सांस्कृतिक वारसा यावर टिपण तयार करणे. परिसराच्या भाषेचे विशेष नोंदवणे. वाङ्मयीन व्यक्तिमत्त्वांचे चित्रण करणे. सांस्कृतिक कार्यक्रमांचे वृत्तांकन करणे. हस्तलिखिताचे मुद्रितशोधन करणे. लोकसांस्कृतीची माहिती नोंदवणे इ. बाबींचा समावेश असेल.

२)

गृहपाठावर आधारित मौखिक परीक्षा घेण्यात यावी.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

बी.ए.भाग-३ मराठी वाङ्मय
सत्र ५ वे

॥ गुण विभागणी ॥

एकूण गुण - १००
लेखी गुण - ८०
अंतर्गत मूल्यमापन - २०
वेळ - ३ तास

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले ग्रंथ -

- १) मिरासदारी - लेखक - द.मा.मिरासदार, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे.
- २) साहित्य विचार - संपादक - डॉ.दत्तात्रय पुंडे, डॉ.स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
 - १) प्रकरण १ - साहित्याचे स्वरूप
 - २) प्रकरण २ - साहित्याचे प्रयोजन
 - ३) प्रकरण ३ - साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया

अ) मिरासदारी	४८ गुण
ब) साहित्य विचार	३२ गुण
	८० गुण

प्रश्ननिहाय गुण विभागणी

- प्रश्न - १ संदर्भासह स्पष्टीकरण - ०८ गुण
- मिरासदारी यावर प्रत्येकी चार गुणांचे दोन संदर्भ विचारले जातील.
- प्रश्न - २ मिरासदारी यावर एक दीर्घोत्तरी प्रश्न विचारला जाईल. - १६ गुण
- प्रश्न - ३ मिरासदारी यावर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न विचारले जातील. - १६ गुण
- प्रश्न - ४ साहित्य विचार यावर एक दीर्घोत्तरी प्रश्न विचारला जाईल. - १६ गुण
- प्रश्न - ५ साहित्य विचार यावर एक लघुत्तरी प्रश्न विचारला जाईल. - ०८ गुण
- प्रश्न - ६ वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न - १६ गुण
(उपरोक्त मिरासदारी व साहित्य विचार यावर आधारित प्रत्येकी एक गुण असे १६ वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न असतील.)

अंतर्गत मूल्यमापन :

एकूण २० गुणांची अंतर्गत मूल्यमापन परीक्षा राहिल त्याची गुण विभागणी खालीलप्रमाणे

- १) गृहपाठ - १० गुण
- २) मौखिक परीक्षा - १० गुण

लेखी परीक्षा व अंतर्गत मूल्यमापन या दोन्ही परीक्षांमध्ये स्वतंत्रपणे उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल. त्यासाठी किमान गुण खालीलप्रमाणे आवश्यक असतील.

- लेखी परीक्षा - ८० पैकी ३२ गुण आवश्यक
- अंतर्गत मूल्यमापन - २० पैकी ०८ गुण आवश्यक

- सूचना : १) गृहपाठ हा पाठ्यपुस्तकांव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही साहित्यिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, समाज वास्तव वा समस्यांवर आधारित असावा. यामध्ये परिसरातील साहित्यिकाची मुलाखत घेऊन त्याचे शब्दांकन करणे, परिसरातील लोककलांची माहिती व विशेष नोंदवणे, परिसरातील म्हणी-वाकप्रचार यांचे संकलन करणे विशेष नोंदवणे, लोकगीते, लोककथा यांचे संकलन करणे. ग्रामीण साहित्य, दलित साहित्य, स्त्रीवादी साहित्य इ. वर टिपण तयार करणे. परिसरातील वाङ्मयीन चळवळी, परिसराचा सांस्कृतिक वारसा यावर टिपण तयार करणे. परिसराच्या भाषेचे विशेष नोंदवणे. वाङ्मयीन व्यक्तिमत्त्वांचे चित्रण करणे. सांस्कृतिक कार्यक्रमांचे वृत्तांकन करणे. हस्तलिखिताचे मुद्रितशोधन करणे. लोकसांस्कृत्याची माहिती नोंदवणे इ. बाबींचा समावेश असेल.
- २) गृहपाठावर आधारित मौखिक परीक्षा घेण्यात यावी.

संपर्क : प्राचार्य डॉ.गजानन जाधव (अध्यक्ष) व सर्व सदस्य, मराठी अभ्यास मंडळ, सं.गा.बा.अ.वि., अमरावती

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

बी.ए.भाग-३ मराठी वाङ्मय
सत्र ६ वे

॥ गुण विभागणी ॥

एकूण गुण - १००
लेखी गुण - ८०
अंतर्गत मूल्यमापन - २०
वेळ - ३ तास

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले ग्रंथ -

- १) एक होता कार्कर - अनुवाद - वीणा गवाणकर, राजहंस प्रकाशन, पुणे.
२) भाषाविज्ञान परिचय - संपादक - डॉ.मालशे, डॉ. पुंडे, डॉ.अंजली सोमण, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.
१) प्रकरण १ - भाषेचे स्वरूप आणि उपयोग
२) प्रकरण २ - स्वनिविज्ञान
३) प्रकरण ३ - स्वनिम विचार

अ) एक होता कार्कर	४८ गुण
ब) भाषाविज्ञान परिचय	३२ गुण
	८० गुण

प्रश्ननिहाय गुण विभागणी

- प्रश्न - १ संदर्भासह स्पष्टीकरण - ०८ गुण
• एक होता कार्कर यावर प्रत्येकी चार गुणांचे दोन संदर्भ विचारले जातील.
प्रश्न - २ एक होता कार्कर यावर एक दीर्घांतरी प्रश्न विचारला जाईल. - १६ गुण
प्रश्न - ३ एक होता कार्कर यावर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुतरी प्रश्न विचारले जातील. - १६ गुण
प्रश्न - ४ भाषाविज्ञान परिचय यावर एक दीर्घांतरी प्रश्न विचारला जाईल. - १६ गुण
प्रश्न - ५ भाषाविज्ञान परिचय यावर एक लघुतरी प्रश्न विचारला जाईल. - ०८ गुण
प्रश्न - ६ वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न - १६ गुण
(उपरोक्त एक होता कार्कर व भाषाविज्ञान परिचय यावर आधारित प्रत्येकी एक गुण असे १६ वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न असतील.)

अंतर्गत मूल्यमापन :

एकूण २० गुणांची अंतर्गत मूल्यमापन परीक्षा राहिल त्याची गुण विभागणी खालीलप्रमाणे

- १) गृहपाठ - १० गुण
२) मौखिक परीक्षा - १० गुण

लेखी परीक्षा व अंतर्गत मूल्यमापन या दोन्ही परीक्षांमध्ये स्वतंत्रपणे उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल. त्यासाठी किमान गुण खालीलप्रमाणे आवश्यक असतील.

- लेखी परीक्षा - ८० पैकी ३२ गुण आवश्यक
• अंतर्गत मूल्यमापन - २० पैकी ०८ गुण आवश्यक

- सूचना : १) गृहपाठ हा पाठ्यपुस्तकांव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही साहित्यिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, समाज वास्तव वा समस्यांवर आधारित असावा. यामध्ये परिसरातील साहित्यिकाची मुलाखत घेऊन त्याचे शब्दांकन करणे, परिसरातील लोककलांची माहिती व विशेष नोंदवणे, परिसरातील म्हणी-वाकप्रचार यांचे संकलन करणे, विशेष नोंदवणे, लोकगीते, लोककथा यांचे संकलन करणे, ग्रामीण साहित्य, दलित साहित्य, स्त्रीवादी साहित्य इ. वर टिपण तयार करणे. परिसरातील वाङ्मयीन चळवळी, परिसराचा सांस्कृतिक वारसा यावर टिपण तयार करणे, परिसराच्या भाषेचे विशेष नोंदवणे. वाङ्मयीन व्यक्तिमत्त्वांचे चित्रण करणे. सांस्कृतिक समावेश असेल.
२) गृहपाठावर आधारित मौखिक परीक्षा घेण्यात यावी.

संपर्क : प्राचार्य डॉ.गजानन जाधव (अध्यक्ष) व सर्व सदस्य, मराठी अभ्यास मंडळ, सं.गा.बा.अ.वि., अमरावती

बी.ए.भाग २ मराठी वाङ्मय
सत्र ३

१) निवडक मराठी कथा (संपादित)

अ.क्र.	कथाकार	कथा
१	द.मा. मिरासदार	माझ्या बापाची पेंड
२	शंकर पाटील	देशी उपाय
३	व्यंकटेश माडगुळकर	रामा मैलकुली
४	उद्धव शेळके	माय
५	वामन होवाळ	मजल्याचं घर
६	गंगाधर गाडगीळ	किडलेली माणसे
७	जयंत नारळीकर	द्रौपद्या घोडा
८	कमल देसाई	माणसाची गोष्ट
९	वा.कृ. चोरघडे	संस्कार
१०	राजन गवस	हुंदका

२) संत तुकारामांचे निवडक अंभंग - संपादक - आ. ह. साळुंखे, लोकायत प्रकाशन, सातारा,

बी.ए.भाग २ मराठी वाङ्मय
सत्र ४

१) आत्मकथन - आठवणीचे पक्षी - प्र.ई.सोनकांबळे, चेतना प्रकाशन

२) लीळा चरित्रातील निवडक कथा - संपादक राजेंद्र राजत, मेधा पब्लिशिंग हाऊस, अमरावती - ६

बी.ए.भाग ३ मराठी वाङ्मय
सत्र ५

१) मिरासदारी - द.मा. मिरासदार, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे

२) साहित्य विचार - संपादक, दत्तात्रय पुंडे, स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.

१) प्रकरण १ - साहित्याचे स्वरूप

२) प्रकरण २ - साहित्याचे प्रयोजन

३) प्रकरण ३ - साहित्याची निमित्तीप्रक्रिया

बी. ए. भाग ३ मराठी वाङ्मय
सत्र -६

१) एक होता कार्कर - वीणा गवाणकर, राजहंस प्रकाशन, पुणे

२) भाषाविज्ञान परिचय - संपादक, डॉ. मालशे, डॉ. पुंडे, डॉ. अंजली सोमण, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे

१) प्रकरण १ - भाषेचे स्वरूप आणि उपयोग

२) प्रकरण २ - स्वनिमि विज्ञान

३) प्रकरण ३ - स्वनिमि विचार

संपर्क : प्राचार्य डॉ.गजानन जाधव (अध्यक्ष) व सत्य सदस्य, मराठी अभ्यास मंडळ, सं.गा.वा.अ.वि., अमरावती

Scanned by CamScanner

Principal
Jijamata Arts College
Darwha Dist. Yavatmal

NOTIFICATION

No. : 61/2018

Date : 28 June, 2018

Subject : Implementation of Syllabi of Various Course / Subjects as per Semester and Credit Grade System in the Faculty of Humanities from the Session 2018-2019 and onwards.

It is notified for general information of all concerned that the authorities of the University has accepted the Syllabus of the following various courses / subjects as per Semester and Credit Grade System as mentioned in Column No.2 which are to be implemented from the session 2018-2019 and onwards with appendices which are attached herewith as shown in column No. 3 of the following table.

TABLE

Sr.No.	Course / Subjects	Appendices of the New Syllabi
✓	B.A. Semester-III & IV *	
1.	History	The Syllabi prescribed for the subject History which is appended herewith as Appendix – ‘A’
2.	Geography	The Syllabi prescribed for the subject Geography which is appended herewith as Appendix – ‘B’
3.	Economics	The Syllabi prescribed for the subject Economics which is appended herewith as Appendix – ‘C’
4.	Philosophy	The Syllabi prescribed for the subject Philosophy which is appended herewith as Appendix – ‘D’
5.	Home Economics	The Syllabi prescribed for the subject Home Economics which is appended herewith as Appendix – ‘E’
6.	Sociology ✓	The Syllabi prescribed for the subject Sociology which is appended herewith as Appendix – ‘F’
7.	Psychology	The Syllabi prescribed for the subject Psychology which is appended herewith as Appendix – ‘G’
8.	Political Science	The Syllabi prescribed for the subject Political Science which is appended herewith as Appendix – ‘H’
9.	Statistics	The Syllabi prescribed for the subject Statistics which is appended herewith as Appendix – ‘I’
10.	Public Administration	The Syllabi prescribed for the subject Public Admn. which is appended herewith as Appendix – ‘J’
11.	Community Development and Extension	The Syllabi prescribed for the subject Community Devp. and Extn. which is appended herewith as Appendix – ‘K’
12.	Co-operation	The Syllabi prescribed for the subject Co-operation which is appended herewith as Appendix – ‘L’
13.	Early Childhood Care and Education	The Syllabi prescribed for the subject Early Childhood Care and Education which is appended herewith as Appendix – ‘M’
14.	Rashtrasant Tukdoji Thought	The Syllabi prescribed for the subject Rashtrasant Tukdoji Thought which is appended herewith as Appendix – ‘N’
15.	Yogshastra	The Syllabi prescribed for the subject Yogshastra which is appended herewith as Appendix – ‘O’
16.	Library and Information Science	The Syllabi prescribed for the subject Library and Information Science which is appended herewith as Appendix – ‘P’
17.	Food and Technology	The Syllabi prescribed for the subject Food and Tech. which is appended herewith as Appendix – ‘Q’
18.	Apparel and Textile Designing	The Syllabi prescribed for the subject Apparel and Textile Designing which is appended herewith as Appendix – ‘R’
19.	Human Rights	The Syllabi prescribed for the subject Human Rights which is appended herewith as Appendix – ‘S’
20.	Rural Development	The Syllabi prescribed for the subject Rural Development which is appended herewith as Appendix – ‘T’
21.	Rural Handicraft	The Syllabi prescribed for the subject Rural Handicraft which is appended herewith as Appendix – ‘U’

Sd/-
Registrar
SantGadge Baba Amravati University

Baer
Principal
Jijamata Arts College
Darwaha Dist. Yavatmal

Objectives: This Course will Enable the Students-

- 1 To develop skill d creativity among student in textile & clothing
- 2 To aware the students about traditional embroideries
- 3 To learn the student application of taught course contents
- 4 To prepare the student for self employment by learn d practice

Unit-I

- 1.1 Types of Figures
- 1.2 Anthropometric Measurements
- 1.3 Standard Measurement Chart for Men and Women & Boys and Girls
- 1.4 Types and Methods of Draping and Flat Pattern Making

Unit-II

- 2.1 Introduction of Pattern Making
- 2.2 Importance of Pattern Making
- 2.3 Basic Tools used for Pattern Making
- 2.4 Pattern Making-Drafting and Adaptation of Basic Block-Bodies, Skirt and Sleeve

Unit-III

- 3.1 Types of Tucks
- 3.2 Types of Pleats and Darts
- 3.3 Types of Yokes and Pockets
- 3.4 Types of Collars and Princess' Lines

Unit-IV

- 4.1 Fashion Definition and Meaning
- 4.2 Fashion Principles and Fashion Cycle
- 4.3 Pattern Making Techniques and Grading Techniques
- 4.4 Fashion Marketing

Unit-V

- 5.1 Traditional Costumes- History & Theory
- 5.2. Maharashtra and Kashmir
- 5.3 Panjab and Gujrat
- 5.4 Kerala and Rajstan

Internal :

1. Assignment & Seminar on Traditional Costumes (Any One) - 10 Marks
2. Visit to Boutique or Exhibition and Report on/ Demo related to - 10 Marks

Class work :

Sample of drafting Collars / sleeves / pleats (any two)

Practical :

Distribution 30 Marks of Practical

a) Drafting & Details of Collar & Pocket	-	06 Marks
b) Stitching of Collar & Pocket	-	06 Marks
c) Class Work	-	10 Marks
d) Record Book	-	05 Marks
e) Viva-Voce	-	03 Mark

**Syllabi of B.A. Part-II
Semester-III
Social Problems in India
(Implemented from 2018-19)**

Appendix - 'F'

Theory : 80
Int.Ass. : 20

- Unit-I** (A) Meaning of Social Problems, Nature of Social Problems,
(A) Perspectives on Social Problems : (1) Disorganization(2)
Anomie & Valuation Perspective.

- Unit-II** **Familiar Problems:**
(A) Dowry : Meaning of Dowry, Causes of Dowry, Effect of Dowry
(B) Domestic Violence against Women
(C) Divorce : Causes of Divorce, Social Implications Related Legal Provision Effect
of Divorce on Women

- Unit-III Population Problems in India :**
 (A) Characteristics of Indian Population, Population Explosion in India, Characteristics of Population Explosion.
 (B) Causes of Population, Effect of Population Explosion
 (C) Population Policy in India
- Unit-IV Rural Contemporary in India :**
 (A) Migration : Its Causes & Consequences
 (B) Unemployment : Causes & Consequences
 (C) Farmers Suicide & its Impact on Family.
- Unit-V Problems of Alcoholism:**
 (A) Meaning of Alcoholism, Causes of Alcoholism, Effect of Alcoholism on Family
 (B) Drug Addiction : Nature & Impact of Drugs Abuse
 (C) Causes and Effects of Drug Addiction.

Reference Books :

- 1) Bose N.K. 1967 - Culture & Society in India, Bombay, Asia Publishing House.
- 2) Duby S.D. 1990 - Society in India, New Delhi, National Book Trust.
- 3) Lewis Osear 1986 - Culture of Poverty, Scientific American Vol. II & IV, Now. 4PP 10.
- 4) Shama Ursulla 1983- Women Work & Doherty in North - West India, London Tavistock
- 5) Girish Dittmer - Social Problems Times of India Press.
- 6) Madan G.R. - India Social Problems
- 7) Memoria C.B. - Social Problems & Disorganization in India.
- ८) खडसे प्रा.भा.की. : भारतीय सामाजिक समस्या, मंगेश प्रकाशन,
- ९) लोटे प्रा.रा.ज. चौहाण, ए.डी. : भारतीय सामाजिक संरचना आणि सामाजिक समस्या, पिंपळापुरे अॅण्ड कंपनी पब्लिशर्स, नागपूर
- १०) किर्दकडॉ.बी.एच. : भारत में सामाजिक समस्या, इशिका पब्लिशिंग हाऊस, जयपूर, न्यु. देहली
- ११) आगलावेडॉ.प्रदिप : भारतीय सामाजिक संरचना आणि समस्या, श्री साईनाथ प्रकाशन, नागपूर
- १२) प्रा.शेख शबिर : पालकर, सामाजिक समस्या, संगम प्रकाशन, नागपूर,
- १३) डॉ. सुधाकाळदाते : भारतीय सामाजिक समस्या,
- १४) अहुजा राम : भारतीय सामाजिक समस्याएँ, रावत पब्लिकेशन, नई दिल्ली
- १५) खैरनारडॉ. दिलीप : आधुनिक भारतीय सामाजिक समस्या, चिन्मय प्रकाशन, औरंगाबाद

B.A.Part-II
Semester-IV
Social Problems in India

Theory : 80
 Int.Ass. : 20

- Unit-I Current Social Problems in India :**
 (A) Meaning, Definition & Types of Corruption
 (B) Factors Inducing Corruption
 (C) Measures to Check Corruption
- Unit-II Problem of Terrorism & White Collar Crime :**
 (A) Meaning of Terrorism, Historical background of Terrorism, Characteristics of Terrorism.
 (B) Causes of Terrorism in India
- Unit-III Problems of Weaker Section in India :**
 (A) Problems of Scheduled Caste in India, Causes & Solution
 (B) Problems of Scheduled Tribe in India, Causes, Solution
- Unit-IV Problems Relating to Urbanization :**
 (A) Slum: Meaning, Causes of Slum, Remedy of Slum
 (B) Crime: Meaning, Causes measures for Reforming Criminals.
 (C) Juvenile Diligence : Meaning Causes, Reformation of Delinquents
- Unit-V Intolerance, Riot Crime :**
 (A) Caste, Religious & Cultural Intolerance
 (B) Communal Riots, Caste & Ethnic Conflict
 (C) Violence and Crime against Women & the Marginalized

SANT GADGE BABA AMRAVATI UNIVERSITY GAZETTE - 2019 - PART TWO - 252

No. : 67/2019

NOTIFICATION

Date : 11 July, 2019

Subject :Implementation of Syllabi of Various Course / Subjects as per Semester and Credit Grade System in the Faculty of Humanities from the Session 2019-2020and onwards.

It is notified for general information of all concerned that the authorities of the University has acceptedthe Syllabus of the following various courses / subjects as per Semester and Credit Grade Systemas mentioned in Column No.2 which are to be implemented from the session 2019-2020 and onwards with appendices which are attached herewith as shown in column No. 3 of the following table.

TABLE

Sr.No.	Course / Subjects	Appendices of the New Syllabi
✓	B.A. Semester-V & VI *	
1.	History	The Syllabi prescribed for the subject History which is appended herewith as Appendix – ‘A’
2.	Geography	The Syllabi prescribed for the subject Geography which is appended herewith as Appendix – ‘B’
3.	Economics	The Syllabi prescribed for the subject Economics which is appended herewith as Appendix – ‘C’
4.	Philosophy	The Syllabi prescribed for the subject Philosophy which is appended herewith as Appendix – ‘D’
5.	Home Economics	The Syllabi prescribed for the subject Home Economics which is appended herewith as Appendix – ‘E’
6.	Sociology ✓	The Syllabi prescribed for the subject Sociology which is appended herewith as Appendix – ‘F’
7.	Psychology	The Syllabi prescribed for the subject Psychology which is appended herewith as Appendix – ‘G’
8.	Political Science	The Syllabi prescribed for the subject Political Science which is appended herewith as Appendix – ‘H’
9.	Statistics	The Syllabi prescribed for the subject Statistics which is appended herewith as Appendix – ‘I’
10.	Public Administration	The Syllabi prescribed for the subject Public Admn. which is appended herewith as Appendix – ‘J’
11.	Community Development and Extension	The Syllabi prescribed for the subject Community Devp. andExtn. which is appended herewith as Appendix – ‘K’
12.	Co-operation	The Syllabi prescribed for the subject Co-operation which is appended herewith as Appendix – ‘L’
13.	Early Childhood Care and Education	The Syllabi prescribed for the subject Early Childhood Care and Education which is appended herewith as Appendix – ‘M’
14.	RashtrasantTukdoji Thought	The Syllabi prescribed for the subject RashtrasantTukdoji Thought which is appended herewith as Appendix – ‘N’
15.	Food and Technology	The Syllabi prescribed for the subject Food and Tech. which is appended herewith as Appendix – ‘O’
16.	Apparel and Textile Designing	The Syllabi prescribed for the subject Apparel and Textile Designing which is appended herewith as Appendix – ‘P’
17.	Human Rights	The Syllabi prescribed for the subject Human Rights which is appended herewith as Appendix – ‘Q’
18.	Rural Development	The Syllabi prescribed for the subject Rural Development which is appended herewith as Appendix – ‘R’
19.	Rural Handicraft	The Syllabi prescribed for the subject Rural Handicraft which is appended herewith as Appendix – ‘S’

Sd/-

Registrar

SantGadge Baba Amravati University

Principal
Jijamata Arts College
Darwaha Dist. Yavatmal

OR

G) Preparation of Children Play-Material (Games) for Self- Employment

Distribution of 30 Marks of Practical Examination

A) Preparation of Dish (Any One) With Presentation	- 08
B) Drafting / Play Material	- 06
C) Class Work / R.B	- 13
D) Viva	- 03

References :

1. Herlock Elizabeth	- Child Development
2. Swaminathan M.B. and Bharghava, R.K.	- Our Food.
3. Herlock Elizabeths	- Chilgrowth and Development
4. जूननकरकुसुम	- मातृकला
५. चंद्रावसरनलिनी	- मातृकला आणि बालसंगोपन पिंपळपुरे प्र.कं.नागपूर.
६. पुरम प्रभावती	- शिवणकला, मॅजेस्टिक बुक स्टॉल, मुंबई-४
७. काळे प्रेमला	- बाल मानसशास्त्र
८. आपटे, सारंगधर आणि पाठक	- आ
९. काळे प्रभावती	- लोकरीचे अभिनवविणकाम, नितीन प्रकाशन, पुणे-३०
१०. भिसे, पद्मावती	- सोपे शवणकाम मॅजेस्टिक बुक स्टॉल, मुंबई-४
११. योगेन्द्रजीत भाई	- विकासात्मक मनोविज्ञान
१२. जूननकरकुसुम	- बालकाचाविकास व खेळणे
१३. जूननकरकुसुम	- मातृत्व आणि बालसंगोपन, पिंपळपुरेअॅन्ड कं.पब्लीशर्स, महाल, नागपूर-२
१४. व-हाडपांडे नलिनी	- बालविकास
१५. कांडलकर, लिना	- मानवविकास, विद्या प्रकाशन, रुईकर रोड, नागपूर-०२
१६. गणोरकर, मीना	- बालविकास आणि संबंधितक्षेत्र, म.वि.ग्रं.नि.पुणे-३०
१७. विंग, क्लाईव्ह, चौधरी शंकरनाडकर्णी सुरेश,	- एच आय व्ही आणिएडस, कुडुंब मार्गदर्शिका पॉप्युलर प्रकाशन मुंबई - ३४

**Syllabi of B.A. Final (Sociology)
Semester-V
Social Anthropology
(Implemented from 2019-20)**

Appendix-F

Total Marks : 100

Theory :80

Int.Ass. : 20

Unit-I

Introduction to Social Anthropology:

- Meaning & Definition of Social Anthropology
- Why we Study Primitive Society
- Characteristics of Primitive Society
- Relation of Social Anthropology with other Social Science i) Sociology, ii) Economics, iii)History, iv) Psychology & v) Political Science.
- Importance of Sociology Anthropology in India

Unit-II

Methods of Social Anthropology :

- Field Method : Importance of Field Method Role of Researcher in Field Method
- Historical Method, Comparative Method & Functional Method
- Importance of Tribal in Social Anthropology
- Historical background of Tribal Study

Unit-III

Tribal Society in India :

- Geographical Distribution of Indian tribes
- Racial Classifications of Indian tribes
- Linguistic Classification of India Tribe

- Unit-IV Tribal Religion:**
- Meaning & Definition of Tribal Religion
 - Theories of the Origin of the Religion
 - Beliefs & Rituals
 - Definition of Magic, Type of Magic
 - Shaman & Priests

- Unit-V Tribal Economics :**
- Classification of Tribal Economy
 - Meaning & Characteristics of Tribal Economy
 - Economic Life in Indian Tribal

Reference Books :

- Mujumdar and Madan - Social Anthropology Development.
- Beals and Hoijar - Introductions to Social Anthropology
- मुखर्जी, रविद्रनाथ : सामाजिक मानवशास्त्र (हिंदी)
- वैद्य, नि.स. : सामाजिक मानवशास्त्र (मराठी)
- खडकी, डॉ.भा.की. : सामाजिक मानवशास्त्र
- संगवे, विलास : आदिवासींचे सामाजिकजीवन
- प्रकाश बोबडे व लोटे : सामाजिक मानवशास्त्र
- लोटे रा.ज. व चौहाण ए.डी. : सामाजिक मानवशास्त्र
- उंबरकरडॉ. डी.ई. : कोरकू आदिवासी सामाजिकविकास आणि शासकीयकल्याणकारी योजना
- चौहान, अ.धो. : सामाजिक मानवविज्ञान, सत्यम पब्लिशर, जयपूर

**Semester-VI
Social Anthropology
(Sociology)**

Total Marks : 100
Theory : 80
Int.Ass. : 20

- Unit-I Tribal Social Life :**
- Marriage (i) Meaning & Characteristics of Marriage (ii) Origin of Marriage Type of Marriage (iii) Ways of Acquiring Mates in Tribal Society
- Unit-II**
- Family (i) Definition, Elements & Characteristics of Family.
ii) Theories of Origin of Family Type of Family
 - Clan : (i) Meaning & Type of Clan (ii) Characteristics of Clan and Functions of Clan
- Unit-III**
- Totemism: (i) Meaning & Characteristics of Totemism (ii) Theories of Origin of Totem (iii) Importance of Totem
 - Dormitory System :
i) Daily life of Dormitory
ii) Function of Dormitory
iii) Origin of Dormitory
iv) Present Position of Dormitory
- Unit-IV Tribal Problems :**
- Poverty & Indebtedness
 - Land Alienation & Agrarian Issues
 - Illiteracy & Exploitation
- Unit-V Tribal Development :**
- Tribal Development Approaches : Isolation, Assimilation, Integration
 - Tribal Development policies: Land, Education & Health.
 - Obstacles to the Tribal Development.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS) अभ्यासक्रम २०२२-२०२३
विभाग अ (Part-A)

विद्याशाखा : मानव विज्ञान (Faculty - Humanities)

अभ्यासक्रम : वाङ्मय स्नातक / बी.ए. (Programme - B.A.)

विषय : आवश्यक मराठी DSC-2

प्रस्तावना :- (Preamble)

'मातृभाषा' मानवी जीवनाचा पाया आहे. आत्मप्रगटीकरण, आत्मचिंतन, विचारांची देवाण-घेवाण, संस्कृतीची जोपासना, समाजातील आर्थिक, राजकीय व्यवहार, व्यक्तिमत्त्वाचा विकास या सर्व गोष्टींसाठी भाषेची आवश्यकता आहे. मातृभाषेच्या सामर्थ्यावर अभ्यासकाला कोणत्याही विषयाच्या अभ्यासासाठी आवश्यक असलेली आकलनशक्ती व कौशल्य यांचा विकास होण्यास मदत होते. साध्या श्रवण-भाषण कौशल्यापासून ते प्रतिभासंपन्न सृजनशीलतेपर्यंत प्रत्येक क्रियेत मातृभाषेची आवश्यकता आहे. मातृभाषेतूनच कोणत्याही क्षेत्रातील ज्ञान मिळविणे सुलभ जाते.

मराठी भाषा अतिशय समृद्ध अशी भाषा आहे. समाजाचा सर्वांगीण विकास हा भाषेच्या माध्यमातून होतो. त्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होतो. भाषिक संवेदना, भावना, विचारशीलता, भाषेच्या विविध प्रवाहाची अभिवृद्धी समाजाच्या विकासाकरिता महत्त्वाचा असातो. मराठी अनिवार्य अभ्यासक्रमातून वैचारिकता समृद्ध होण्यासाठी मदत होते. तसेच ललित साहित्यातून जीवनानुभवाची नवीन दृष्टी प्राप्त होते. काव्य प्रकारातून सामाजिक अस्मिता अभिव्यक्त होते. मराठी भाषा विद्यार्थ्यांना नव्या जाणिवा, नव्या प्रेरणा देणारा विषय आहे.

बी.ए. मराठी (आवश्यक) अभ्यासक्रमाची विशिष्ट निष्पत्ती PSOs :

- १) संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठाच्या मानव विज्ञान विद्याशाखेतील बी.ए. मराठी (आवश्यक) अभ्यासक्रमाच्या अध्ययनामुळे विद्यार्थ्यांची 'साहित्य' ही संकल्पना स्पष्ट होऊन मराठी भाषाविषयक अभिरूची विकसित होईल.
- २) मराठी साहित्य परंपरा, लेखक, कवी, विचारवंत यांचा परिचय होईल, त्यांचा लेखनातून आलेल्या सामाजिक एकात्मता, सर्वधर्म समभाव, राष्ट्रीय एकात्मता आणि भारतीय राज्यघटनेचे अधिष्ठान असलेल्या मानवी मूल्यांची विद्यार्थ्यांमध्ये रुजवणूक होईल.
- ३) विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी, भाषा, साहित्य, कला याविषयी आवड निर्माण होईल. त्याची चिकित्सा, तुलना, समीक्षा करण्याची दृष्टी विकसित झाल्यामुळे विविध साहित्य प्रकारातील लेखनाचे योग्य अध्ययन, संशोधन आणि सर्जनशील निर्मिती करतील.
- ४) भाषा आणि साहित्याचा सामाजिक तसेच कलात्मक पातळीवर अभ्यास केल्याने विवेकपूर्ण तर्कसंगतता आणि कारुण्यपूर्ण संवेदनशीलता निर्माण होऊन साहित्याचे, भाषेचे व्यावहारिक उपयोजन करता येईल.
- ५) कला शाखेच्या विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी भाषेच्या तात्विक अभ्यासासह प्रतिष्ठापूर्ण रोजगार मिळविण्यासाठी भाषिक कौशल्ये प्राप्त होतील.
- ६) मराठी भाषेच्या माध्यमातून विविध क्षेत्रात लागणारे व्यावहारिक कौशल्याचे उपयोजन विद्यार्थी करतील.
- ७) रोजगारा निर्मितीसाठी लागणाऱ्या विविध कौशल्ये निर्मितीचा दृष्टिकोन विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण होईल.

अभ्यासक्रमाची रोजगारविषयक क्षमता (Employability Potential of the Programme)

नवा शोध, नवी संवेदने दुसऱ्यांपर्यंत / समाजापर्यंत पोहोचवण्याची असतील तर समर्थ भाषेशिवाय पर्याय नाही. मग ती परंपरागत, संगणकीय, गणिती, एसएमएस तंत्राधारित, इमोजी/चिन्हांची भाषा का असेना, भाषेच्या विद्यार्थ्यांना या अनुषंगाने जवळजवळ सर्वत्र सेवाक्षेत्रात, व्यवसायाच्या क्षेत्रात अंगिकृत भाषाकौशल्य व त्याच्या जोडीला त्याने आत्मसात केलेल्या इतर कौशल्यामुळे संधीची रंगा त्याच्या आजुबाजूला वाहत आहे व या संधीचे त्याने सोपे केले तर त्याला निश्चितच रोजगार प्राप्त होईल.

मानव विद्याशाखेतील बी.ए. मराठी (आवश्यक) हा अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या विविध संधी प्राप्त होतील. त्यातील काही महत्त्वाच्या संधीची यादी खाली दिली आहे.

- १) बी.ए. ही पदवी प्राप्त झाल्यानंतर विद्यार्थ्यांना विविध स्पर्धा परीक्षांची तयारी करता येईल.
- २) राज्य व केंद्रीय लोकसेवा आयोगाच्या परीक्षांची तयारी करण्यासाठी सदर अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.
- ३) विविध शासकीय, उद्योग, सेवाविषयक क्षेत्रात रोजगार प्राप्त होईल.
- ४) व्यावहारिक मराठीच्या माध्यमातून संवाद कौशल्ये अंगी वाणवित्यावर (१) व्यावहारिक - बाजार, दुकान, स्टेशन इ. (२) व्यावसायिक - शिक्षक, प्राध्यापक, वकील, डॉक्टर, विक्रेता, दलाल, दुभाषी, शेअर दलाल, इ.(३) प्रशासकीय (४) रंगभूमी/लोकरंगभूमी यामध्ये व्यवसायाच्या संधी निर्माण होतील.
- ५) माहिती प्रसारण या क्षेत्रात उपसंपादक, वार्ताहर, सूत्रसंचालक, कथालेखक, छायाचित्रकार, ध्वनिसंकलक, दिग्दर्शक, सहाय्यक दिग्दर्शक, कार्यकारी निर्माता, स्तंभलेखक, व्हाईस ओव्हर आर्टिस्ट, बातमी विश्लेषक, जनसंपर्क अधिकारी अशा रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत.
- ६) दृकश्राव्य माध्यमात संवाद व कथालेखक, पटकथालेखक, पटकथा सल्लागार आणि मार्गदर्शक, मध्यस्थ, निवेदक, सूत्रसंचालक, संहितालेखक, गीतलेखक, माहितीपट निर्माता, नट, कलाकार, गायक, संगीतकार, हास्यकलाकार अशा विविध संधी उपलब्ध आहेत.
- ७) फलक लेखन, गितीपत्रक लेखन, नामपट्टीका लेखन, ब्लॉग रायटर, अहवाल लेखक, मानपत्र/प्रमाणपत्र लेखक, आभारी (घोष्ट रायटर) लेखक, शब्दांकन कर्ता, दिनदर्शिका, शुभेच्छापत्रे, लग्न पत्रिका, निमंत्रण पत्रिका, आमंत्रण पत्रिका यांचे लेखन तथा माहितीपत्रक व विविध मार्गदर्शिकापर माहिती पुस्तिकांचे लेखन करून रोजगाराच्या संधी मिळविता येतील.
- ८) कार्यक्रम व्यवस्थापन- लग्न, रवागत समारंभ, विविध प्रदर्शने, प्रचारसभा, रोड शो, परिषदा, सार्वजनिक कार्यक्रम, सार्वजनिक मनोरंजनाचे कार्यक्रम, सत्कारसोहळे, पुरस्कारसोहळे, विविध विषयावर आयोजित संमेलने, क्रीडाविषयक कार्यक्रम, गटचर्चा, परिषदा, चर्चासत्र, कार्यशाळा, शिबीर, मेळावे, प्रश्नमंजुषा इत्यादी कार्यक्रमांचे व्यवस्थापनात आज फार मोठ्या व्यवसायिक संधी निर्माण झाल्या आहेत. या कार्यक्रमांचे आयोजन, नियोजन, कौशल्य, जाहिरात, निमंत्रण पत्रिका, मुलाखतकार, सूत्रसंचालक, जनसंपर्क अधिकारी, समुपदेशक, बातमीदार, मंचसज्जा व्यवस्थापन इत्यादींमध्ये विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत.
- ९) वरील समारंभामध्ये व्यवस्थापनाकरिता विद्यार्थ्यांची अशी एखादी चमू तयार करता येणे शक्य आहे. सदर समारंभामध्ये कार्यक्रमांचे आयोजन, नियोजन, कार्यक्रमाची जाहिरात, कार्यक्रम पत्रिका तयार करणे, सन्मानचिन्ह, मानपत्र तयार करणे, कार्यक्रमाचे उद्घाटन सत्र तथा समारोपाचे फलक तयार करणे, मंचसज्जा करणे, लाईट, साउंड सिस्टीम हाताळणे, पाहुण्यांची ने-आण, त्यांचे रवागतासाठी पुष्प, हार, बुके, शाल, भेटवस्तू इत्यादींचे नियोजन तसेच रसिकांची बैठक व्यवस्था नियोजन तथा कार्यक्रमाच्या समाप्तानंतर नाश्ता, चहा, जेवनाचे नियोजन, बातमी तयार करणे किंवा बातमी प्रिंट मिडीया, इलेक्ट्रिक मिडीया पर्यंत पोचविणे. इत्यादी कार्ये या चमुमार्फत पार पाडले जाऊ शकतात. यागिमित्ताने विद्यार्थ्यांना विविध पातळीवर रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.
- १०) औपचारिक संवाद शिक्षणाच्या माध्यमाने प्रौढ शिक्षण, पालक शिक्षण, संगणक शिक्षण तथा अनौपचारिक शिक्षणाच्या माध्यमातून कुटुंब, मित्रसंघ, मेळावे, आरवाढस्थाने, स्पर्धास्थाने, जाहिरात कोडी यामध्येही व्यवसायांच्या संधी आहेत.
- ११) लोकगीत / प्रादेशिककला - पारंपरिक लोकगीतांचे संकलन, जतन, संवर्धन तसेच लोकनाट्य / नाटक / भारूड / तमाशा / पथनाट्य / लावणी / नाट्यसंगीत यामध्ये भाषेच्या विद्यार्थ्यांकरिता अनेक दालने खुली आहेत. या सर्व कलांचे व लोकपरंपरांचे जतन या गिमित्ताने होईल व विद्यार्थ्यांना रोजगारही मिळेल.
- १२) सॉफ्टवेअर प्रशिक्षण - मोबाईलवर तयार केलेले ऑडिओ/व्हिडीओ त्यांचे सांपादन करण्यासाठी कॅनवा, ओबीएस, काईनमारटर, आई म्युझिक यासारख्या सॉफ्टवेअरचे तंत्रज्ञान समजून घेऊन शॉर्टफिल्म/संगीत/कविता सातरीकरण व्याख्याने/अभिव्यचन / सांस्कृतिक कार्यक्रम/भाषण/विविध प्रादेशिककला/ पारंपरिक कला/ खेळ/ गाणी यांचे जतन करणारे व्हिडीओ/ ऑडिओ, व्हिडीओ मिकिसिंग/ टेक्स्ट इन्सॉर्टिंगसारख्या गोष्टींचे प्रशिक्षण देऊन विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.

- १३) मायक्रोफोन टेक्निक कौशल्य - मोठ-मोठ्या कार्यक्रमांसाठीच नव्हे तर वर्गात शिकविण्यासाठी मायक्रोफोन आता गरजेची वस्तु झाली आहे. या संबंधीचे विशेष पाठ्यक्रम तयार करून मायक्रोफोन हाताळण्याचे मूलभूत तथा एडवान्स प्रशिक्षण घेतलेतर विद्यार्थी रोजगारक्षम होईल.
- १४) साउंड रेकॉर्डिस्ट - काही विद्यार्थ्यांचा आवाज चांगला असतोत्यांनी स्वतःच्या आवाजात जाहिराती तयार केल्या किंवा विविध जाहिरात कंपन्यांना सोबत घेऊन जाहिराती तयार केल्या तर रोजगाराचे नवीन दालन उपलब्ध होईल.
- १५) ई-मेल, विविध ॲप, युट्युव, ब्लॉग, फेसबुक, ट्विटर, इंटरनेटवरील विविध साईटसच्या माध्यमातून मराठीतील नव्या संकल्पना, शोध, पारिभाषिक शब्द इत्यादी समाजापर्यंत पोचविता येतील व यानिमित्ताने विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी मिळतील.
- १६) पर्यटनक्षेत्र- ट्रॅव्हल एजन्सी, विमान कंपन्या, दूर ऑपरेशन कंपन्या यामध्ये सहलीसाठी गाईड तथा दुभाषी म्हणून सुद्धा रोजगार उपलब्ध होईल.
- १७) प्रसारमाध्यमातील व्यावसायिक वाचक / निवेदक तथा वक्ता, व्याख्याता, कवी, ललित लेखक, कथा-कथनकार, एकपात्री प्रयोगकर्ता, कीर्तनकार, प्रवचनकार इत्यादी संधी उपलब्ध आहेत.
- १८) संकलक, बोली सर्वेक्षक, बोली अभ्यासक, आस्वादकार, भाषाकार, समीक्षक, परिक्षक, निरिक्षक, सुचिकार, आराखडाकार, प्रस्तावनाकार, कुटप्रश्नकार, रिपोर्टवाचक, मांडणीकार, टंकलेखक, संशोधन-सहाय्यक, संशोधन-लेखक, द्यौर्यकर्मशोधक, मुद्रित शोधक, टिप्पणीकार इत्यादी क्षेत्रात सहाय्यक म्हणून रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत.
- १९) अनुवाद क्षेत्रात मोठी संधी मिळेल.

	राधव पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्यूटर्स, नागपूर ('काव्यसरिता' मधील क्र. नं. ११ ते २५ कविता अभ्यासक्रमात सहलील.)		
3	कौशलयाधिष्ठीत घटक अभ्यासक्रम	१५	०४
		७५	

गुण विभागणी

एकूण गुण - १००
लेखी गुण - ८०
अंतर्गत मूल्यमापन - २०
वेळ - ३ तास

- अ) नाटक - 'वाटा पळवाटा' - ४० गुण
ब) कविता - 'काव्यसरिता' - ४० गुण

प्रश्ननिहाय गुण विभागणी :-

- प्रश्न १ - संदर्भासह स्पष्टीकरण - २० गुण
नाटक व कवितेवर प्रत्येकी ०५ गुणांचे दोन संदर्भ विचारले जातील.
प्रश्न २ - 'वाटा पळवाटा' नाटकावर ०१ दीर्घांतरी प्रश्न - १२ गुण
प्रश्न ३ - 'वाटा पळवाटा' नाटकावर ०१ लघुतरी प्रश्न - ०८ गुण
प्रश्न ४ - 'काव्यसरिता' वर ०१ दीर्घांतरी प्रश्न - १२ गुण
प्रश्न ५ - 'काव्यसरिता' वर ०१ लघुतरी प्रश्न - ०८ गुण
(वरील प्रश्नांना अंतर्गत पर्याय सहलील.)
प्रश्न ६ - वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी १० प्रश्न - प्रत्येकी ०२ गुणांचे - २० गुण
(वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्नांमध्ये कादंबरी व कवितेवर प्रत्येकी ०५ प्रश्न विचारले जातील.)

कौशल्य विकासावर आधारित अंतर्गत मूल्यमापन :- २० गुण

- गुण विभागणी
- १) गृहपाठ - १५ गुण
- २) मौखिक परीक्षा - ०५ गुण

- सूचना :- (१) गृहपाठासाठी आपल्या परिसरातील लोकगीतांचे संकलन करून त्याचे विशेष नोंदवा.
(२) आपल्याला येणाऱ्या अनुभवाच्या आधारे कविता लिहा.
(३) मौखिक परीक्षा ही गृहपाठावर आधारित असेल.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS) अभ्यासक्रम २०२२-२०२३
विभाग अ (Part-A)

विद्याशाखा : मानव विज्ञान (Faculty - Humanities)

अभ्यासक्रम : वाङ्.मय स्नातक / बी.ए., (Programme - B.A.)

विषय : मराठी वाङ्.मय (ऐच्छिक)

बी.ए.भाग-१, सत्र-२

प्रस्तावना : (Preamble)

मराठी साहित्याच्या विविध वाङ्मय प्रवाहाचा अभ्यासातून विद्यार्थ्यांच्या ज्ञानाच्या कक्षा रुंदावतील. विविध साहित्य प्रवाहातील अभ्यासातून साहित्य निर्मितीच्या घटकांचे तंत्र विद्यार्थ्यांच्या अंगी विकसित होतील. साहित्यातून मानवी मूल्यांचे आकलन विद्यार्थ्यांना होईल. वाचन, लेखन, श्रवण कौशल्य विकसित होतील तसेच उपयोजित संकल्पना अभिवृद्ध होतील. साहित्य विश्वातून नवनिर्मितीचा व सर्जनशीलतेचा नवा आविष्कार अभिवृद्ध होण्यासाठी विद्यार्थ्यांना मदत होईल. प्रबोधनाची विचारधारा विकसित होईल. संशोधनाची नवप्रेरणा निर्माण होईल. एकूणच सर्व विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासाकरिता साहित्यातील प्रेरणा मार्गदर्शक ठरतील.

मराठी वाङ्.मय (ऐच्छिक) अभ्यासक्रमाची विशिष्ट निष्पत्ती (PSOs) :

- १) संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठाच्या मानव विज्ञान विद्याशाखेतील मराठी वाङ्.मय (ऐच्छिक) अभ्यासक्रमाच्या अध्ययनातून विद्यार्थ्यांची साहित्य ही संकल्पना स्पष्ट होऊन मराठी भाषाविषयक अभिरुची विकसित होईल.
- २) मराठी साहित्य परंपरा, लेखक, कवी, विचारवंत यांचा परिचय होईल, त्यांचा लेखनातून आलेल्या सामाजिक एकात्मता, सर्वधर्म समभाव, राष्ट्रीय एकात्मता आणि भारतीय राज्यघटनेचे अधिष्ठान असावेत्या मानवी मूल्यांची विद्यार्थ्यांमध्ये रुजवणूक होईल.
- ३) विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्य व कला याविषयी आवड निर्माण होईल. त्याची चिकित्सा, तुलना, समीक्षा करण्याची दृष्टी विकसित झाल्यामुळे विविध साहित्य प्रकारातील लेखनाचे योग्य अध्ययन, संशोधन आणि सर्जनशील निर्मिती करतील.
- ४) भाषा आणि साहित्याचा सामाजिक तसेच कलात्मक पातळीवर अभ्यास केल्याने विवेकपूर्ण तर्कसंगतता आणि कारुरूपपूर्ण संवेदनशीलता निर्माण होऊन साहित्याचे व्यावहारिक उपयोग करता येईल.
- ५) साहित्याच्या विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी साहित्याच्या अभ्यासासह प्रतिष्ठापूर्ण रोजगार मिळविण्यासाठी कौशल्ये प्राप्त होतील.
- ६) रोजगार निर्मितीसाठी लागणाऱ्या विविध कौशल्ये निर्मितीचा दृष्टिकोन विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण होईल.

विभाग-ब

बी.ए. भाग-१, सत्र-२

विषय : मराठी वाङ्.मय (ऐच्छिक)

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती (COs) :

- १) मानवी जीवन समृद्ध करणाऱ्या 'नाटक' या वाङ्.मयप्रकाराचा परिचय विद्यार्थ्यांना होईल.
- २) 'वाटा पळवाटा' या नाटकातील विविध मानवी प्रवृत्तींचे दर्शन घडेल.
- ३) 'वाटा पळवाटा' नाटकाच्या माध्यमातून सामाजिक संस्कृतीचे दर्शन होईल तथा विविध व्यक्तिमत्त्वांचा परिचय होईल.
- ४) 'वाटा पळवाटा' च्या अभ्यासाने नाटकचे आकलन, आस्वाद आणि मूल्यमापन करण्याची क्षमता विकसित होईल.
- ५) नाटक निर्मितीच्या घटकांचा, तंत्राचा अभ्यास झाल्याने नाटक निर्मिती करण्याची प्रेरणा विद्यार्थ्यांना मिळेल.
- ६) नाटक / रंगभूमीवर कारकीर्द करू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांना ही अभ्यासपत्रिका उपयुक्त ठरेल.
- ७) 'काव्यसरिता' च्या माध्यमातून विविध प्रकारच्या रचनांचा अभ्यास करता येईल.
- ८) सामाजिक जाणिवेचा, राष्ट्रीय एकात्मता, प्रेमविषयक भावना, भावनिकता या विचारांची बांधिलकी निर्माण होईल.
- ९) काव्यांच्या विविध प्रवाहांचा परिचय होईल व त्यातून काव्यनिर्मितीची प्रेरणा विकसित होईल.

अ.क्र.	अभ्यासपत्रिकेचे घटक	नेमलेले तास	श्रेयांक
१	नाटक - 'वाटा पळवाटा' - लेखक दत्ता मंगत, कॉन्टीनेन्टल प्रकाशन, पुणे	३०	०४
२	कविता - 'काव्यसरिता' (संपादित) संपादक - डॉ. गजानन जाधव, डॉ. गजानन मुंदे	३०	

विभाग व

बी.ए. भाग-१, सत्र-१

विषय : मराठी (आवश्यक)

नेमलेले पाठ्यपुस्तक : 'शब्दगंध' भाग-१ (सत्र १ व सत्र २) (संपादित)
प्रकाशकाचे नाव : राधव पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती (COs) :

- नेमलेल्या साहित्यातून जीवनदर्शन, समकालीन व्यवहार जाणवता यांची माहिती होईल.
- वैचारिक, ललित, कविता या विविध वाङ्मय प्रकाराचे ज्ञान होईल. या वाङ्मय प्रकाराचे वेगळेपण जाणून घेतील तथा यामधील साम्यभेदाचे आकलन होईल.
- वैचारिक मतातून भाषेच्या सर्जनशील रूपाचे विद्यार्थ्यांना आकलन होईल. तसेच चारित्र्यविषय असलेल्या थोर व्यक्तींच्या जीवनकाळातून विद्यार्थ्यांना प्रेरणा मिळेल आणि संकटावर मात करून जीवनात यशस्वी होता येतेहा विचार त्यांच्या मनी रुजेल.
- ललित कलाकृतींच्या वाचनातून आनंद, बोध, ज्ञान इत्यादींची प्राप्ती होऊन विद्यार्थ्यांच्या जीवनविषयक जाणवता समृद्ध होतील.
- वैचारिकता, तात्त्विकता, काव्यात्मकता, भावनात्मकता, सामान्य गोष्टीतील असामान्यत्वाचे दर्शन यातून विद्यार्थ्यांचा दृष्टीकोण संपन्न होईल.
- विविध प्रकारच्या साहित्याचे आकलन, वर्णन, आस्वादन, विश्लेषण आणि मूल्यमापन करण्याची क्षमता वाढून विद्यार्थ्यांची अभिरूची विकसित होईल.
- या वाङ्मयप्रकारातून विविध प्रकारचे नीतिमूल्ये, जीवनमूल्ये, यांची शिकवण विद्यार्थ्यांना मिळेल, त्याचा उपयोग उत्तमरीतीने जीवन जगण्यासाठी होईल.
- 'उपयोजित' घटकाच्या माध्यमातून विविध प्रकारची कौशल्ये त्यांच्यात निर्माण होतील व ते रोजगारक्षम होतील.
- विचारवंत, लेखक, कवी होण्यासाठी हे अध्ययन प्रेरक ठरेल, सहाय्यभूत ठरेल. यातून विद्यार्थी भाषेचा सर्जनशील वापर करा करता हे समजून घेतील व विविध प्रकारातील साहित्य निर्मिती करतील. तसेच व्यवहारिक उपयोजन करून रोजगारक्षम होतील.

अ.क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका (Teaching Hours)	श्रेयांक Credit
विभाग - अ	वैचारिक		
१)	माझे तीन गुरू व तीन देवते - डॉ.वावासाहेब आंबेडकर	१२	
२)	सत्यशोधक पंडरीनाथ पाटील आणि महात्मा फुले यांचे चरित्र - डॉ.प्रल्हाद जी. लुलेकर		
३)	छत्रपती शिवरायांचो प्रशासन व्यवस्था - चंद्रशेखर शिखरे		
विभाग - ब	ललित		
१)	जनानी जयपुरी - वसंत वापट	१२	
२)	गडी - प्रतिमा इंगोले		
३)	वाघापूर पॅटर्न - अशोक मानकर		
विभाग - क	कविता		
१)	संतवाणी	११	०३
	अ)पैलतोपे... संत ज्ञानेश्वर		
	ब) कांदा, गुळा माजी - संत सावता माळी		
२)	नवा शिमाई - केशवसुत		
३)	या भारतात बंधुभाव नित्य वसू दे - राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज		
४)	विमान - अजीम नवाज राही		
५)	पोर्शीदा - रवींद्र महल्ले		
६)	अतिक्रमण - विशाल इंगोले		
विभाग - ड	उपयोजित मराठी		
	लेखनाविषयक नियम	१०	
	मुद्रित शोधन		
		४५	०३

विषय व
की.ए. २०१९, २०२१
विषय : मराठी कादंबरी (ऐच्छिक)

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती (COs) :

- १) कादंबरी या वाङ्मय प्रवाहातून सामाजिक प्रश्नांची जाणीव निर्माण होऊन व सामाजिक न्यायाची जाणीव होईल.
- २) धूळपावलं या कादंबरीतून समाजातील विविध व्यक्तिरेखा, त्या ग्रामीण संस्कृतीचे दर्शन होईल.
- ३) नेमलेल्या कादंबरीमधील पात्रांच्या नात्याची गुंतागुंत आणि भावनिक आंदोलनाचा शोध घेत येईल.
- ४) मासिक व वाङ्मयीन मूल्यांच्या अभ्यास होईल.
- ५) कादंबरी लेखनाचे तंत्र अवगत करता येईल.
- ६) कादंबरीचे स्वरूप व घटक समजून घेतल्यामुळे जीवन व्यवहाराच्या केंद्रस्थानी असणाऱ्या मनुष्य व इतर घटकांवर आधारित कादंबरी लेखनाचा प्रयत्न करता येईल.
- ७) 'काव्यसरिता' च्या माध्यमातून विविध प्रकारच्या रचनांच्या अभ्यास करता येईल.
- ८) सामाजिक जाणिवेचा, राष्ट्रीय एकतेचा, प्रेमविषयक भावना, भावनिकता या विचारांची बांधिलकी निर्माण होईल.
- ९) काव्यांच्या विविध प्रवाहांचा परिचय होईल व त्यातून काव्यनिर्मितीची प्रेरणा विकसित होईल.

अ.क्र.	अभ्यासपत्रिकेचे घटक	नेमलेले तास	श्रेयांक
१	कादंबरी - 'धूळपावलं' - लेखक महेंद्र कदम, शब्दालय प्रकाशन, श्रीसंगमपूर	३०	०४
२	कविता - 'काव्यसरिता' (संपादित) संपादक - डॉ. मजानन जाधव, डॉ. मजानन मुंदे, राधव पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर ('काव्यसरिता' मधील क्रमांक १ ते १० कविता अभ्यासक्रमात राहतील.)	३०	
	कौशल्यविषयीचे घटकअभ्यासक्रम	१५	
		७५	०४

गुण विभागणी

एकूण गुण - १००
लेखी गुण - ८०
अंतर्गत मूल्यमापन - २०
वैज - ३ तास

अ) कादंबरी - 'धूळपावलं' - ४० गुण
ब) कविता - 'काव्यसरिता' - ४० गुण
प्रश्ननिहाय गुण विभागणी :-

प्रश्न १ - संदर्भात रपष्टीकरण
(कादंबरी व कवितेवर प्रत्येकी ०५ गुणांचे दोन संदर्भ विचारले जातील.) - २० गुण
प्रश्न २ - 'धूळपावलं' कादंबरीवर ०१ दीर्घांतरी प्रश्न - १२ गुण
प्रश्न ३ - 'धूळपावलं' कादंबरीवर ०१ लघुत्तरी प्रश्न - ०८ गुण
प्रश्न ४ - 'काव्यसरिता' वर ०१ दीर्घांतरी प्रश्न - १२ गुण
प्रश्न ५ - 'काव्यसरिता' वर ०१ लघुत्तरी प्रश्न - ०८ गुण
(वरील प्रश्नांना अंतर्गत पर्याय राहतील.)
प्रश्न ६ - वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी ५० प्रश्न- प्रत्येकी ०२ गुणांचे - २० गुण
(वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्नांमध्ये कादंबरी व कवितेवर प्रत्येकी ०५ प्रश्न विचारले जातील.)

कौशल्य निकासावर आधारीत अंतर्गत मूल्यमापन :- २० गुण

- गुण विभागणी - २० गुण
- १) गृहपाठ - १५ गुण
- २) मौखिक परीक्षा - ०५ गुण

सूचना :- (१) गृहपाठासाठी परिसरातील कष्टकर्यांच्या जीवनाचे निरीक्षण करून त्यावर टिपण तयार करावे.
(२) आपल्या परिसरातील कवींची मुजाबत घेऊन त्याचे शब्दांकन करा.
(३) मौखिक परीक्षा ही गृहपाठावर आधारित असेल.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

बी.ए. भाग- १ मराठी (आवश्यक)
सत्र १ ले

गुण विभागणी

एकूण गुण - १००
लेखीगुण - ८०
अंतर्गत मूल्यमापन - २०
वेळ - ३ तास

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले पाठ्यपुस्तक

'शब्दगंध' भाग-१ (सत्र-१ व सत्र-२) (संपादित)

प्रकाशकाचे नाव : राघव पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर
(विभाग 'अ', 'ब' आणि 'क' साठी)उपयोजित मराठी - संपादक डॉ.केतकी मोडक, संतोष शेणई,
सुजाता शेणई - पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे या पुस्तकातील

प्रकरण १५ वे - लेखनविषयक नियम - डॉ.मृणालिनी शहा

प्रकरण १६ वे - मुद्रितशोधन- सुजाता शेणई, डॉ.केतकी मोडक

विभाग - अ	वैचारिक	-	२०गुण
विभाग - ब	ललित	-	२०गुण
विभाग - क	कविता	-	२०गुण
विभाग - ड	उपयोजित मराठी	-	२०गुण

प्रश्ननिहाय गुण विभागणी :-

विभाग 'अ' व 'ब' यावर १४ गुणांचा प्रत्येक एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	-	२८ गुण
विभाग 'क' यावर प्रत्येकी ०८ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न	-	१६ गुण
विभाग 'ड' मधील उपयोजित मराठीवर प्रत्येकी ०८ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न	-	१६ गुण
वस्तुनिष्ठ प्रश्न - उपरोक्त अभ्यासक्रमातील विभाग 'अ' व 'ब' यावर प्रत्येकी ०३ प्रश्न आणि विभाग 'क' व 'ड' यावर प्रत्येकी ०२ प्रश्न वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे असो एकूण १० बहुपर्यायी प्रश्न विचारले जातील. प्रत्येक प्रश्नास ०२ गुण याप्रमाणे हा प्रश्न २० गुणांचा असेल.	-	२० गुण

विभाग 'ड' साठी संदर्भ ग्रंथ म्हणून उपयोजित मराठी - संपादक डॉ.केतकी मोडक, संतोष शेणई, सुजाता शेणई
- पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे या या पुस्तकातील प्रकरण १५ वे लेखनविषयक नियम व प्रकरण १६ वे - मुद्रितशोधन
या प्रकरणावर प्रत्येकी ०८ गुणांची दोन लघुत्तरी प्रश्न विचारल्या जातील.

कौशल्य विकासावर आधारित अंतर्गत मूल्यमापन :- Skill Enhancement Module (SEM) - २० गुण

● गुण विभागणी	
१) गृहपाठ	- १५गुण
२) मौखिक परीक्षा	- ०५गुण

सूचना :- (१) गृहपाठ आपल्या परिसरातील प्रगाढी शिक्षक, डॉक्टर, लोकप्रतिनिधी, आदर्श शेतकरी किंवा सामाजिक कार्यकर्ते यांची मुलाखत शब्दबद्ध करा.

(२) वैचारिक, ललित इत्यादी प्रकारातील उताऱ्याचे मुद्रितशोधन करा.

(३) दिलेल्या उताऱ्याचे प्रमाण मराठी भाषेच्या लेखनविषयक नियमांनुसार लेखन करा.

(४) मौखिक परीक्षाही गृहपाठावर आधारित असेल.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

मराठी कौशल्ये विकास अभ्यासक्रम

Ability Enhancement Course-I

शैक्षणिक वर्ष - २०२२-२३ पासून

बी.ए.भाग-१, सत्र-१

'मराठी भाषिक कौशल्ये : संभाषण कौशल्ये'

एकूण तासिका १५, श्रेयांक - १

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती (COs)

१. संभाषण कौशल्य विकासाला सहाय्य होईल.
२. मराठी भाषा क्षमतेच्या बाबीस मदत होईल.
३. संभाषण क्षेत्राची दारे खुली होतील.
४. विविध वावसाय क्षेत्रात संधी उपलब्ध होईल.

अभ्यास घटक

'व्यक्तित्व विकासासाठी : संभाषण व लेखनकौशल्ये' - (संपादक : डॉ.पृथ्वीराज तौर, डॉ.शैलेंद्र लेंडे, डॉ.वंदना महाजन), अथर्व पब्लिकेशन्स हे संपादित पुस्तक या अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले आहे.

संभाषण कौशल्ये - एकूण तासिका-१५

१. संभाषण कौशल्ये - राजेंद्र दत्तात्रय थोरात
२. सूत्रसंचालन कौशल्ये - प्रतिभा कदम /जतीन कदम
३. मुलाखत कौशल्ये - शैलेश त्रिभुवन / रवींद्र वेम्बरे
४. वक्तृत्व कौशल्ये - पुंडलिक कोलते

(विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयातील कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन करणे, परिसरातील विशेष उल्लेखनीय व्यक्तीची मुलाखत घेणे आणि किमान सात ते दहा मिनिटे सार्वजनिक ठिकाणी भाषण करणे अपेक्षित आहे. यादृष्टीने नियोजन अपेक्षित आहे.)

गुण विभागणी - एकूण गुण २५

घटक चाचणी / कौशल्य मूल्यांकन	- १० गुण
गृहपाठ / कौशल्य विकास प्रकल्प कार्य	- १० गुण
चर्चासत्र/ कौशल्यकार्याचे सादरीकरण	- ०५ गुण

(अभ्यासपत्रिकेतील सर्व घटकांवर प्रश्न विचारण्यात येतील)

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS) अभ्यासक्रम २०२२-२०२३
विभाग अ (Part-A)

विद्याशाखा : मानव विज्ञान (Faculty - Humanities)

अभ्यासक्रम : वाङ्मय स्नातक / बी.ए., (Programme - B.A.)

विषय : मराठी वाङ्मय (ऐच्छिक)

बी.ए.भाग-१, सत्र-१

प्रस्तावना :- (Preamble)

मराठी साहित्याच्या विविध वाङ्मय प्रवाहाचा अभ्यासातून विद्यार्थ्यांच्या ज्ञानाच्या कक्षा रुंदावतील. विविध साहित्य प्रवाहातील अभ्यासातून साहित्य निर्मितीच्या घटकाचे तंत्र विद्यार्थ्यांच्या अंगी विकसित होतील. साहित्यातून मानवी मूल्यांचे आकलन विद्यार्थ्यांना होईल. वाचन, लेखन, श्रवण कौशल्य विकसित होतील तसेच उपरोक्ति: संकल्पना अभिवृद्ध होतील. साहित्य विश्वातून नवनिर्मितीचा व सर्जनशीलतेचा नवा आविष्कार अभिवृद्ध होण्यासाठी विद्यार्थ्यांना मदत होईल. प्रबोधनाची विचारधारा विकसित होईल. संशोधनाची नवप्रेरणा निर्माण होईल. एकूणच सर्व विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासाकरिता साहित्यातील प्रेरणा मार्गदर्शक ठरतील.

मराठी वाङ्मय (ऐच्छिक) अभ्यासक्रमाची विशिष्ट निष्पत्ती (PSOs) :

- १) रात गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठाच्या मानव विज्ञान विद्याशाखेतील मराठी वाङ्मय (ऐच्छिक) अभ्यासक्रमाच्या अध्ययनामुळे विद्यार्थ्यांची साहित्य ही संकल्पना स्पष्ट होऊन मराठी भाषाविषयक अगिरुची विकसित होईल.
- २) मराठी साहित्य परंपरा, लेखक, कवी, विचारवंत यांचा परिचय होईल, त्यांचा लेखनातून आलेल्या सामाजिक एकात्मता, सर्वधर्म समभाव, राष्ट्रीय एकात्मता आणि भारतीय राजघटनेचे अधिष्ठान असलेल्या मानवी मूल्यांची विद्यार्थ्यांमध्ये रुजवणूक होईल.
- ३) विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्य व कला याविषयी आवड निर्माण होईल. त्याची विकित्सा, तुलना, समीक्षा करण्याची दृष्टी विकसित झाल्यामुळे विविध साहित्य प्रकारातील लेखनाचे योग्य अध्ययन, संशोधन आणि सर्जनशील निर्मिती करतील.
- ४) भाषा आणि साहित्याचा सामाजिक नसेच कलात्मक पातळीवर अभ्यास केल्याने विवेकपूर्ण तर्कसंगतता आणि कारूप्यपूर्ण संवेदनशीलता निर्माण होऊन साहित्याचे व्यावहारिक उपयोजन करता येईल.
- ५) साहित्याच्या विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी साहित्याच्या अभ्यासासह प्रतिष्ठापूर्ण रोजगार मिळविण्यासाठी कौशल्ये प्राप्त होतील.
- ६) रोजगारा निर्मितीसाठी लागणाऱ्या विविध कौशल्यनिर्मितीचा दृष्टिकोन विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण होईल.

अभ्यासक्रमाची रोजगारविषयक क्षमता (Employability Potential of the Programme)

नवा शोध, नवी संदने दुरसंश्लेषित / समाजापर्यंत पोचवायाची असतीलतर समर्थ भाषेशिवाय पर्याय नाही. मग ही परंपरागत, संगणकीय, गणिती, एसएमएस तंत्राधारित, इमोजी भाषा का असेना, साहित्याच्या विद्यार्थ्यांना या अनुषंगाने जवळजवळ सर्वच सेवाक्षेत्रात, व्यवसायाच्या क्षेत्रात अगिकृत भाषा कौशल्य व त्याच्या जोडीला त्याने आत्मसात केलेल्या इतर कौशल्यामुळे संधीची मग त्याच्या आजुबाजूला वाहत आहे व या संधीचे त्याने सोने केलेतर त्याला निश्चितच रोजगार प्राप्त होईल.

मानव विद्याशाखेतील मराठी वाङ्मय (ऐच्छिक)हा अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या विविध संधी प्राप्त होतील. त्यातीलकाही महत्त्वाच्या संधीची यादीखाली दिली आहे.

- १) बी.ए. ही पदवी प्राप्त झाल्यानंतर विद्यार्थ्यांना विविध स्पर्धा परीक्षांची तयारी करता येईल.
- २) राज्य व केंद्रीय लोकसेवा आयोगाच्या परीक्षांची तयारी करण्यासाठी सदर अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.
- ३) विविध शासकीय, उद्योग, सेवाविषयक क्षेत्रात रोजगार प्राप्त होईल.
- ४) व्यावहारिक मराठीच्या माध्यमातून संवाद कौशल्ये अंगी बाणविल्यावर (१) व्यावहारिक - बाजार, दुकान, स्टेशन इ. (२) व्यावसायिक - शिक्षक, प्राध्यापक, वकील, डॉक्टर, विक्रेता, दलाल, दुभाषी, शेअर दलाल, इ.(३) प्रशासकीय (४) रंगभूमी/लोकसंग्रामी यांमध्ये व्यवसायाच्या संधी निर्माण होतील.
- ५) माहिती प्रसारण या क्षेत्रात उपसंपादक, बार्ताहर, सूत्रसंचालक, कथालेखक, छायाचित्रकार, ध्वनिसंकलक, दिग्दर्शक, सहाय्यक दिग्दर्शक, कार्यकारी निर्माता, रचनेलेखक, व्हाईस ओव्हर आर्टरट, बातमी विश्लेषक, जनसंपर्क अधिकारी अशा रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत.
- ६) दृकश्राव्य माध्यमात संवाद व कथालेखक, पटकथालेखक, पटकथा सल्लागार आणि मार्गदर्शक, मध्यस्थ, निवेदक, सूत्रसंचालक, संहितालेखक, गीतलेखक, माहितीपट निर्माता, नट, कलाकार, गायक, संगीतकार, सारथकलाकार अशा विविध संधी उपलब्ध आहेत.
- ७) फलक लेखन, गितीपत्रक लेखन, नागपट्टीका लेखन, ब्लॉग रायटर, अहवाल लेखक, मानपत्र/प्रमाणपत्र लेखक, आभासी (घोष्ट रायटर) लेखक, शब्दांकनकर्ता, दिनदर्शिका, शुभेच्छापत्रे, लग्न पत्रिका, निमंत्रण पत्रिका,

विभाग वं

वी.ए. भाग १, सत्र-२

विषय : मराठी (आवश्यक)

नेमलेले पाठ्यपुस्तक : 'शब्दगंध' भाग-१ (सत्र १ व सत्र २) (संपादित)
प्रकाशकाचे नांव : राघव पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती (COs) :

- नेमलेल्या साहित्यातून जीवनदर्शन, समकालीन व्यवहार जाणीवा यांची माहिती होईल.
- वैचारिक, ललित, कविता या विविध वाङ्मय प्रकाराचे ज्ञान होईल. या वाङ्मय प्रकाराचे वेगळेपण जाणून घेतील तथा योग्यतेने साम्यभेदाचे आकलन होईल.
- वैचारिक मद्यातून भाषेच्या सर्जनशील रूपाचे विद्यार्थ्यांना आकलन होईल. तसेच चारित्र्यविषय असलेल्या थोर व्यक्तींच्या जीवनकायातून विद्यार्थ्यांना प्रेरणा मिळेल आणि संकटावर मात करून जीवनात यशस्वी होता येते हा विचार त्यांच्या मनां रुजेल.
- ललित कलाकृतींच्या वाचनातून आनंद, बोध, ज्ञान इत्यादींची प्राप्ती होऊन विद्यार्थ्यांच्या जीवनविषयक जाणिवा समृद्ध होतील.
- वैचारिकता, तात्त्विकता, काव्यात्मकता, भावनात्मकता, सामान्य गोष्टीतील असामान्यत्वाचे दर्शन यातून विद्यार्थ्यांच्या दृष्टीकोण संपन्न होईल.
- विविध प्रकारच्या साहित्याचे आकलन, वर्णन, आस्वादन, विश्लेषण आणि मूल्यमापन करण्याची क्षमता वाढून विद्यार्थ्यांची आभेरीची विकसित होईल.
- या वाङ्मय प्रकारातून विविध प्रकारचे नीतिमूल्ये, जीवनमूल्ये, यांची शिकवण विद्यार्थ्यांना मिळेल, त्याचा उपयोग उत्तमरितीने जिवन जगण्यासाठी होईल.
- 'उपयोजित' घटकाच्या माध्यमातून विविध प्रकारची कौशल्ये त्यांच्यात निर्माण होतील व ते रोजगारक्षम होतील.
- विवारवंत, लेखक, कवी होण्यासाठी हे अध्ययन प्रेरक ठरेल, सहाय्यभूत ठरेल. यातून विद्यार्थी भाषेचा सर्जनशील वापर करता करता हेसमजून घेतील व विविध प्रकारातील साहित्य निर्मिती करतील. तसेच व्यवहारिक उपयोजन करून रोजगारक्षम होतील.

अ.क्र. Sr.No	घटक Topic	अध्यापन तासिका (Teaching Hours)	श्रेयांक Credit
विभाग - अ	वैचारिक		
१)	हा विद्येचा समय आहे ! - शाहू महाराज	१२	
२)	राष्ट्रसंत व राष्ट्रपिता - राम शेवाळकर		
३)	शिक्षणाविषय माणूस घोंडाच - संतोष भीमराव अरसोड		
विभाग - ब	ललित		
१)	जागल - भाऊ मांडवकर	१२	
२)	हिरवा तपस्वी - शं.ना.नवरे		
३)	करतुरी - विजय जाधव		
विभाग - क	कविता		
१)	संतवाणी		०३
	अ) दादला (भारुड) -संत एकनाथ		
	ब) सदासर्वकाळ अंतरीकुटिल -संत तुकाराम	११	
२)	रांगई - भीरताई ठाकरे		
३)	बाप बावरं पेरते - श्याम ठक		
४)	या शहरी संवेदनेशी जुळवून घेताना - अशोक इंगळे		
५)	मफल - किशोर वळी		
६)	मगतसिंह - वैभव भिवरकर		
विभाग - ड	उपयोजित मराठी	१०	
	कार्यलक्षीय पत्रव्यवहार		
	स्व-परिचयपत्र व नोकरीसाठी अर्जलेखन		
		४५	०३

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

मराठी कौशल्ये विकास अभ्यासक्रम

Skill Enhancement Course-II

शैक्षणिक वर्ष - २०२२-२३ पासून

बी.ए. भाग-१, सत्र - २

'मराठी भाषिक कौशल्ये : लेखन कौशल्ये'

एकूण तासिका १५, श्रेयांक -- १

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती (COs)

१. लेखन कौशल्ये विकासाला सहाय्य होईल.
२. मराठी भाषा क्षमतेच्या वाढीस मदत होईल.
३. लेखन क्षेत्रातील दारे खुली होतील.
४. विविध व्यवसाय क्षेत्रात संधी उपलब्ध होईल.

अभ्यास घटक

'व्यक्तित्व विकाससाठी : संभाषण व लेखनकौशल्ये' - (संपादक : डॉ. पृथ्वीराज तोर, डॉ. शैलेन्द्र लेंडे, डॉ. वंदना महाजन), अथर्व पब्लिकेशन्स हे संपादित पुस्तक या अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले आहे.

लेखन कौशल्ये - एकूण तासिका - १५

१. लेखन कौशल्ये -- प्रतिका गीतम तालंगकर कव्यले
२. संवाद लेखन कौशल्ये - राजकुमार लक्ष्मणराव तांगडे
३. जाहिरात लेखन कौशल्ये-- रवि पवार
४. गीत लेखन कौशल्ये - विनायक पवार

(विद्यार्थ्यांनी लेखन कौशल्ये आत्मसात करून त्याचे विविध उपक्रमांच्या माध्यमातून उपयोजन करणे, महाविद्यालयातील विविध कार्यक्रम प्रसंगी नाटक, श्रुतिकेसाठी, संवाद लेखन करणे, निरनिराळ्या माध्यमांसाठी महाविद्यालय तथा संस्थेच्या अभिनव, कल्पक जाहिराती तयार करणे, तथा महाविद्यालयात विशिष्ट कार्यक्रमासाठी गीत निर्मिती करणे अपेक्षित आहे. या दृष्टीने नियोजन अपेक्षित आहे.)

गुण विभागणी - एकूण गुण २५

घटक चाचणी / कौशल्ये मूल्यांकन - १० गुण

गृहपाठ / कौशल्ये विकास प्रकल्प कार्य - १० गुण

चर्चासत्र / कौशल्येकार्याचे सादरीकरण - ०५ गुण

(अभ्यासपत्रिकेतील सर्व घटकांवर प्रश्न विचारण्यात येतील)

वी.ए. भाग- १ मराठी (आवश्यक)

सत्र २ रे

गुण विभागणी

एकूण गुण - १००
लेखी गुण - ८०
अंतर्गत मूल्यमापन - २०
वेळ - ३ तास

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले पाठ्यपुस्तक

- 'शब्दगंध' भाग-१ (सत्र-१ व सत्र-२) (संपादित)

प्रकाशकाचे नाव : राघव पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर
(विभाग 'अ', 'ब' आणि 'क' साठी)

उपयोजित मराठी - संपादक डॉ.केतकी मोडक, संतोष शेणई,
सुजाता शेणई - पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे या पुस्तकातील
प्रकरण ३ रे- कार्यालयीन पत्रव्यवहार - डॉ.कल्याणी दिवेकर
प्रकरण ४ थे- स्वपरिचयपत्र व नोकरीसाठी अर्जलेखन -
डॉ.भूपण केळकर

विभाग - अ	वैचारिक	-	२०गुण
विभाग - ब	ललित	-	२०गुण
विभाग - क	कविता	-	२०गुण
विभाग - ड	उपयोजित मराठी	-	२०गुण

प्रश्ननिहाय गुणविभागणी :-

विभाग 'अ' व 'ब' यावर १४ गुणांचा प्रत्येक एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	-	२८ गुण
विभाग 'क' यावर प्रत्येकी ०८ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न	-	१६ गुण
विभाग 'ड' मधील उपयोजित मराठीवर प्रत्येकी ०८ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न	-	१६ गुण
वस्तुनिष्ठ प्रश्न - उपरोक्त अभ्यासक्रमातील विभाग 'अ' व 'ब' यावर प्रत्येकी ०३ प्रश्न आणि विभाग 'क' व 'ड' यावर प्रत्येकी ०२ प्रश्न	-	२० गुण
वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे असे एकूण १० बहुपर्यायी प्रश्न विचारले जातील. प्रत्येक प्रश्नास ०२ गुण याप्रमाणे हा प्रश्न २० गुणांचा असेल.		

विभाग 'ड' साठी संदर्भ ग्रंथ म्हणून उपयोजित मराठी - संपादक डॉ.केतकी मोडक, संतोष शेणई, सुजाता शेणई - पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे या या पुस्तकातील प्रकरण ३ रे कार्यालयीन पत्रव्यवहार व प्रकरण ४ थे -स्व-परिचयपत्र व नोकरीसाठी अर्ज लेखन या प्रकरणावर प्रत्येकी ०८ गुणांची दोन लघुत्तरी प्रश्न विचारल्या जातील.

कौशल्य विकासावर आधारित अंतर्गत मूल्यमापन :- - २० गुण

- गुण विभागणी
- १) गृहपाठ - १५ गुण
- २) मौखिक परीक्षा - ०५ गुण

सूचना :- (१) गृहपाठ आपल्या परिसरातील लेखकाच्या मुलाखतीचे शब्दांकन करा.
(२) आपल्या परिसरातील ५ विविध कार्यालयाशी पत्रव्यवहार करा.
(३) स्व-परिचयपत्र तयार करून नोकरीसाठी अर्जलेखन करा.
(४) मौखिक परीक्षा ही गृहपाठावर आधारीत असेल.

वी.ए. भाग- १ मराठी (आवश्यक)
सत्र २ रे

गुण विभागणी

एकूण गुण - १००
लेखी गुण - ८०
अंतर्गत मूल्यमापन - २०
वेळ - ३ तास

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले पाठ्यपुस्तक - 'शब्दगंध' भाग-१ (सत्र-१ व सत्र-२) (संपादित)

प्रकाशकाचे नाव : राघव पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर
(विभाग 'अ', 'ब' आणि 'क' साठी)

उपयोजित मराठी - संपादक डॉ.केतकी मोडक, संतोष शेणई,
सुजाता शेणई - पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे या पुस्तकातील
प्रकरण ३ रे- कार्यालयीन पत्रव्यवहार - डॉ.कल्याणी दिवेकर
प्रकरण ४ थे- स्वपरिचयपत्र व नोकरीसाठी अर्जलेखन -
डॉ.मृषण केळकर

विभाग - अ	वैचारिक	-	२० गुण
विभाग - ब	ललित	-	२० गुण
विभाग - क	कविता	-	२० गुण
विभाग - ड	उपयोजित मराठी	-	२० गुण

प्रश्ननिहाय गुणविभागणी :-

विभाग 'अ' व 'ब' यावर १४ गुणांचा प्रत्येक एक दीर्घांतरी प्रश्न	-	२८ गुण
विभाग 'क' यावर प्रत्येकी ०८ गुणांचे दोन लघुतरी प्रश्न	-	१६ गुण
विभाग 'ड' मधील उपयोजित मराठीवर प्रत्येकी ०८ गुणांचे दोन लघुतरी प्रश्न	-	१६ गुण
वस्तुनिष्ठ प्रश्न - उपरोक्त अभ्यासक्रमातील विभाग 'अ' व 'ब' यावर प्रत्येकी ०३ प्रश्न आणि विभाग 'क' व 'ड' यावर प्रत्येकी ०२ प्रश्न	-	२० गुण
वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे असे एकूण १० बहुपर्यायी प्रश्न विचारले जातील. प्रत्येक प्रश्नास ०२ गुण याप्रमाणे हा प्रश्न २० गुणांचा असेल.		

विभाग 'ड' साठी संदर्भ ग्रंथ म्हणून उपयोजित मराठी - संपादक डॉ.केतकी मोडक, संतोष शेणई, सुजाता शेणई - पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे या या पुस्तकातील प्रकरण ३ रे कार्यालयीन पत्रव्यवहार व प्रकरण ४ थे - स्व-परिचयपत्र व नोकरीसाठी अर्ज लेखन या प्रकरणावर प्रत्येकी ०८ गुणांची दोन लघुतरी प्रश्न विचारल्या जातील.

कौशल्य विकासावर आधारित अंतर्गत मूल्यमापन :-

• गुण विभागणी	
१) गृहपाठ	- १५ गुण
२) मौखिक परीक्षा	- ०५ गुण

सूचना :- (१) गृहपाठ आपल्या परिसरातील लेखकाच्या मुलाखतीचे शब्दांकन करा
(२) आपल्या परिसरातील ५ विविध कार्यालयांशी पत्रव्यवहार करा.
(३) स्व-परिचयपत्र तयार करून नोकरीसाठी अर्जलेखन करा.
(४) मौखिक परीक्षा ही गृहपाठावर आधारित असेल.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

मराठी कौशल्ये विकास अभ्यासक्रम

Skill Enhancement Course-II

शैक्षणिक वर्ष - २०२२-२३ पासून

बी.ए.भाग-१, सत्र - २

'मराठी भाषिक कौशल्ये : लेखन कौशल्ये'

एकूण तासिका १५, श्रेयांक - १

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती (COs)

१. लेखन कौशल्य विकासाला सहाय्य होईल.
२. मराठी भाषा क्षमतेच्या वाढीस मदत होईल.
३. लेखन क्षेत्रातील दारे खुली होतील.
४. विविध व्यवसाय क्षेत्रात संधी उपलब्ध होईल.

अभ्यास घटक

'व्यक्तित्व विकासाराठी : संभाषण व लेखनकौशल्ये' - (संपादक : डॉ.पृथ्वीराज तौर, डॉ.शैलेंद्र लेंडे, डॉ.वंदना महाजन), अर्धव पब्लिकेशन्स हे संपादित पुस्तक या अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले आहे.

लेखन कौशल्ये - एकूण तासिका -१५

१. लेखन कौशल्ये -- प्रतिक्षा गौतम तालंगकर कथले
२. संवाद लेखन कौशल्ये - राजकुमार लक्ष्मणराव तांगडे
३. जाहिरात लेखन कौशल्ये- रवि पवार
४. गीत लेखन कौशल्ये -- विनायक पवार

(विद्यार्थ्यांनी लेखन कौशल्ये आत्मसात करून त्याचे विविध उपक्रमांच्या माध्यमातून उपयोजन करणे, महाविद्यालयातील विविध कार्यक्रम प्रसंगी नाटक, श्रुतिकेसाठी, संवाद लेखन करणे, निरनिराळ्या माध्यमांसाठी महाविद्यालय तथा संस्थेच्या अभिनय, कल्पक जाहिराती तयार करणे, तथा महाविद्यालयात विशिष्ट कार्यक्रमासाठी गीत निर्मिती करणे अपेक्षित आहे. या दृष्टीने नियोजन अपेक्षित आहे.)

गुण विभागणी - एकूण गुण २५

घटक चाचणी / कौशल्य मूल्यांकन - १० गुण

गृहपाठ / कौशल्य विकास प्रकल्प कार्ये - १० गुण

चर्चासत्र / कौशल्यकार्याचे सादरीकरण - ०५ गुण

(अभ्यासपत्रिकेतील सर्व घटकांवर प्रश्न विचारण्यात येतील)

विभाग व
ती.ए. भाग-१, सत्र-२
विषय : मराठी (आवश्यक)

नेमलेले पाठ्यपुस्तक : 'शब्दबंध' भाग-१ (सत्र १ व सत्र २) (संपादित)
प्रकाशकाचे नांव : राधव पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती (COs) :

- नेमलेल्या साहित्यातून जीवनदर्शन, समकालीन व्यवहार जाणीवा यांची माहिती होईल.
- वैचारिक, ललित, कविता या विविध वाङ्मय प्रकाराचे ज्ञान होईल. या वाङ्मय प्रकाराचे वेगळेपण जाणून घेतील तथा यामधील साम्यभेदाचे आकलन होईल.
- वैचारिक गद्यातून भाषेच्या सर्जनशील रूपाचे विद्यार्थ्यांना आकलन होईल. तसेच चारित्र्यविषय असलेल्या थोर व्यक्तींच्या जीवनकार्यातून विद्यार्थ्यांना प्रेरणा मिळेल आणि संकटावर गात करून जीवनात यशस्वी होता येते हा विचार त्यांच्या मनी रुजेल.
- ललित कलाकृतीच्या वाचनातून आनंद, बोध, ज्ञान इत्यादींची प्राप्ती होऊन विद्यार्थ्यांच्या जीवनविषयक जाणिवा समृद्ध होतील.
- वैचारिकता, तात्त्विकता, काव्यात्मकता, भावनात्मकता, सामान्य गोष्टीतील असामान्यत्वाचे दर्शन यातून विद्यार्थ्यांचा दृष्टीकोण संपन्न होईल.
- विविध प्रकारच्या साहित्याचे आकलन, वर्णन, आस्वादन, विश्लेषण आणि मूल्यमापन करण्याची क्षमता वाढून विद्यार्थ्यांची अभिरूची विकसित होईल.
- या वाङ्मय प्रकारातून विविध प्रकारचे नीतिमूल्ये, जीवनमूल्ये, यांची शिकवण विद्यार्थ्यांना मिळेल, त्याचा उपयोग उत्तमरितीने जिवन जगण्यासाठी होईल.
- 'उपयोजित' घटकाच्या माध्यमातून विविध प्रकारची कौशल्ये त्यांच्यात निर्माण होतील व ते रोजगारक्षम होतील.
- विचारवंत, लेखक, कवी होण्यासाठी हे अध्ययन प्रेरक ठरेल, साहाय्यभूत ठरेल. यातून विद्यार्थी भाषेचा सर्जनशील वापर कसा करावा हे समजून घेतील व विविध प्रकारातील साहित्य निर्मिती करतील. तसेच व्यवहारिक उपयोजन करून रोजगारक्षम होतील.

अ.क्र. Sr.No	घटक Topic	अध्यापन तासिका (Teaching Hours)	श्रेयांक Credit
विभाग - अ	वैचारिक		
१)	हा विद्येचा समय आहे ! - शाहू महाराज	१२	०३
२)	राष्ट्रसंत व राष्ट्रपिता - राम शेवाळकर		
३)	शिक्षणाविषय माणूस घोंडाच - संतोष भीमसाव अरसांड		
विभाग - ब	ललित		
१)	जागल - भाऊ गांडवकर	१२	
२)	हिरवा तपस्वी - शं.ना.नवरे		
३)	कस्तुरी - विजय जाधव		
विभाग - क	कविता		
१)	संतवाणी	११	
	अ) दादला (भारुडे) -संत एकनाथ		
	ब) सदासर्वकाळ अंतरीकुटिल -संत तुकाराम		
२)	सगुई - मीराताई ठाकरे		
३)	बाप बावर पेरते - श्याम ठक		
४)	या शहरी संवेदनेशी जुळवून घेताना - अशोक इंगळे		
५)	गैफल - किशोर वडी		
६)	मगतसिंह - वैभव भिवरकर		
विभाग - ड	उपयोजित मराठी	१०	
	कार्यलयीन पत्रव्यवहार		
	रव-परिचयपत्र व नोकरेसाठी अर्जलेखन		
		४५	०३

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS) अभ्यासक्रम २०२२-२०२३

विभाग अ (Part-A)

विद्याशाखा : मानव विज्ञान (Faculty - Humanities)

अभ्यासक्रम : वाङ्मय स्नातक / बी.ए., (Programme - B.A.)

विषय : मराठी वाङ्मय (ऐच्छिक)

बी.ए. भाग-१, सत्र-१

प्रस्तावना :- (Preamble)

मराठी साहित्याच्या विविध वाङ्मय प्रवाहाचा अभ्यासातून विद्यार्थ्यांच्या ज्ञानाच्या कक्षा रुंदावतील. विविध साहित्य प्रवाहातील अभ्यासातून साहित्य निमित्तीच्या घटकांचे तंत्र विद्यार्थ्यांच्या अंगी विकसित होतील. साहित्यातून मानवी मूल्यांचे आकलन विद्यार्थ्यांना होईल. वाचन, लेखन, श्रवण कौशल्य विकसित होतील तसेच उपयोजित संकल्पना अभिवृद्ध होतील. साहित्य विश्वातून नवनिमित्तीचा व सर्जनशीलतेचा नवा अविष्कार अभिवृद्ध होण्यासाठी विद्यार्थ्यांना मदत होईल. प्रबोधनाची विचारधारा विकसित होईल. संशोधनाची नवप्रेरणा निर्माण होईल. एकूणच सर्व विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासाकरिता साहित्यातील प्रेरणा मार्गदर्शक ठरेल.

मराठी वाङ्मय (ऐच्छिक) अभ्यासक्रमाची विशिष्ट निष्पत्ती (PSOs) :

- १) संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठाच्या मानव विज्ञान विद्याशाखेतील मराठी वाङ्मय (ऐच्छिक) अभ्यासक्रमाच्या अध्ययनामुळे विद्यार्थ्यांची साहित्य ही संकल्पना स्पष्ट होऊन मराठी भाषाविषयक अभिरुची विकसित होईल.
- २) मराठी साहित्य परंपरा, लेखक, कवी, विचारवंत यांचा परिचय होईल, त्यांचा लेखनातून आलेल्या सामाजिक एकात्मता, सर्वधर्म समभाव, राष्ट्रीय एकात्मता आणि भारतीय राज्यघटनेचे अधिष्ठान असलेल्या मानवी मूल्यांची विद्यार्थ्यांमध्ये रुजवणूक होईल.
- ३) विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्य व कला याविषयी आवड निर्माण होईल. त्याची विकेत्ता, तुलना, समीक्षा करण्याची दृष्टी विकसित झाल्यामुळे विविध साहित्य प्रकारातील लेखनाचे योग्य अध्ययन, संशोधन आणि सर्जनशील निर्मिती करतील.
- ४) भाषा आणि साहित्याचा सामाजिक तसेच कलात्मक पातळीवर अभ्यास केल्याने विवेकपूर्ण तर्कसंगतता आणि कारुण्यपूर्ण संवेदनशीलता निर्माण होऊन साहित्याचे व्यावहारिक उपयोजन करता येईल.
- ५) साहित्याच्या विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी साहित्याच्या अभ्यासासह प्रतिष्ठापूर्ण रोजगार मिळविण्यासाठी कौशल्ये प्राप्त होतील.
- ६) रोजगारा निर्मितीसाठी लागणाऱ्या विविध कौशल्यनिर्मितीचा दृष्टिकोन विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण होईल.

अभ्यासक्रमाची रोजगारविषयक क्षमता (Employability Potential of the Programme)

नवा शोध, नवी स्पंदने दुसऱ्यांपर्यंत / समाजापर्यंत पोचवायाची असतीलतर समर्थ भाषेशिवाय पर्याय नाही. मग ती परंपरागत, संगणकीय, गणिती, एसएमएस तंत्राधारित, इमोजी भाषा का असेना, साहित्याच्या विद्यार्थ्यांना या अनुषंगाने जवळजवळ सर्वच सेवाक्षेत्रात, व्यवसायाच्या क्षेत्रात अंगिकृत भाषा कौशल्ये व त्यांच्या जोडीला त्याने आत्मसात केलेल्या इतर कौशल्यांमुळे संधीची गंगा त्यांच्या आजूबाजूला वाहते आहे व या संधीचे त्याने सोने केलेतर त्याला निश्चितच रोजगार प्राप्त होईल.

- मानव विद्याशाखेतील मराठी वाङ्मय (ऐच्छिक)चा अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या विविध संधी प्राप्त होतील. त्यातीलकाही महत्त्वाच्या संधीची यादीखाली दिली आहे.
- १) बी.ए. ही पदवी प्राप्त झाल्यानंतर विद्यार्थ्यांना विविध स्पर्धा परीक्षांची तयारी करता येईल.
 - २) राज्य व केंद्रीय लोकसेवा आयोगाच्या परीक्षांची तयारी करण्यासाठी सदर अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.
 - ३) विविध शासकीय, उद्योग, सेवाविषयक क्षेत्रात रोजगार प्राप्त होईल.
 - ४) व्यावहारिक मराठीच्या माध्यमातून संवाद कौशल्ये अंगी बाणविल्यावर (१) व्यावहारिक - बाजार, दुकान, स्टेशन इ. (२) व्यावसायिक - शिक्षक, प्राध्यापक, वकील, डॉक्टर, विक्रेता, दलाल, दुभाषी, शेअर दलाल, इ.(३) प्रशासकीय (४) रंगभूमी/लोकसंग्रामी सामध्ये व्यवसायाच्या संधी निर्माण होतील.
 - ५) माहिती प्रसारण या क्षेत्रात उपसंपादक, वार्ताहर, सूत्रसंचालक, कथालेखक, छायाचित्रकार, ध्वनिसंकलक, दिग्दर्शक, सहाय्यक दिग्दर्शक, कार्यकारी निर्माता, स्तंभलेखक, व्हाईस ओव्हर आर्टिस्ट, बातमी विश्लेषक, जनसंपर्क अधिकारी अशा रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत.
 - ६) दृक्श्राव्य माध्यमात संवाद व कथालेखक, पटकथालेखक, पटकथा सल्लागार आणि मार्गदर्शक, मध्यस्थ, निवेदक, सूत्रसंचालक, संहितालेखक, गीतलेखक, माहितीपट निर्माता, नट, कलाकार, गायक, संगीतकार, हास्यकलाकार अशा विविध संधी उपलब्ध आहेत.
 - ७) फलक लेखन, मितीपत्रक लेखन, नामपट्टीका लेखन, ब्लॉग सायटर, जहाज लेखक, मानपत्र/प्रमाणपत्र लेखक, आभारी (घोष्ट सायटर) लेखक, शब्दांकनकर्ता, दिग्दर्शक, शुभेच्छापत्रे, लग्न पत्रिका निमंत्रण पत्रिका,

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

मराठी कौशल्ये विकास अभ्यासक्रम

Ability Enhancement Course-I

शैक्षणिक वर्ष - २०२२-२३ पासून

बी.ए. भाग १, सत्र-१

'मराठी भाषिक कौशल्ये : संभाषण कौशल्ये'

एकूण तासिका १५, श्रेयांक -- १

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती (COs)

१. संभाषण कौशल्य विकासाला सहाय्य होईल.
२. मराठी भाषा क्षमतेच्या वाढीस मदत होईल.
३. संभाषण क्षेत्राची दारे खुली होतील.
४. विविध व्यवसाय क्षेत्रात संधी उपलब्ध होईल.

अभ्यास घटक

'व्यक्तित्व विकारासाठी : संभाषण व लेखनकौशल्ये' - (संपादक : डॉ. पृथ्वीराज तीर, डॉ. शैलेन्द्र लेंडे, डॉ. वंदना महाजन). अथर्व पब्लिकेशन्स हे संपादित पुरतक या अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले आहे.

संभाषण कौशल्ये - एकूण तासिका-१५

१. संभाषण कौशल्ये - राजेंद्र दत्तात्रय थोरात
२. सूत्रसंचालन कौशल्ये - प्रतिभा कदम / जतीन कदम
३. मुलाखत कौशल्ये - शैलेश त्रिभुवन / रवींद्र बेम्बरे
४. चक्रेच कौशल्ये - पुंडलिक कोलते

(विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयातील कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन करणे, परिसरातील विशेष उल्लेखनीय व्यक्तीची मुलाखत घेणे आणि किमान सात ते दहा मिनिटे सार्वजनिक ठिकाणी माषण करणे अपेक्षित आहे. यादृष्टीने नियोजन अपेक्षित आहे.)

गुण विभागणी - एकूण गुण २५

घटक चाचणी / कौशल्य मूल्यांकन	- १० गुण
गृहपाठ / कौशल्य विकास प्रकल्प कार्य	- १० गुण
वर्चासत्र / कौशल्यकार्याचे सादरीकरण	- ०५ गुण

(अभ्यासपत्रिकेतील सर्व घटकान्वय प्रश्न विचारण्यात येतील)

आमंत्रण पत्रिका यांचे लेखन तथा माहितीपत्रक व विविध मार्गदर्शपर माहिती पुस्तिकांचे लेखन करून रोजगाराच्या संधी मिळविता येतील.

८) कार्यक्रमाचे व्यवस्थापन- लग्न, स्वागत समारंभ, विविध प्रदर्शने, प्रचार सभा, रोड शो, परिषदा, सार्वजनिक कार्यक्रम, सार्वजनिक मनोरंजनाचे कार्यक्रम, सत्कार सोहळे, पुरस्कार सोहळे, विविध विषयावर आयोजित संमेलने, क्रीडाविषयक कार्यक्रम, गटचर्चा, परिसंवाद, चर्चासत्र, कार्यशाळा, शिबीर, मेळावे, प्रश्नमंजूषा इत्यादी कार्यक्रमांचे व्यवस्थापनात आज फार मोठ्या व्यावसायिक संधी निर्माण झाल्या आहेत. या कार्यक्रमांचे आयोजन, नियोजन, कौशल्य, जाहिरात, निमंत्रण पत्रिका, मूलाखतकार, सूत्रसंचालक, जनसंपर्क अधिकारी, समुपदेशक, बातमीदार, मंचसज्जा व्यवस्थापन इत्यादींमध्ये विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत.

९) वरील समारंभामध्ये व्यवस्थापनाकरिता विद्यार्थ्यांची अशी एखादी चमू तयार करता येणे शक्य आहे. सदर समारंभामध्ये कार्यक्रमाचे आयोजन, नियोजन, कार्यक्रमाची जाहिरात, कार्यक्रम पत्रिका तयार करणे, सन्मानचिन्ह, मानपत्र तयार करणे, कार्यक्रमाचे उद्घाटन सत्र तथा समारोपाचे फलक तयार करणे, मंचसज्ज करणे, लाईट, साऊंड सिस्टीम हाताळणे, पाहुण्यांची ने-आण, त्यांचे स्वागतासाठी पुष्प, हार, बुके, शाल, भेटवस्तू इत्यादींचे नियोजन तसेच रसिकांची बैठक व्यवस्था नियोजन तथा कार्यक्रमाच्या समापनानंतर नाश्ता, चहा, जेवनाचे नियोजन, बातमी तयार करणे किंवा बातमी प्रिंट मिडिया, इलेक्ट्रिक मिडिया पर्यंत पोहचविणे. इत्यादी कार्ये या चमुमार्फत पार पाडले जाऊ शकतात. यानिमित्ताने विद्यार्थ्यांना विविध पातळीवर रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.

१०) औपचारिक संवाद शिक्षणाच्या माध्यमाने प्रौढ शिक्षण, पालक शिक्षण, प्रवासी शिक्षण, संगणक शिक्षण तथा अनौपचारिक शिक्षणाच्या माध्यमातून कुटुंब, मित्रसंघ, मेळावे, आस्वादस्थाने, स्पर्धास्थाने, जाहिरातकोडी यामध्येही व्यवसायांच्या संधी आहेत.

११) लोकगीत / प्रादेशिककला - पारंपरिक लोकगीतांचे संकलन, जतन, संवर्धन तसेच लोकनाट्य / नाटक / भारूड / तमाशा / पथनाट्य / लावणी / नाट्यसंगीत यामध्ये भाषेच्या विद्यार्थ्यांकरिता अनेक दालने खुली आहेत. या सर्व कलांचे व लोकपरंपरांचे जतन या निमित्ताने होईल व विद्यार्थ्यांना रोजगारही मिळेल.

१२) सॉफ्टवेअर प्रशिक्षण - मोबाईलवर तयार केलेले ऑडिओ/व्हिडिओ त्यांचे संपादन करण्यासाठी कॅनवा, ओबीएस, कार्डिनमस्टर, आई म्युझिक यासारख्या सॉफ्टवेअरचे तंत्रज्ञान समजून घेऊन शॉर्टफिल्म/संगीत/कविता सादरीकरण व्याख्याने/अभिलाषण / सांस्कृतिक कार्यक्रम/भाषण/विविध प्रादेशिक कला/ पारंपरिककला/ खेळ/ गाणी यांचे जतन करणारे व्हिडिओ/ ऑडिओ, व्हिडिओ मिक्सिंग/ टेकरट इन्सॉर्टिंगसारख्या गोष्टींचे प्रशिक्षण देऊन विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.

१३) मायक्रोफोन टेक्निककौशल्य - मोठ-मोठ्या कार्यक्रमांसाठीच नव्हे तर वर्गात शिकविण्यासाठी मायक्रोफोन आता गरजेची वस्तू झाली आहे. या संबंधीचे विशेष पाठ्यक्रमकरून मायक्रोफोन हाताळण्याचे मूलभूत तथा एडवान्स प्रशिक्षण घेतलेतर विद्यार्थी रोजगारक्षम होईल.

१४) साऊंड रेकॉर्डिंग - काही विद्यार्थ्यांचा आवाज चांगला असतोत्यांनी स्वतःच्या आवाजात जाहिराती तयार केल्या किंवा विविध जाहिरात कंपन्यांना सोबत घेऊन जाहिराती तयार केल्या तर रोजगाराचे नवीन दालन उपलब्ध होईल.

१५) ई-मेल, विविध ऑप, युट्युब, ब्लॉग, फेसबुक, टिव्टर, इंटरनेटवरील विविध साईटसच्या माध्यमातून मराठीतील नव्या संकल्पना, शोध, पारिभाषिक शब्द इत्यादी समाजापर्यंत पोचविता येईल व यानिमित्ताने विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी मिळतील.

१६) पर्यटनक्षेत्र - ट्रॅव्हल एजन्सी, विमान कंपन्या, टूर ऑपरेशन कंपन्या यामध्ये सहलीसाठी गाईड म्हणून रोजगार मिळू शकतो.

१७) दुभाषी म्हणूनसुद्धा रोजगार उपलब्ध होईल.

१८) प्रसार माध्यमातील व्यावसायिक वाचक / निवेदक तथा वक्ता, व्याख्याता, कवी, ललित लेखक, कथा-कथनकार, एकपात्री प्रयोगकर्ता, कीर्तनकार, प्रवचनकार इत्यादी संधी उपलब्ध आहेत.

१९) संकलक, बोली सर्वेक्षक, बोली अभ्यासक, आस्वादकार, भाषाकार, समीक्षक, परिक्षक, निरीक्षक, सुचिकार, आराखडाकार, प्रस्तावनाकार, कुटप्रश्नकार, रिपोर्टवाचक, मांडणीकार, टंकलेखक, संशोधन-सहाय्यक, संशोधन-लेखक, चौर्यकर्मशोधक, मुद्रित शोधक, टिप्पणीकार इत्यादी क्षेत्रात सहाय्यक म्हणून रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत.

२०) अनुवाद क्षेत्रात मोठी संधी मिळेल.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

वी.ए. भाग - १ मराठी (आवश्यक)
सत्र १ ले

गुण विभागणी

एकूण गुण - १००
लेखीगुण - ८०
अंतर्गत मूल्यामापन - २०
वेळ - ३ तास

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले पाठ्यपुस्तक

'शब्दगंध' भाग-१ (सत्र-१ व सत्र-२) (संपादित)

प्रकाशकाचे नाव : राघव पब्लिशर्स अण्ड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर
(विभाग 'अ', 'ब' आणि 'क' साठी)

उपयोजित मराठी - संपादक डॉ.केतकी मोडक, सतोष शेणई,
सुजाता शेणई - पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे या पुस्तकातील

प्रकरण १५ वे - लेखनविषयक नियम - डॉ.मृणालिनी शहा

प्रकरण १६ वे - मुद्रितशोधन- सुजाता शेणई, डॉ.केतकी मोडक

विभाग - अ	वैचारिक	-	२०गुण
विभाग - ब	ललित	-	२०गुण
विभाग - क	कविता	-	२०गुण
विभाग - ड	उपयोजित मराठी	-	२०गुण

प्रश्ननिहाय गुण विभागणी :-

विभाग 'अ' व 'ब' यावर १४ गुणांचा प्रत्येक एक दीर्घांतरी प्रश्न	-	२८ गुण
विभाग 'क' यावर प्रत्येकी ०८ गुणांचे दोन लघुतरी प्रश्न	-	१६ गुण
विभाग 'ड' मधील उपयोजित मराठीवर प्रत्येकी ०८ गुणांचे दोन लघुतरी प्रश्न	-	१६ गुण
वस्तुनिष्ठ प्रश्न - उपरोक्त अभ्यासक्रमातील विभाग 'अ' व 'ब' यावर प्रत्येकी ०३ प्रश्न आणि विभाग 'क' व 'ड' यावर प्रत्येकी ०२ प्रश्न	-	२० गुण
वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे असे एकूण १० बहुपर्यायी प्रश्न विचारले जातील. प्रत्येक प्रश्नास ०२ गुण याप्रमाणे हा प्रश्न २० गुणांचा असेल.		

विभाग 'ड' साठी सदर ग्रंथ म्हणून उपयोजित मराठी - संपादक डॉ.केतकी मोडक, सतोष शेणई, सुजाता शेणई - पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे या या पुस्तकातील प्रकरण १५ वे लेखनविषयक नियम व प्रकरण १६ वे - मुद्रितशोधन या प्रकरणावर प्रत्येकी ०८ गुणांची दोन लघुतरी प्रश्न विचारल्या जातील.

कौशल्य विकासावर आधारित अंतर्गत मूल्यामापन :- Skill Enhancement Module (SEM) - २० गुण

• गुण विभागणी	
१) गृहपाठ	- १५गुण
२) मौखिक परीक्षा	- ०५गुण

सूचना :- (१) गृहपाठ आपल्या परिसरातील प्रभावी शिक्षक, डॉक्टर, लोकप्रतिनिधी, आदर्श शेतकरी किंवा सामाजिक कार्यकर्ते यांची मुलाखत शब्दबद्ध करा.

(२) वैचारिक, ललित इत्यादी प्रकारातील उताऱ्याचे मुद्रितशोधन करा.

(३) दिलेल्या उताऱ्याचे प्रमाण मराठी भाषेच्या लेखनविषयक नियमांनुसार लेखन करा.

(४) मौखिक परीक्षाही गृहपाठावर आधारित असेल.

विभाग व

वी.ए. भाग-१, सत्र-१

विषय : मराठी वाङ्मय (ऐच्छिक)

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती (COs) :

- १) कादंबरी या वाङ्मय प्रवाहातून सामाजिक प्रश्नांची जाणीव निर्माण होऊन व सामाजिक मूल्यांची जाणीव होईल.
- २) धूळपावलं या कादंबरीतून समाजातील विविध व्यक्तिरेखा, तथा प्राणी संस्कृतीचे दर्शन होईल.
- ३) नेमलेल्या कादंबरीमधील पात्रांच्या नात्याची गुंतागुंत आणि भावनिक आंदोलनाचा शोध घेता येईल.
- ४) भाषिक व वाङ्मयीन मूल्यांचा अभ्यास होईल.
- ५) कादंबरी लेखनाचे तंत्र अवगत करता येईल.
- ६) कादंबरीचे स्वरूप व घटक समजून घेतल्यामुळे जीवन व्यवहाराच्या केंद्रस्थानी असणाऱ्या मनुष्य व इतर घटकांवर आधारित कादंबरी लेखनाचा प्रयत्न करता येईल.
- ७) 'काव्यसरिता' च्या नाट्यगातून विविध प्रकारच्या रचनांचा अभ्यास करता येईल.
- ८) सामाजिक जाणिव, राष्ट्रीय एकात्मता, प्रेमविषयक भावना, भावनिकता या विचारांची बांधिलकी निर्माण होईल.
- ९) काव्यांच्या विविध प्रवाहांचा परिचय होईल व त्यातून काव्यनिर्मितीची प्रेरणा विकसित होईल.

अ.क्र.	अभ्यासपत्रिकेचे घटक	नेमलेले तास	श्रेयांक
१	कादंबरी - 'धूळपावलं' - लेखक महेंद्र कदम, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर	३०	०४
२	कविता - 'काव्यसरिता' (संपादित) संपादक - डॉ. गजानन जाधव, डॉ. गजानन मुंदे, राघव पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर ('काव्यसरिता' मधील क्रमांक १ ते १० कविता अभ्यासक्रमात राहतील.)	३०	
	कौशल्यविषयीत घटकअभ्यासक्रम	१५	
		७५	०४

गुण विभागणी

एकुण गुण - १००
लेखी गुण - ८०
अंतर्गत मूल्यमापन - २०
वेळ - ३ तास

अ) कादंबरी - 'धूळपावलं' - ४० गुण

ब) कविता - 'काव्यसरिता' - ४० गुण

प्रश्ननिहाय गुण विभागणी :-

प्रश्न १ - संदर्भासह स्पष्टीकरण - २० गुण
(कादंबरी व कवितेवर प्रत्येकी ०५ गुणांचे दोन संदर्भ विचारले जातील.)

प्रश्न २ - 'धूळपावलं' कादंबरीवर ०१ दीर्घांतरी प्रश्न - १२ गुण

प्रश्न ३ - 'धूळपावलं' कादंबरीवर ०१ लघुतरी प्रश्न - ०८ गुण

प्रश्न ४ - 'काव्यसरिता' वर ०१ दीर्घांतरी प्रश्न - १२ गुण

प्रश्न ५ - 'काव्यसरिता' वर ०१ लघुतरी प्रश्न - ०८ गुण

(वरील प्रश्नांना अंतर्गत पर्याय राहतील.)

प्रश्न ६ - वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी १० प्रश्न- प्रत्येकी ०२ गुणांचे - २० गुण

(वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्नामध्ये कादंबरी व कवितेवर प्रत्येकी ०५ प्रश्न विचारले जातील.)

कौशल्य विकासावर आधारित अंतर्गत मूल्यमापन :- - २० गुण

• गुण विभागणी

१) गृहपाठ - १५ गुण

२) मौखिक परीक्षा - ०५ गुण

सूचना :- (१) गृहपाठसाठी परिसरातील कष्टकर्यांच्या जीवनाचे निरीक्षण करून त्यावर टिपण तयार करावे.

(२) आपल्या परिसरातील कवींची मुलाखत घेऊन त्याचे शब्दांकन करा

(३) मौखिक परीक्षा ही गृहपाठवर आधारित असेल.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

पर्सतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS) अभ्यासक्रम २०२२-२०२३

विभाग अ (Part-A)

विद्याशाखा : मानव विज्ञान (Faculty - Humanities)

अभ्यासक्रम : वाङ्.मय स्नातक / बी.ए., (Programme - B.A.)

विषय : मराठी वाङ्.मय (ऐच्छिक)

बी.ए.भाग-१, सत्र-२

प्रस्तावना :- (Preamble)

मराठी साहित्याच्या विविध वाङ्मय प्रवाहांचा अभ्यासातून विद्यार्थ्यांच्या ज्ञानाच्या कक्षा रुंदावतील. विविध साहित्य प्रवाहातील अभ्यासातून साहित्य निर्मितीच्या घटकांचे तंत्र विद्यार्थ्यांच्या अंगी विकसित होतील. साहित्यातून मानवी मूल्यांचे आकलन विद्यार्थ्यांना होईल. वाचन, लेखन, श्रवण कौशल्य विकसित होतील तसेच उपयोजित संकल्पना अभिवृद्ध होतील. साहित्य विश्वातून नवनिर्मितीचा व सर्जनशीलतेचा नवा अविष्कार अभिवृद्ध होण्यासाठी विद्यार्थ्यांना मदत होईल. प्रबोधनाची विचारधारा विकसित होईल. संशोधनाची नवप्रेरणा निर्माण होईल. एकूणच सर्व विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासाकरिता साहित्यातील प्रेरणा मार्गदर्शक ठरतील.

मराठी वाङ्.मय (ऐच्छिक) अभ्यासक्रमाची विशिष्ट निष्पत्ती (PSOs) :

- १) संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठाच्या मानव विज्ञान विद्याशाखेतील मराठी वाङ्.मय (ऐच्छिक) अभ्यासक्रमाच्या अध्ययनामुळे विद्यार्थ्यांची साहित्य ही संकल्पना स्पष्ट होऊन मराठी भाषाविषयक अभिरुची विकसित होईल.
- २) मराठी साहित्य परंपरा, लेखक, कवी, विचारवंत यांचा परिचय होईल, त्यांचा लेखनातून आलेल्या सामाजिक एकात्मता, सर्वधर्म समभाव, राष्ट्रीय एकात्मता आणि भारतीय राज्यघटनेचे अधिष्ठान असलेल्या मानवी मूल्यांची विद्यार्थ्यांमध्ये रुजवणूक होईल.
- ३) विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्य व कला सावित्री आवड निर्माण होईल. त्याची चिकित्सा, तुलना, समीक्षा करण्याची दृष्टी विकसित झाल्यामुळे विविध साहित्य प्रकारातील लेखनाचे योग्य अध्ययन, संशोधन आणि सर्जनशील निर्मिती करतील.
- ४) भाषा आणि साहित्याचा सामाजिक तसेच कलात्मक पातळीवर अभ्यास केल्याने विवेकपूर्ण तर्कसंगतता आणि कारुण्यपूर्ण संवेदनशीलता निर्माण होऊन साहित्याचे व्यावहारिक उपयोजन करता येईल.
- ५) साहित्याच्या विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी साहित्याच्या अभ्यासासह प्रतिष्ठापूर्ण रोजगार मिळविण्यासाठी कौशल्ये प्राप्त होतील.
- ६) रोजगारा निर्मितीसाठी लागणाऱ्या विविध कौशल्ये निर्मितीचा दृष्टिकोन विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण होईल.

विभाग-ब

बी.ए. भाग-१, सत्र-२

विषय : मराठी वाङ्.मय (ऐच्छिक)

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती (COs) :

- १) मानवी जीवन समृद्ध करणाऱ्या 'नाटक' या वाङ्.मयप्रकाराचा परिचय विद्यार्थ्यांना होईल.
- २) 'वाटा पळवाटा' या नाटकातील विविध मानवी प्रवृत्तीचे दर्शन घडेल.
- ३) 'वाटा पळवाटा' नाटकांच्या माध्यमातून सामाजिक संस्कृतीचे दर्शन होईल तथा विविध व्यक्तिमत्त्वांचा परिचय होईल.
- ४) 'वाटा पळवाटा' च्या अभ्यासाने नाटकाचे आकलन, आस्वाद आणि मूल्यमापन करण्याची क्षमता विकसित होईल.
- ५) नाटक निर्मितीच्या घटकांचा, तंत्राचा अभ्यास झाल्याने नाटक निर्मिती करण्याची प्रेरणा विद्यार्थ्यांना मिळेल.
- ६) नाटक / रंगभूमीवर कारकीर्द करू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांना ही अभ्यासपत्रिका उपयुक्त ठरेल.
- ७) 'काव्यसरिता' च्या माध्यमातून विविध प्रकारच्या रचनांचा अभ्यास करता येईल.
- ८) सामाजिक जाणिवा, राष्ट्रीय एकात्मता, प्रेमविषयक भावना, भावनिकता या विचारांची बांधिलकी निर्माण होईल.
- ९) काव्यांच्या विविध प्रवाहांचा परिचय होईल व त्यातून काव्यनिर्मितीची प्रेरणा विकसित होईल.

अ.क्र.	अभ्यासपत्रिकेचे घटक	नेमलेले तास	श्रेयांक
१	नाटक - 'वाटा पळवाटा' - लेखक दत्ता भगत, कॉन्टीनेन्टल प्रकाशन, पुणे ३०	३०	
२	कविता - 'काव्यसरिता' (संपादित) संपादक - डॉ.गजानन जाधव, डॉ.गजानन मुंदे,	३०	०४

	राघव पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर (‘काव्यसरिता’ मधील क्र. मांक ११ ते २५ कविता अभ्यासक्रमात साहलील.)		
३	कौशल्यविषयीत घटक अभ्यासक्रम	१५	
		७५	०४

गुण विभागणी

एकूण गुण - १००
लेखी गुण - ८०
अंतर्गत मूल्यमापन - २०
वेळ - ३ तासा

- अ) नाटक - ‘वाटा पळवाटा’ - ४० गुण
ब) कविता - ‘काव्यसरिता’ - ४० गुण

प्रश्ननिहाय गुण विभागणी :-

- प्रश्न १ - संदर्भासह स्पष्टीकरण - २० गुण
नाटक व कवितेवर प्रत्येकी ०५ गुणांचे दोन संदर्भ विचारले जातील.
- प्रश्न २ - ‘वाटा पळवाटा’ नाटकावर ०१ दीर्घोत्तरी प्रश्न - १२ गुण
- प्रश्न ३ - ‘वाटा पळवाटा’ नाटकावर ०१ लघुत्तरी प्रश्न - ०८ गुण
- प्रश्न ४ - ‘काव्यसरिता’ वर ०१ दीर्घोत्तरी प्रश्न - १२ गुण
- प्रश्न ५ - ‘काव्यसरिता’ वर ०१ लघुत्तरी प्रश्न - ०८ गुण
(वरिल प्रश्नांना अंतर्गत पर्याय साहलील.)
- प्रश्न ६ - वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी १० प्रश्न - प्रत्येकी ०२ गुणांचे - २० गुण
(वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्नांमध्ये कादंबरी व कवितेवर प्रत्येकी ०५ प्रश्न विचारले जातील.)

कौशल्य विकासावर आधारित अंतर्गत मूल्यमापन :- - २० गुण

- गुण विभागणी
- १) गृहपाठ - १५ गुण
- २) मौखिक परीक्षा - ०५ गुण

- सूचना :- (१) गृहपाठासाठी आपल्या परिसरातील लोकगीतांचे संकलन करून त्याचे विशेष नोंदवा.
(२) आपल्याला येणाऱ्या अनुभवाच्या आधारे कविता लिहा.
(३) मौखिक परीक्षा ही गृहपाठावर आधारित असेल.

SantGadge Baba Amravati University, Amravati
Syllabus Prescribed under Choice based Credit System 2022-23
Faculty – Humanities
Programme – BA Sociology
First Year - (Semester – I)

Part - A

POs :

1 : Critical thinking : Take informed actions after identifying the assumptions that frame our thinking and actions, checking out the degree to which these assumptions are accurate and valid, and looking at our ideas and decisions (intellectual, organizational, and personal) from different perspectives.

2 : Effective Communication : Speak, read, write and listen clearly in person and through electronic media in English and in one Indian Language, and make meaning of the world by connecting people, ideas, books, media and technology.

3 : Social Interaction : Elicit views of others, mediate disagreements and help reach conclusions in group settings.

4 : Effective Citizenship : Demonstrate empathetic social concern and equity centred national development and the ability to act with an informed awareness of issues and participate in civic life through volunteering.

5 : Ethics Recognize different values systems including your own, understand the moral dimensions of your decisions, and accept responsibility for them.

6 : Environment and Sustainability : Understand the issues of environmental contexts and sustainable development.

7 : Self –directed and Life –long Learning : Acquire the ability to engage in independent and life-long learning in the broadest context socio-technological changes.

PSOs :

1 : Sociology has great potential for the development of society.

2 : The program is useful in inculcating a sociological view of society.

3 : Student will know about Applied Sociology.

4 : Student will understand and explain basic concepts of Sociology.

5 : This course provides students with the necessary information regarding Government and Non-Government job opportunities..

Part- B

Programme : UG - B.A.
Course/ Subject :BA – I (Sociology)
Semester – I

Code of the Course/Subject	Title of the Course/Subject	Total Number of Periods
Sociology	Introduction to Sociology	75

Unit	Content	Periods
Unit I	Nature of Sociology	12 L.
1.1	Meaning of Sociology, Nature & Scope of Sociology	
1.2	Subject matter of sociology	
1.3	Relationship of Sociology with other Social Sciences (History, Political Science, Economics, Anthropology)	
Unit II	Sociological as a applied science	12 L
2.1	Nature of Applied Sociology	
2.2	Sociology & Social Problem	
2.3	Sociology & Social Policy	
2.2	Sociology & Development	
2.2	Sociology & Profession	
Unit III	Basic Concept of Sociology	12 L
3.1	Society : Meaning & Characteristics	
3.2	Community : Meaning & Characteristic	
3.3	Social Group : Meaning & Types	
Unit IV	Basic Concept of Sociology	12 L
4.1	Status & Role	
4.2	Social Institution : Meaning & Characteristic	
4.3	Social Norms & Values : Meaning & Importance	
Unit V	Social Control	12 L
5.1	Social Control : Meaning & Types	
5.2	Agencies of Social Control	
5.3		
Unit VI	Skill Enhancement Module (SEM)	15
	“Personality Development”	
COs	To develop innovative personality	
	To develop Social and National responsibility	
Activities	1. Field Work	
	2. Group discussion	
	3. Seminar	
	4. Viva- voice	

Programme : UG - B.A.
Course/ Subject :BA – I (Sociology)

Semester – II

Unit	Content	Periods
Unit I	Individual and Society	12 L.
1.1	Culture : Meaning, Characteristics, Elements	
1.2	Socialization : Meaning, Stages and Agencies	
Unit II	Social Institutions	12 L
2.1	Family : Meaning, Characteristics and Functions	
2.2	Marriage : Meaning, Characteristics, Changing Nature of Marriage	
Unit III	Social Institutions	12 L
3.1	Religion : Meaning, Functions and Origin of Religion	
3.2	Political System : Meaning, Characteristics, Concept of Domination	
Unit IV	Social Movement	12 L
4.1	Meaning and Characteristics of Social Movement	
4.2	Types of Social Movement	
Unit V	Social Stratification & Social Change	12 L
5.1	Meaning of Social Stratification, Functions & Significance	
5.2	Social Change : Meaning, Factors and Types	
Unit VI	Skill Enhancement Module (SEM)	15 L
	“Women Empowerment”	
COs	Increase to participate in women empowerment programme	
	To contribute to social welfare	
Activities	5. Field Work	
	6. Group discussion	
	7. Seminar	
	8. Viva- voice	

Course Material/Learning Resources :

Reference Books :

11. Harlampos M. – Sociology : Themes & Perspective, New Delhi, Oxford University Press. 1998
12. Johnson Harry M. – 1995 Sociology : A Systematic Introduction, New Delhi , Allied Publisher.
13. Vidyabhusan& D. R. Sachadeo – Introduction to Sociology\
14. Kingsley Davis : Human Society
१५. समाजशास्त्र परिचय :रा. ज. लोटे, ए. डी. चौहाण, पिंपळापुणे अॅण्ड पब्लिशर्स, नागपूर
१६. समाजशास्त्राची मूलतत्वे: प्रा. भाऊ दायदार, अंशुल प्रकाशन, नागपूर
१७. समाजशास्त्र :डॉ. प्रदीप आगलावे, साईनाथ प्रकाशन, नागपूर
१८. समाजशास्त्र परिचय :डॉ. डि. एस. मनवर, अरुणा प्रकाशन, लातूर
१९. भारतीय सामाजिक संस्था :डॉ. जिताम्ब
20. समाजशास्त्र : विलास संगवे

6 : This programme seeks to inculcate a humanist attitude among the students.

7 : This program helps students to do their duties towards family, society and country.

Employability Potential of the Programme:

The UG syllabus in Sociology is designed as per the needs of academics and the guidelines given by UGC and for various other competitive examinations. The curriculum provides a common platform to accumulate knowledge in various interdisciplinary subjects which has tremendous relevance at local, regional, national and international levels. The UG syllabus in Sociology is mainly concerned with imparting both theoretical and field work knowledge to students in the subject. The programme has a great potential in respect of employability of students in terms of following points.

- i) By imparting qualitatively knowledge in the subject at B.A (UG) level.
- ii) By equipping the students with the sociological knowledge, research aptitudes and skills.
- iii) By providing opportunity and encouraging students for carrying on research works in different research centers and undertake research projects sponsored by different agencies at state, national and international levels.
- iv) By giving training to the students for various competitive examinations i.e MPSC \ UPSC SSC and other examinations.
- v) By encouraging our students for various extracurricular and extension activities at different levels.
- vi) By providing guidance to students for various social work oriented projects or programmes in GOs for instance as Surveyor, as Family Councilor, as Teacher, Researcher and Extension Worker.
- vii) By encouraging students to carry on works in NGOs, for example in Child Help Line, JalSandharan, PanlotVikashKshetra etc.
- viii) By enabling students to perform better in their respective jobs related to Sociology.
- ix) The syllabus is also concerned with Literature available in different languages. Students who study this subject, can effectively develop their communication skills which are quite relevant in terms of employability, personality development and sustainability in society.
- x) Sociology is also concerned with ICT which helps students to develop knowledge and skill as essential for employability.

Course Material/Learning Resources

Reference Books :

1. Harlampos M. – Sociology : Themes & Perspective, New Delhi, Oxford University Press. 1998
2. Johnson Harry M. – 1995 Sociology : A Systematic Introduction, New Delhi , Allied Publisher.
3. Vidyabhushan & D. R. Sachadeo – Introduction to Sociology\
4. Kingsley Davis : Human Society
५. समाजशास्त्र परिचय : रा. ज. लोटे, ए. डी. चौहाण, पिंपळपुरे अॅण्ड पब्लिशर्स, नागपूर
६. समाजशास्त्राची मूलतत्वे: प्रा. भाउ दायदार, अंशुल प्रकाशन, नागपूर
७. समाजशास्त्र : डॉ. प्रदीप आगलावे, साईनाथ प्रकाशन, नागपूर
८. समाजशास्त्र परिचय : डॉ. डि. एस. मनवर, अरुणा प्रकाशन, लातूर
९. भारतीय सामाजिक संस्था : डॉ. जितान्द
10. समाजशास्त्र : विलास संगवे

Principal
Jijamata Arts College
Darwaha Dist. Yavatmal